

Dansk udgave

Meddelelser og oplysninger

<u>Informationsnummer</u>	Indhold	Side
	I <i>Meddelelser</i>	
	.....	
<hr/>		
	II <i>Forberedende retsakter</i>	
	Det Økonomiske og Sociale Udvalg	
	Forsamling af maj-juni 1995	
95/C 236/01	Udtalelse om pengeoverførsler i EU: Gennemsigtighed, effektivitet og stabilitet	1
95/C 236/02	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 77/388/EØF om det fælles merværdiafgiftssystem (beskatning af landbrugsprodukter)	10
95/C 236/03	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om harmoniserede forbrugerprisindeks	11
95/C 236/04	Udtalelse om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om sekstende ændring af Rådets direktiv 76/769/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser om begrænsning af markedsføring og anvendelse af visse farlige stoffer og præparater	12
95/C 236/05	Udtalelse om udkast til Kommissionens direktiv om ændring af Kommissionens direktiv 90/388/EØF med hensyn til afskaffelse af begrænsninger i brugen af kabel-tv-net til levering af teletjenester	14

Pris: 18 ECU

(Fortsættes på omslagets anden side)

<u>Informationsnummer</u>	Indhold (fortsat)	Side
95/C 236/06	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om indsamling af statistiske oplysninger vedrørende turisme	20
95/C 236/07	Udtalelse om den femte periodiske beretning om den sociale og økonomiske situation og udvikling i Fællesskabets regioner	24
95/C 236/08	Udtalelse om Kommissionens udkast til notat til medlemsstaterne om retningslinjer for et initiativ i forbindelse med det særlige støtteprogram for fred og forsoning i Nordirland og de tilgrænsende counties i Irland	29
95/C 236/09	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om jernbanebefordring af farligt gods	36
95/C 236/10	Udtalelse om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om indførelse af ONP-vilkår for taletelefoni	38
95/C 236/11	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om anvendelse af udlejningskøretøjer uden fører til godstransport ad landevej	40
95/C 236/12	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om sikkerhedsledelse af ro-ro-passagerfærger	42
95/C 236/13	Udtalelse om udkast til Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 2062/94 om oprettelse af et europæisk arbejdsmiljøagentur	45
95/C 236/14	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om fællesskabsstøtte til aktioner til fordel for ældre	46
95/C 236/15	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 1766/92 om den fælles markedsordning for korn og Rådets forordning (EF) nr. 1868/94 om en kvoteordning for produktionen af kartoffelstivelse	49
95/C 236/16	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om femte ændring af forordning (EØF) nr. 1866/86 om fastsættelse af tekniske foranstaltninger til bevarelse af fiskeressourcerne i Østersøen, Bælterne og Øresund	50
95/C 236/17	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning (EØF) nr. 1035/72, (EØF) nr. 2240/88 og (EØF) nr. 1121/89 for så vidt angår interventionstærsklerne for friske frugter og grøntsager	52
95/C 236/18	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning (EF) nr. 3699/93 om kriterier og betingelser for EF-strukturinterventioner inden for fiskeri, akvakultur og forarbejdning og afsætning af fiskerivarer og akvakulturprodukter	53
95/C 236/19	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning (EF) nr. 3699/93 om kriterier og betingelser for EF-strukturinterventioner inden for fiskeri, akvakultur og forarbejdning og afsætning af fiskerivarer og akvakulturprodukter	54

<u>Informationsnummer</u>	Indhold (fortsat)	Side
95/C 236/20	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning (EF) nr. 603/95 om den fælles markedsordning for tørret foder . .	56
95/C 236/21	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EØF) om femte tilpasning af den støtteordning for bomuld, der er indført ved protokol nr. 4 knyttet til akten vedrørende Grækenlands tiltrædelse	57
95/C 236/22	Udtalelse om udkast til Rådets forordning (Euratom, EF) om statistik over erhvervsstrukturer	61
95/C 236/23	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om tilpasning af forordning (EØF) nr. 404/93 for så vidt angår det årlige toldkontingent for indførsel af bananer i Fællesskabet efter Østrigs, Finlands og Sveriges tiltrædelse	63
95/C 236/24	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 2100/94 om EF-sortsbeskyttelse	64
95/C 236/25	Udtalelse om forbindelserne mellem Den Europæiske Union og Albanien . .	65

II

(Forberedende retsakter)

DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

Udtalelse om pengeoverførsler i EU: Gennemsigtighed, effektivitet og stabilitet

(95/C 236/01)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 13. december 1994 under henvisning til EF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om pengeoverførsler i EU: Gennemsigtighed, effektivitet og stabilitet.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Økonomiske, Finansielle og Monetære Spørgsmål, som udpegede Umberto Burani til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 16. maj 1995.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 326. plenarforsamling af 31. maj og 1. juni 1995, mødet den 1. juni 1995, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. ØSU har tidligere haft lejlighed til at udtale sig om de spørgsmål, som behandles i Kommissionens meddelelse. De problemstillinger, der behandles i ØSU's seneste udtalelse⁽¹⁾ (af 6. juli 1994) har ikke ændret sig væsentligt siden da. Imidlertid er det nødvendigt at tage den samlede problemstilling op igen i lyset af den udvikling, der er sket i Kommissionens tilgang til spørgsmålet.

1.2. Kommissionens meddelelse består af følgende dele:

- en udførlig, detaljeret indledning, der giver et billede af den samlede problemstilling,
- et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om grænseoverskridende kreditoverførsler,
- et udkast til meddelelse om anvendelsen af EF's konkurrenceregler på grænseoverskridende kreditoverførselssystemer.

⁽¹⁾ ØSU's udtalelse af 6. juli 1994 om Kommissionens meddelelse om de grænseoverskridende betalingsgennemsigtighed og effektivitet og om Første foreløbige forslag til Rådets direktiv om grænseoverskridende fjernbetalingsgennemsigtighed og effektivitet (EFT nr. C 388 af 31. 12. 1994 og SEK(93) 1968 endelig udg.).

1.3. Nærværende udtalelse beskæftiger sig primært med direktivforslaget og udkastet til meddelelse.

2. Baggrund

2.1. Allerede i 1990 gjorde Kommissionen opmærksom på, at ekspeditionstiderne for pengeoverførsler fra et EU-land til et andet var for lange, at bankvilkårene ikke var gennemskuelige, og at der var en udbredt praksis med opkrævning af dobbeltgebyrer. I en henstilling⁽²⁾ fastsattes de principper, som pengeinstitutterne skulle anvende.

2.2. Henstillingens udmøntning blev drøftet i to rådgivende grupper, den ene vedrørende teknisk udvikling af betalingssystemerne (PSTDG), den anden vedrørende forbindelserne mellem brugere og banker (PSULG). Gruppernes arbejde mundedede i første omgang ud i vedtagelsen af nogle »retningslinjer«, der var foreslået af den europæiske kreditsektor som en form for selvregulering af bankerne imellem som alternativ til en regulering gennem et direktiv.

⁽²⁾ Kommissionens henstilling af 14. februar 1990 om gennemsigtighed med hensyn til bankvilkår for gennemførelsen af grænseoverskridende finansielle transaktioner (90/109/EØF, EFT nr. L 67 af 15. 3. 1990).

2.3. I begyndelsen af 1993 gennemførte Kommissionen en stikprøveundersøgelse af fremskridtene på området og fandt ikke resultaterne tilfredsstillende.

2.4. På baggrund af denne undersøgelse vedtog Kommissionen den 14. december 1993, efter en række drøftelser med PSULG og PSTDG, en handlingsplan. På grundlag af endnu en stikprøve — denne gang definitiv — blev det undersøgt, om der var gjort tilstrækkelige fremskridt set i forhold til nogle på forhånd fastsatte kriterier.

2.5. Undersøgelsens resultater er offentliggjort i en rapport udarbejdet for Kommissionen af Retail Banking Research Ltd., London, i august 1994⁽¹⁾. Undersøgelsen fulgte 1 048 overførsler til et beløb af 100 ECU mellem 34 banker i de 12 EU-lande.

2.6. Endnu engang vurderede Kommissionen, at der ikke var opnået tilstrækkelige resultater. Den udarbejdede derfor i overensstemmelse med målsætningen i handlingsplanen af 14. december 1993 det dokument, som behandles i nærværende udtalelse. Dokumentets centrale del er et forslag til direktiv, der skal regulere vilkårene for grænseoverskridende kreditoverførsler.

2.7. Kreditoverførselssystemerne skal desuden ses i lyset af EU's konkurrenceregler. Kommissionen havde tidligere⁽²⁾ anmodet banksektoren om at indgå aftaler med henblik på at sikre effektive grænseoverskridende betalinger og havde fastsat vejledende principper herfor. Disse principper er nu blevet revideret og sat ind i et udkast til en meddelelse (som kommenteres senere i nærværende udtalelse).

2.8. I sin meddelelse fremhæver Kommissionen en række faktorer, der tilsammen skal bidrage til at skabe en konsekvent ramme om EU's betalingssystemer, hvori der tages højde for den kommende fælles mønt. Der er tale om en meget kompleks ramme, som danner udgangspunktet for Kommissionens undersøgelser og aktiviteter på kort og mellemlang sigt (som vil blive yderligere kommenteret i det følgende).

3. Generelle bemærkninger

3.1. En læsning af det nye og de tidligere dokumenter giver det indtryk, at det anvendte udtryk »grænseover-

skridende kreditoverførsler« ikke er entydigt på alle sprog og bør ændres. Af sammenhængen og af meddelelsens titel fremgår klart, at det drejer sig om pengeoverførsler fra ét land til et andet inden for EU. Det er vigtigt at præcisere dette af hensyn til afgrænsningen af reguleringens indhold og rækkevidde.

3.2. Det til »grænseoverskridende« svarende udtryk på italiensk »transfrontaliero« og på fransk »transfrontalier« er muligvis en acceptabel sproglig fornyelse, men refererer i almindelig sprogbrug til samkvemmet mellem to op til hinanden grænsende områder, der adskilles af en statsgrænse. Betegnelsen kan altså ikke anvendes på nærværende problemstilling. Den engelske betegnelse (»cross-border«) er derimod korrekt, men oversættes på andre sprog til »internationale« ifølge den terminologi, som anvendes af Den Internationale Betalingsbank⁽³⁾.

3.3. På baggrund af punkt 3.1 og 3.2 må den eneste korrekte betegnelse nødvendigvis være »pengeoverførsler inden for EU«, som på fransk oversættes til »virements intra-communautaires« og på engelsk til »intra-Community transfers«. Som man vil se af de følgende kommentarer til direktivforslaget, har den præcisering ikke alene en semantisk, men også en praktisk betydning.

3.4. Kommissionens initiativ tager udgangspunkt i resultaterne fra den rapport, som den modtog i august 1994. Rapporten er på mere end 120 sider, og i meddelelsen gives et referat på ca. otte sider. Det er for lidt til, at læseren af meddelelsen kan danne sig et reelt billede af situationen.

3.5. Kommissionens begrundelse for at indføre et direktiv er, »at de fremskridt, der er sket, er utilstrækkelige«. ØSU noterer sig dette og gør samtidig opmærksom på, at denne opfattelse deles af Det Europæiske Monetære Institut⁽⁴⁾. Skønt mange banker og bankkoncerner i stort omfang har investeret i nye, effektive systemer, må man ikke se bort fra, at alt for mange banker — navnlig i visse lande — ikke har reageret på Kommissionens opfordringer og på de retningslinjer, som deres egne organisationer har foreslået.

⁽¹⁾ »Study in the Area of Payment Systems into the Transparency of Conditions for Remote Cross-Border Payment Services and the Performance of Cross-Border Transfers«.

⁽²⁾ Bilag C i Kommissionens arbejdsdokument: »De grænseoverskridende betalinger lettes: barriererne brydes« (SEK(92) 621 endelig udg. af 27. 3. 1992).

⁽³⁾ Jf. bl.a. »Central Bank Payments and Settlement Services with respect to Cross-Border and Multi-Currency Transactions«, Bank of International Settlements, Basel 1993.

⁽⁴⁾ EMI's udtalelse til Rådet af 20. marts 1995, punkt 3.

3.6. I sin tidligere udtalelse gik ØSU ind for en selvregulering i banksektoren, og EMI er stadig en ihærdig tilhænger af denne indfaldsvinkel. Erfaringerne har imidlertid vist, at en samlet forbedring inden for sektoren ikke kan sikres på denne måde, og ØSU kan derfor kun være enig med Kommissionen i, at der må indføres et direktiv.

4. Generelle bemærkninger til direktivforslaget

4.1. ØSU står fast på de synsvinkler, det fremfører i »de generelle bemærkninger« i sin udtalelse om den foregående meddelelse⁽¹⁾. Det gentager sin påskønnelse af Kommissionens bestræbelser for at forbedre gennemsigtheden og kvaliteten af kreditoverførsler inden for EU ved hjælp af en minimumsreferenceramme og generelle regler, i overensstemmelse med de principper, det indre marked bygger på.

4.2. Navnlig forbrugerorganisationerne er tilhængere af et direktiv, som de mener vil kunne tilgodese deres krav om pålidelige og fuldstændige oplysninger, herunder klar information om vekselkurser, valørdatoer, gebyrer og provisioner samt varierende betingelser alt efter betalingsform og ekspeditionsfrist. Sådanne oplysninger vil stimulere konkurrencen og fremme Borgernes Europa.

4.3. Det er ØSU's håb, at ovennævnte kan realiseres i samarbejde med pengeinstitutterne. Dog skal ØSU som tidligere nævnt⁽²⁾ pege på, at fuldstændige oplysninger omfattende alle detailregler kan virke uoverskuelige for forbrugeren.

4.4. Oplysning om ekspeditionstider og beregningsgrundlag for alle provisioner og gebyrer, der påhviler kunden, kan kun gives for den del af overførslen, der vedrører det pengeinstitut, som modtager overførselsordren fra kunden. Med hensyn til den del af overførslen, som effektueres i udlandet, må de pågældende oplysninger p.g.a. forskellige fremgangsmåder og betingelser bygge på rimelige skøn. Givet det store antal pengeinstitutter og tariffer, der varierer fra det ene institut til det andet, er der ikke noget alternativ hertil, medmindre der fremover tages initiativ til nationale interbankaftaler.

4.5. Med hensyn til ekspeditionstiderne tyder undersøgelsens resultater på, at størstedelen af pengeinstitutterne, navnlig de store banker, der opererer på

internationalt plan, vil være i stand til at overholde direktivet. Man må imidlertid være opmærksom på, at flere EU-lande endnu ikke er i besiddelse af et effektivt nationalt clearingsystem, hvilket vil være en ulempe for overførselsordrer til eller fra disse lande. Forhandling af vilkår, der afviger fra normen, vil kunne afhjælpe de pågældende landes forringede konkurrenceposition, forudsat tarifferne afpasses tilsvarende. ØSU ønsker, at hele EU's banksektor indfører automatiserede clearingscentre med henblik på en generel forbedring af procedurerne og nedbringelse af omkostningerne.

4.6. ØSU konstaterer, at der er tale om et væsentligt skift i direktivets målsætning, dels i forhold til Kommissionens tidligere forslag, dels med hensyn til den metode, Kommissionen har anvendt i sine analyser og undersøgelser. Tidligere blev det gentagne gange fremhævet, at reguleringens formål var at gøre det lettere for forbrugere og små og mellemstore virksomheder at foretage pengeoverførsler i det indre marked. Det nye forslag sigter imidlertid mod at forbedre kreditoverførselssystemerne af hensyn til »borgerne og virksomhederne«.

4.7. At man nu ikke længere taler om »forbrugere« og »SMV«, men i stedet udvider direktivets anvendelsesområde til alle former for betalinger uafhængigt af beløbet, kan accepteres, for så vidt som kundens krav om gennemsigthed (art. 3 og 4), om overholdelse af fristerne (art. 5) og om forbud mod opkrævning af »dobbeltgebyrer« (art. 6) er tilgodeset. Bestemmelsen vedrørende den såkaldte »money-back guarantee« giver imidlertid anledning til følgende kommentarer:

4.7.1. Ekspresoverførsler og overførsler af store beløb — en kategori, som specielt centralbankerne interesserer sig for⁽³⁾ — effektueres via helt andre kanaler end overførsler af mindre beløb. Denne overførselskategori har længe været genstand for analyser fra EU's Centralbankchefkomité og på det seneste fra EMI, som er mundet ud i vedtagelsen af særlige regler (også konkurrenceregler) for denne type overførsler. Kategorien er således underlagt en anden logik end overførsler af små beløb, og de berørte, for hvilke centralbankerne ofte fungerer som formidlere, er ikke forbrugere eller SMV.

4.7.2. Kommissionen har indbudt forbrugere, detailhandelen og de små og mellemstore virksomheder til at deltage i den rådgivende PSULG-gruppe og gjort sig til talsmand for deres synspunkter. Derimod er virksomheder, der ifølge deres natur overfører meget

(1) EFT nr. C 388 af 31. 12. 1994.

(2) Jf. ovennævnte udtalelse, punkt 2.2.2 og 2.2.3 samt udtalelsen om Kommissionens debatoplæg »Betalings-systemer i det indre marked« (EFT nr. C 120 af 6. 5. 1991).

(3) »Minimum Common Features for Domestic Payment Systems«, kapitel I, punkt 1.3, udarbejdet for EU's centralbankdirektører af Working Group on Payment Systems, Basel, november 1993.

store beløb, ikke blevet anmodet om at deltage; der er i øvrigt ingen tegn på, at denne type virksomheder er stødt på særlige vanskeligheder eller ønsker en lovregulering på området.

4.7.3. Kommissionen baserer sine konklusioner på to stikprøveundersøgelser af beløbsoverførsler på 100 ECU; der er ingen undersøgelser af overførsler af større beløb. Konklusionerne fra dette begrænsede erfaringsmateriale kan derfor ikke med rimelighed udstrækkes til også at gælde for en betalingskategori, der adskiller sig grundlæggende med hensyn til teknik, formål og kontrahenter.

4.7.4. De garantier, som gælder for overførsler af små beløb, kan således ikke automatisk udstrækkes til overførsler af store beløb. De kontraktmæssige forpligtelser, der ville følge af en sådan udvidelse, ville indebære store potentielle risici, hvis omfang hverken bankerne, kunderne eller Kommissionen selv har haft mulighed for at vurdere, fordi der ikke er foretaget tilstrækkelige høringer.

4.7.5. Også Det Europæiske Monetære Institut når frem til denne konklusion i udtalelsen til Rådet af 20. marts 1995 ud fra samme overvejelser som i punkt 4.6, 4.7.1, 4.7.2 og 4.7.3. Desuden påpeger EMI under henvisning til traktaten om Den Europæiske Union, at dets opgave er at fremme effektiviteten af grænseoverskridende betalinger, navnlig overførsler af store beløb.

4.8. ØSU gør opmærksom på en uoverensstemmelse mellem direktivets erklærede målsætning — at bane vejen for indførelsen af Den Økonomiske og Monetære Union — og direktivets anvendelsesområde, der også vil omfatte kreditoverførsler lydende på tredjelands valutaer, som imidlertid ikke vil blive »smeltet sammen« med den fælles mønt.

4.9. Af juridiske årsager kan direktivet i øvrigt ikke anvendes på andre valutaer end EU-landenes valutaer eller ECU'en, eftersom transaktioner, der involverer tredjelands valutaer, under alle omstændigheder kræver medvirken fra en bank med sæde i et tredjeland, som ikke er underlagt EU-lovgivningen. Man kan ikke forestille sig, at disse banker skulle kunne forpligtes til at efterleve denne lovgivning: det internationale marked har sine egne regler, der ikke giver plads til den slags afvigelser.

4.10. Nævnte juridiske hindring har en anden sideeffekt: mange finansielle transaktioner (swaps), der effektueres via overførselssystemer for store beløb, involverer samtidige, modsatrettede overførsler i to eller flere valutaer, hvoraf mindst én kan være en tredjelandsvaluta. Det er utænkeligt, at én kontrakt kan underlægges forskellige lovgivninger, dvs. EU-regler og tredjelands

regler på én gang. Af ovennævnte grunde er det således udelukket, at direktivet kan anvendes på overførsler af store beløb.

5. Særlige bemærkninger til direktivforslaget

5.1. Artikel 1 — Anvendelsesområde

5.1.1. Direktivets anvendelsesområde kan ikke udvides til »en hvilken som helst valuta«, men bør begrænses til EU-landenes valutaer, herunder ECU (jf. punkt 4.8 og 4.9).

5.1.2. ØSU foreslår derfor, at artikel 1, stk. 2, i direktivforslaget ændres som følger:

»Dette direktiv finder anvendelse på kreditoverførsler, fra et EU-land til et andet i et EU-lands valuta, herunder ECU,«

5.2. Artikel 2 — Definitioner

5.2.1. Litra f), »grænseoverskridende betaling«: formuleringen giver det indtryk, at overførselsordrer fra personer eller virksomheder, der ikke har konto i et pengeinstitut, udelukkes fra direktivets anvendelsesområde, hvilket selvsagt ikke kan være hensigten. Derfor bør ordlyden af dette litra ændres som følger:

»'Grænseoverskridende betaling inden for EU': en betaling, som en ordregiver hos et institut eller dets filial i en medlemsstat stiller til rådighed for en modtager hos et institut eller dets filial i en anden medlemsstat.«

5.3. Artikel 3 — Oplysninger før en kreditoverførsel (effektueret eller modtaget)

5.3.1. Kreditoverførslernes art varierer fra de helt enkle (fra et korrespondentinstitut til et andet) til de mere komplicerede, der involverer et eller flere intermediære pengeinstitutter og disses filialer. Navnlig i sidstnævnte tilfælde er det objektivt set umuligt at tilvejebringe »klare« oplysninger om de ekspeditionstider, provisioner og gebyrer, som de involverede udenlandske banker opererer med. Derfor foreslår ØSU følgende ændring af artiklens første afsnit:

»Instituttet skal give sine kunder klare skriftlige oplysninger om dets egen service og, i det omfang det er muligt, pålidelige oplysninger om korrespondentinstitutternes eller de intermediære institutters service i forbindelse med effektuering eller modtagelse af kreditoverførsler.«

5.4. *Artikel 4 — Oplysninger efter en kreditoverførsel (effektueret eller modtaget)*

5.4.1. Oplysning om modtagelsen af en kreditoverførsel bør, hvad enten overførslen er indenlandsk eller effektueret fra udlandet, underlægges de normale procedurer og følge pengeinstitutternes almindelige praksis i de enkelte lande. I nogle lande udsendes en såkaldt »kvittering for indbetaling« ikke for hver enkelt overførsel, og krediteringen fremgår kun af de periodiske kontooversigter. ØSU foreslår derfor, at artiklens indledning ændres, så der ikke opstår afvigelser fra den normale arbejdsgang:

»Instituttet skal give sine kunder klare skriftlige oplysninger i overensstemmelse med de gældende procedurer for indenlandske kreditoverførsler, efter at de har effektueret eller modtaget...«

5.5. *Artikel 5 — Pligt til at effektuere overførslen i god tid*

5.5.1. Artikel 5, stk. 1: Det glæder ØSU, at Kommissionen overlader fastsættelsen af ekspeditionstider til de involverede parter, så konkurrenceelementet får lov at spille ind som stabiliserende faktor. Maksimumsfristen på fem dage i tilfælde, hvor der ikke foreligger en bestemt aftale eller en offentliggjort ekspeditionstid, er tilsyneladende fastsat ud fra resultaterne af Kommissionens to undersøgelser af kreditoverførsler på 100 ECU mellem 35 europæiske banker. Ekspeditionstiden var således gennemsnitligt 4,65 dage ifølge den første undersøgelse og 4,79 dage ifølge den anden. Det skal understreges, at de banker, der indgik i undersøgelsen, havde pålæg om at ekspedere overførselsordren ved hjælp af den hurtigste overførselsmetode.

5.5.2. Ordregiveren kan have en særlig interesse i ikke at benytte den hurtigste overførselsmetode, der jo normalt også er den dyreste; det er således muligt at vælge en langsommere overførselsmetode og dermed betale lavere gebyrer. Dvs. at en frist på fem dage — som er baseret på undersøgelser, hvor den hurtigste overførselsmetode er anvendt — ikke er hensigtsmæssig i alle tilfælde, eftersom overførslen også kan ske via postbesørgelse, ligesom der kan være tre eller flere pengeinstitutter involveret. Artikel 5, stk. 1, første led, bør derfor ændres som følger:

»Ordregiverens institut er over for ordregiveren ansvarligt for, at kreditoverførslen er gennemført senest den femte arbejdsdag efter, at det har accepteret en betalingsordre fra ordregiveren, forudsat ordren skal effektueres via den hurtigste overførselsmetode, eller overførslen ikke involverer mere end to pengeinstitutter, eller der findes et automatiseret clearingcenter i modtagerens hjemland.«

5.5.3. I artikel 5, stk. 1, andet led, fastsættes, at modtagerens institut er forpligtet til at stille kreditoverførsels beløb til rådighed for modtageren senest ved slutningen af arbejdsdagen efter, at kreditoverførslen er gennemført. Der bør imidlertid tages hensyn til modtagere, der ikke har konto i pengeinstituttet; i dette tilfælde må forpligtelsen til at stille beløbet til rådighed anses for at være opfyldt, når meddelelse om pengeoverførslen afsendes til modtagerens adresse. Derfor bør teksten i andet led ændres med følgende tilføjelse:

»Denne forpligtelse anses for at være opfyldt, når beløbet krediteres modtagerens konto, eller, hvis modtageren ikke har opgivet et kontonummer, når der er fremsendt en betalingsmeddelelse.«

5.5.4. I artikel 5, stk. 3, fastsættes med rette, at modtagerens institut skal yde modtageren kompensation ved betaling af renter, hvis beløbet stilles for sent til rådighed. I øvrigt bør der for modtagerens pengeinstitut gælde det samme rimelighedsprincip som for ordregiverens (stk. 2): hvis forsinkelsen skyldes ordregiverens fejlagtige eller ufuldstændige instrukser, må det være ordregiveren og ikke modtagerens institut, der er ansvarlig for eventuelle tab. Følgende bør derfor tilføjes i stk. 3:

»Når modtagerens institut kan påvise, at forsinkelsen skyldes ordregiveren, har det ret til at få enhver kompensation, som betales til modtageren, godtgjort af ordregiveren.«

5.5.5. Det bør endvidere bemærkes, at der i al lovgivning gælder det rimelighedsprincip, at det er den ansvarlige part, der skal yde skadesgodtgørelse. Derfor mener ØSU, at der i artikel 5 bør indsættes følgende nye stk. 4:

»4. Det institut, der har ydet kompensation i henhold til bestemmelserne i stk. 2 og 3, har ret til at få beløbet godtgjort af det institut, som er skyld i forsinkelsen.«

5.6. *Artikel 7 — Institutternes tilbagebetalingspligt ved ikke gennemførte kreditoverførsler*

5.6.1. De forpligtelser, som fastsættes i artiklen, er tydeligvis inspireret af FN's lovmodel, som i øvrigt ikke er indført af noget land, end ikke af initiativtageren USA. Forpligtelserne er imidlertid i strid med lovgivningen vedrørende fuldmagter i alle medlemsstaterne, ifølge hvilken en fuldmægtig ikke kan drages til ansvar i tilfælde af force majeure eller for tredjemands forsømmelser. Dette illustreres bedst ved den tyske højesterets

kendelse i sagen af 19. marts 1991 om mangelfuld gennemførelse af en international betalingsordre. Her hedder det, at ordregiverens bank, når den har foretaget alt det nødvendige for ordrens effektivering, ikke kan drages til ansvar for eventuelle fejl begået af de øvrige involverede banker.

5.6.2. Også ordregiverens rettigheder skal imidlertid respekteres, idet denne ikke kan forventes at anstille undersøgelser i de udenlandske banker. Derfor bør det fastsættes i direktivet, at ordregiverens institut er forpligtet til at varetage sin kundes interesser.

5.6.3. I bestræbelserne for at beskytte ordregiveren ser direktivforslaget tilsyneladende bort fra, at også beløbsmodtageren, der jo enten er en forbruger eller en virksomhed, har behov for beskyttelse. Det kan således være i modtagerens interesse — som går forud for ordregiverens — at modtage kreditoverførslen under alle omstændigheder, selv om den er forsinket og med den kompensation, som ydes i henhold til artikel 5, stk. 3. Princippet om, at betalingsordrer ikke kan tilbagekaldes — en grundpille i alle systemer — kan sikres gennem en ændring, der tager hensyn til rimelighedskriterier, nemlig ved at give modtageren mulighed for at give afkald på at modtage det ham skyldige beløb. Der bør også tages højde for de delikate juridiske følger af en ensidig tilbagekaldelse af betalingsordren i tilfælde af ordregiverens eller modtagerens konkurs.

5.6.4. I alle lovgivninger betragtes force majeure (artikel 7, stk. 3) som en legitim hindring for ordrens gennemførelse, hvorfor fuldmægtigen fritages for erstatningsansvar i henhold til aftalen eller lovgivningen. Man kan derfor ikke overlade det til medlemsstaterne at beslutte, hvorvidt force majeure skal medføre fritagelse for kontraktmæssige forpligtelser, og ØSU mener, at man heller ikke kan acceptere fællesskabsbestemmelser, der pålægger fuldmægtigen et ansvar også i tilfælde af force majeure.

5.6.5. Med hensyn til medlemsstaternes mulighed for at dispensere fra tilbagebetalingspligten ved betalinger på over 10 000 ECU (artikel 7, stk. 3) mener ØSU under henvisning til de synspunkter, som fremføres ovenfor i punkt 4.7.1-4.7.5 og i punkt 4.10, at den beløbsgrænse, der fastsættes, skal harmonere med princippet om at holde systemer beregnet på store beløb og systemer, der opererer med begrænsede beløb, skarpt adskilt. Den beløbsgrænse på 10 000 ECU, som Kommissionen foreslår, forekommer passende, hvortil kommer, at langt de fleste overførsler i EU er på beløbsstørrelser, der ligger under denne grænse.

5.6.6. På baggrund af ovenstående foreslår ØSU, at artikel 7, stk. 1 og stk. 2, ændres som følger:

»1. Hvis en kreditoverførsel til et beløb af ikke over 10 000 ECU af årsager, der ikke kan tilskrives force majeure, eller for hvilke ordregiveren ikke kan drages til ansvar, ikke kan gennemføres, efter at ordregiverens institut har accepteret betalingsordren, er ordregiveren berettiget til at få sin konto krediteret for kreditoverførselens fulde beløb plus renter og gebyrer for den ikke gennemførte kreditoverførsel, forudsat modtageren ikke gør indsigelse herimod; anmodning herom kan tidligst fremsættes tyve arbejdsdage efter den dato, hvor kreditoverførslen skulle have været gennemført. Ethvert intermedært institut, der har accepteret betalingsordren, er ligeledes forpligtet til for egen regning at tilbagebetale kreditoverførselens beløb til det institut, der afgav instruks om overførslen.

2. Hvis årsagen til, at kreditoverførslen ikke gennemføres, er force majeure, eller at ordregiveren har givet sit institut mangelfulde instrukser, skal ordregiverens institut og de øvrige involverede institutter gøre deres bedste for at foretage den i stk. 1 omhandlede tilbagebetaling til ordregiveren uden tillæg af renter og gebyrer. Der tages forbehold for modtagerens i stk. 1 omtalte mulighed for at gøre indsigelse mod tilbagebetalingen.«

5.6.7. Artikel 7, stk. 3, bør udgå.

5.7. *Artikel 9 — Rapport til Europa-Parlamentet og Rådet*

5.7.1. ØSU ønsker følgende ændring af artikel 9:

»Senest den 31. december 1999 forelægger Kommissionen Europa-Parlamentet, Rådet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg en rapport...«

6. **Bemærkninger til udkastet til meddelelse om anvendelsen af EF's konkurrenceregler på grænsoverskridende kreditoverførsler**

6.1. *Anvendelsesområde (udkastets hovedpunkt 1)*

6.1.1. Kommissionen havde tidligere udarbejdet et dokument⁽¹⁾, hvori fastsattes nogle principper, eller snarere retningslinjer, der tager udgangspunkt i konkurrencereglerne anvendelse på kreditoverførselssystemer inden for EU. Erfaringer høstet i den mellemliggende periode, den stedfundne udvikling i betalingssystemerne og diskussioner med industrisektoren har imidlertid tilskyndet Kommissionen til at udarbejde et nyt »udkast til meddelelse«.

(1) »Konkurrenceprincippernes anvendelse på kreditoverførselssystemer«, bilag C til Kommissionens arbejdsdokument af 27. 3. 1992.

6.1.2. Kommissionen gør opmærksom på, »at denne meddelelse kun omhandler kreditoverførselssystemer«, som således behandles særskilt i forhold til andre systemer, hvor betalingerne foretages på salgsstedet eller som fjernbetalinger. ØSU gør Kommissionen opmærksom på, at betalingssystemer under alle former udgør en helhed, der involverer banksektoren som den, der leverer tjenesteydelsen, kunderne (forbrugerne, handelen og industrien) som dem, der modtager tjenesteydelserne, centralbankerne som dem, der overvåger systemets stabilitet, og endelig EMI som den myndighed, der regulerer forskellige aspekter i forbindelse med pengeomløbet, når det er nødvendigt. En regulering af EU's kreditoverførselssystemer kræver således, at der tages hensyn til samspillet mellem de forskellige systemer, og at der anlægges et helhedssyn. Man skal med andre ord undersøge konsekvensen af, at en regel, der udformes med henblik på ét system, overføres og anvendes tilsvarende på andre systemer.

6.1.3. I forbindelse med den tidligere udarbejdelse af konkurrenceprincipper erkendte Kommissionen, at pengeinstitutterne ved etablering af betalingssystemer eller sammenkobling af eksisterende systemer normalt vil have behov for at kunne basere sig på helt faste principper for de tekniske, juridiske og driftsmæssige aspekter ved de ydelser, deres kunder skal tilbydes. Sådanne principper bør være helt klare og overlade parterne mindst muligt spillerum for fortolkning. ØSU konstaterer imidlertid, at det nye udkast sine steder rummer upræcise formuleringer og begreber, der skaber mere tvivl end klarhed.

6.1.4. ØSU's bemærkning skal ses i lyset af, at Kommissionen et antal gange har grebet ind i forbindelse med konkurrencereglernes anvendelse på betalingssystemer generelt, hvoraf nogle betalingssystemer fortsat er under diskussion. Manglen på en præcis referenceramme skaber usikkerhed i banksektoren, hvilket kan føre til forsinkelser i eller manglende udmøntning af initiativer — til skade for de innovative programmer, som Kommissionen selv har anbefalet.

6.2. Ikke-prismæssig konkurrence (udkastets hovedpunkt 2)

6.2.1. Punkt 4

ØSU er enig i, at reglerne om fri etableringsret og fri udveksling af tjenesteydelser også skal gælde for systemer oprettet ved lov eller styret af de offentlige myndigheder⁽¹⁾. ØSU støtter Kommissionens beslutning om ikke

at behandle aspekterne i forbindelse med offentlig regulering af systemerne i udkastet.

6.2.2. Kommissionen refererer helt klart til systemer til overførsel af store beløb, hvor centralbankerne almindeligvis fungerer som administratorer og under alle omstændigheder som institutionelt ansvarlige for systemernes soliditet og som kontrollører af risici, navnlig systemrisici. Retningslinjerne for regulering af sådanne systemer⁽²⁾ er udarbejdet af arbejdsgruppen »Working Group on EC Payment Systems«, der er nedsat af EU-landenes Centralbankchefkomité, og blev vedtaget af EMI's styrelsesråd i januar 1995. I dokumentet fremlægges kriterier for regulering af konkurrencen, regler for adgangen til systemerne og regler for deres drift.

6.2.3. Kommissionens beslutning om ikke at behandle disse systemer i forbindelse med de konkurrencemæssige aspekter er fuldt ud berettiget. ØSU forstår derfor ikke, hvorfor Kommissionen har valgt at medtage dem i det nye direktiv. For ØSU's kommentarer til denne problemstilling henvises til tidligere punkter i nærværende udtalelse.

6.2.4. Punkt 5

Reglerne gælder tilsyneladende kun for banker. De bør imidlertid også gælde for »andre institutter«, som i henhold til artikel 2, litra b), i direktivforslaget foretager betalinger for offentligheden. I og med »andre institutter« er omfattet af direktivforslaget, bør de også underlægges konkurrencereglerne.

6.2.5. Punkt 6

ØSU er enig i princippet om åbne systemer, men finder dog, at de kriterier, der anvendes for at afgøre, om et system er en »væsentlig facilitet«, er for upræcise. Manglen på objektive kriterier giver bankerne og Kommissionen alt for stor margin til at anlægge subjektive fortolkninger, med de konsekvenser, som er nævnt i punkt 6.1.3. Kommissionen må efter ØSU's mening bearbejde dette afsnit yderligere og fastlægge objektive kriterier. Punktet kan ikke accepteres i dets nuværende form.

6.2.6. Punkt 8

I forbindelse med de mængdemæssige kriterier for en kandidats adgang til et system må kandidatens bidrag ifølge Kommissionen ikke overstige en rimelig andel af de tidligere »faktiske investeringsomkostninger«. Da der er tale om en kapitaldeltagelse, der således er underlagt de almindelige markedsmekanismer, har begrebet »faktiske omkostninger« ingen mening. Det vil være bedre at tale om investeringernes »nutidsværdi«.

(1) Bemærkningerne til dette punkt bygger på den franske version af teksten. I den engelske version kan der opstå fortolkningsproblemer, og den italienske version giver det indtryk, at principperne udelukkende skal anvendes på systemer, der er oprettet ved lov eller styres af offentlige myndigheder.

(2) »Minimum Common Features for Domestic Payment Systems«, november 1993.

6.2.6.1. ØSU forstår og værdsætter Kommissionens bestræbelser for at skabe de nødvendige betingelser for udenlandske bankers adgang til nationale systemer, under hensyntagen til principperne for fri etableringsret og fri udveksling af tjenesteydelser. Hvis et kriterium for en udenlandsk bankfilials adgang til systemet er dets erfaringer og antallet af transaktioner, som varetages af hovedsædet i oprindelseslandet, vil det kunne føre til diskrimination af bankerne i værtslandet, som, uanset om de måtte opfylde disse objektive betingelser, ville blive nægtet adgang til systemet. Bestemmelsen kan derfor ikke accepteres i sin nuværende formulering. Også i dette tilfælde er der behov for yderligere at præcisere, hvilke kriterier der skal anvendes for at vægte »værdien« af hovedsædets erfaringer og transaktionsvolumen.

6.2.7. Punkt 10

ØSU støtter princippet om, at medlemmerne af et system, der ikke er en »væsentlig facilitet«, skal kunne forhindre de enkelte medlemmer i at deltage i andre systemer. Spørgsmålet er, hvorvidt disse foranstaltninger også mere eller mindre automatisk omfatter ACH⁽¹⁾. Kommissionen hævder flere gange, at ACH-systemerne er det bedste middel til at lette betalingerne inden for EU. I de første faser vil de imidlertid ofte være for små til at kunne klassificeres som »væsentlige faciliteter«. Frygten for ikke at have mulighed for at tilslutte sig alternative systemer vil kunne afskrække bankerne fra at tilslutte sig ACH, hvilket vil spænde ben for oprettelsen af det system, som Kommissionen netop slår til lyd for. Det bør derfor præciseres, at adgangen til et ACH-system aldrig vil kunne udelukke tilslutning til alternative systemer.

6.2.8. Punkt 12.1

Den engelske og tyske version af dette afsnit lader formode, at driftsstandarderne kan omfatte andre aspekter end dem, der er nævnt i dette punkt. Ifølge den franske og italienske version er andre muligheder imidlertid udelukket fra listen. Det er sandsynligvis den »udvidede« version, der svarer til Kommissionens intentioner. I så fald må det franske ord »notamment« erstattes af »dont«, og »fra l'altro« må erstattes af »comprendenti« på italiensk. De øvrige versioner bør kontrolleres.

6.3. Priskonkurrence (udkastets hovedpunkt 3)

6.3.1. Punkt 13

ØSU mener som Kommissionen, at aftaler mellem de deltagende banker om priser på transaktionerne med deres kunder ikke kan accepteres.

⁽¹⁾ ACH står for »Automated Clearing House«, dvs. »automatiseret clearingcenter«, et institut for clearing af nationale og internationale betalinger.

6.3.2. Punkt 14

Det overordnede princip i punktets første del skal præciseres ved, at de intermediære institutter henregnes blandt »de deltagende banker«. I fodnoten om ACH bør det påpeges, at ikke alle ACH er nationale. I Tyskland findes der f.eks. regionale ACH.

6.3.2.1. Kommissionen behandler spørgsmålet om interbankgebyrer ud fra et omkostningssynspunkt. Det er klart, at enhver transaktions gennemførelse bør indebære en passende dækning af omkostningerne; dette aspekt bør omtales i meddelelsen.

6.3.3. Punkt 15

Interbankgebyrer er en nødvendig teknisk del af driften af et effektivt pengeoverførselssystem og må derfor fastsættes på forhånd efter fælles aftale. Spørgsmålet har været diskuteret længe, og der er her en kærkommen lejlighed til at nå frem til en endelig løsning. Kommissionen kunne indføje en generel fritagelse for interbankaftaler og eventuelt benytte sig af uafhængige eksperterundersøgelser til godtgørelse af, at interbankgebyrer er en teknisk nødvendighed. Kommissionen vil naturligvis forbeholde sig ret til at undersøge — og godkende eller afvise — størrelsen af de aftalte gebyrer ud fra kriterier om en rimelig fordeling af fordelene ved aftalerne, jf. punktets slutning.

6.3.3.1. Desuden skal det bemærkes, at et interbankgebyr ikke bestemmes af konkurrencen på markedet. I forbindelse med internationale kreditoverførsler er det ordregiveren og ikke dennes bank, som vælger den bank, der skal udføre transaktionen.

6.3.4. Punkt 16

ØSU støtter fuldt ud Kommissionens bestræbelser for at afskaffe den uacceptable praksis med »dobbeltgebyrer« og kan tilslutte sig den foreslåede tekst. Beneficiantens bank kan imidlertid have andre omkostninger, som ikke skyldes, at der er tale om en international betaling, f.eks. når den skal opsøge en beneficiant, der ikke er kontohaver, eller i tilfælde af forkert adresse eller adresseændring. Punktet bør rumme mulighed for, at sådanne omkostninger, der ikke relaterer til transaktionens internationale karakter, kan dækkes ind.

6.3.5. Punkt 19

I sidste del af punktet synes Kommissionen implicit at hævde, at de eksisterende nationale systemer, eller ACH, skulle operere gratis, uden at opkræve interbankgebyrer. Disse gebyrer er imidlertid altid nødvendige, hvis omkostningerne skal fordeles ligeligt mellem deltagerne —

de er faktisk et karakteristikum ved et multilateralt system. ØSU foreslår derfor, at sidste punktum, »og de multilaterale interbankgebyrer heller ikke skulle blive nødvendige«, slettes.

6.3.6. Punkt 22, 23 og 24

Disse punkter skaber efter ØSU's mening et grundlæggende problem. Kommissionen vil anerkende gyldigheden af aftaler om dækning af beneficiantbankernes »nødvendige« ekstraomkostninger; ØSU kan kun støtte dette. Problemet opstår, når man taler om beneficiantbankernes »faktiske« ekstraomkostninger. Der findes ikke noget entydigt system til bestemmelse af omkostningerne i forbindelse med banktjenester, og omkostningerne kan variere betydeligt afhængigt af bankens størrelse, af de præsterede tjenesters art og hyppighed samt af en lang række andre faktorer, der ikke lader sig bestemme objektivt. Anvendelsen af begrebet »faktiske ekstraomkostninger« skaber et usikkerhedsmoment, der vil kunne føre til endeløse diskussioner og kontroverser. ØSU foreslår derfor, at betegnelsen »faktiske ekstraomkostninger« ændres til »ekstraomkostninger«; Kommissionen vil naturligvis kunne forbeholde sig ret til, som led i godkendelsen af aftalerne, at foretage en overordnet vurdering af, om niveauet for disse omkostninger (inklusive fortjenstmargen) er sat rimeligt.

6.3.7. Punkt 24.2

Med hensyn til muligheden for at forhandle om gebyrer under maksimumsbeløbet, henviser ØSU til punkt 6.3.3.1: i mangel af konkurrenceincitament er ovennævnte forblive en teoretisk mulighed.

7. Bemærkninger til kapitel III i Kommissionens meddelelse — Fremskridt med hensyn til ledsageforanstaltninger til forbedring af de grænseoverskridende betalinger

7.1. Betalingssystemernes rolle i overgangen til ECU (punkt III.1). ØSU glæder sig over, at Kommissionen vil fortsætte undersøgelserne af de praktiske problemer i forbindelse med indførelsen af en fælles mønt i samarbejde med de rådgivende udvalg om betalingssystemer. Dog anbefaler ØSU, at EMI gøres til en del af

Kommissionens faste diskussionspartnere via relevante underkomitéer og arbejdsgrupper nedsat i EMI-regi.

7.2. Forenkling af indberetningskravene til brug for betalingsbalancestatistikkerne (punkt III.2). ØSU håber, at task force's arbejde kan afsluttes hurtigst muligt, og at der således vil blive fastsat et ensartet niveau for minimumstærsklen for indberetning.

7.3. »Retsgrundlaget« for de grænseoverskridende betalinger (punkt III.3). ØSU konstaterer, at Kommissionen i og med fremlæggelsen af direktivforslaget (artikel 5, 6 og 7) forcerer indførelsen af retsnormer, som fortsat er under drøftelse. Desuden gør ØSU opmærksom på det ømtålelige problem omkring betalingernes formålsbestemthed og konsekvenserne heraf for konkurslovgivningerne, der ikke er ens i de forskellige medlemsstater.

7.4. Sammenkobling af automatiserede clearingcentre (ACH) (punkt III.4). ØSU bifalder og støtter Kommissionens bestræbelser for at indføre automatiserede clearingcentre i alle medlemsstater og for at sammenkoble dem. Det kan imidlertid ikke være hensigten, at bestræbelserne skal munde ud i endegyldige løsninger, som udelukker eksisterende eller kommende alternative systemer, og løsningerne må frem for alt ikke føre til højere omkostninger for brugerne, det være sig erhvervslivet eller forbrugerne.

7.5. Gennemsigtighed i betalinger, der foretages med betalingskort (punkt III.5). ØSU bifalder Kommissionens indsats på dette område og anbefaler, at alle involverede parter, navnlig de internationale betalingskortselskaber, inddrages i arbejdet i Kommissionens rådgivende grupper om betalingssystemer.

7.6. Forudbetalte pengekort (elektronisk tegnebog) (punkt III.6). ØSU anbefaler, at spørgsmålet om forudbetalte pengekort undersøges så omhyggeligt som muligt, da der er tale om helt nye instrumenter, hvis udvikling overvåges af EMI; centralbankerne mener således, at det er et område, som hører under deres beføjelser med hensyn til tilsyn med pengeomløbet. En EU-regulering af disse instrumenter bør ikke indføres, førend brugerne har haft mulighed for at høste tilstrækkelige erfaringer med disse betalingsmidler og tilkendegivet et behov for dem.

Bruxelles, den 1. juni 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 77/388/EØF om det fælles merværdiafgiftssystem (beskatning af landbrugsprodukter)

(95/C 236/02)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 4. april 1995 under henvisning til EF-traktatens artikel 99 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Økonomiske, Finansielle og Monetære Spørgsmål, som udpegede Camille Giacomelli til ordfører uden studiegruppe. Sektionen vedtog sin udtalelse den 16. maj 1995.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 326. plenarforsamling af 31. maj og 1. juni 1995, mødet den 31. maj 1995, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Det Økonomiske og Sociale Udvalg konstaterer, at det ud fra den beretning, der ledsager det forelagte forslag til Rådets direktiv, kan konkluderes, »at da der ikke findes klare beviser for væsentlige konkurrenceforvridende effekter for afgiftspligtige personer i handlen inden for Fællesskabet som følge af forskelle i momsatserne, er der i øjeblikket ikke grund til at antage, at det indre marked ikke fungerer tilfredsstillende«.

1.1. Man må imidlertid ikke glemme, at det i henhold til EF-traktatens artikel 99 er målet at harmonisere momsområdet med henblik på at sikre det indre markeds funktion.

1.2. Hertil kommer, at den undersøgelse, Kommissionen har ladet foretage, og som munder ud i en tilsvarende konklusion, blev udarbejdet i august 1994 og derfor ikke kunne inddrage erfaringer fra de nye medlemsstater (Østrig, Finland og Sverige).

2. Trods den generelt positive konklusion i Kommissionens beretning har der dog vist sig at være problemer med handelen med visse landbrugsprodukter (blomster, planter osv., uld, træ til brug i industrien samt træ til brændsel), idet den påvirkes af, at et antal medlemsstater anvender reducerede satser eller nulsatser. De øvrige medlemsstater har ikke mulighed for som modtræk at sænke deres satser tilsvarende, da dette ikke længere er tilladt efter vedtagelsen af direktiv 92/77/EØF af 19. oktober 1992⁽¹⁾ (ændring af artikel 12, stk. 3, litra d), i sjette momsdirektiv 77/388/EØF). Det frelagte direktivforslag løser problemet ved at ophæve forbuddet i ovennævnte artikel og at udstrække muligheden for — endnu i to år — at anvende henholdsvis indføre reducerede satser for nævnte landbrugsvarer til at omfatte alle medlemsstater.

3. Direktivforslaget skal ses som en del af det regelkompleks, der skal sikre et velfungerende indre marked, og støttes af ØSU.

⁽¹⁾ ØSU's udtalelse, EFT nr. C 332 af 31. 12. 1990, s. 121; direktiv 92/77/EØF, EFT nr. L 316 af 31. 10. 1991, s. 1.

Bruxelles, den 31. maj 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om harmoniserede forbrugerprisindeks⁽¹⁾

(95/C 236/03)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 13. marts 1995 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Økonomiske, Finansielle og Monetære Spørgsmål, som udpegede Giampaolo Pellarini til ordfører uden studiegruppe. Sektionen vedtog sin udtalelse den 16. maj 1995.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 326. plenarforsamling af 31. maj og 1. juni 1995, mødet den 31. maj 1995, med et flertal af stemmer for og 5 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. I henhold til EF-traktatens artikel 109 J skal Kommissionen aflægge beretning til Rådet om medlemsstaternes opfyldelse af deres forpligtelser med hensyn til virkeliggørelsen af Den Økonomiske og Monetære Union. Fremskridtene måles på konvergenskriterierne; et af disse er en høj grad af prisstabilitet, der vurderes ud fra inflationstakten i de tre medlemsstater, der fremviser de bedste resultater med hensyn til prisstabilitet. Inflationstakten skal måles ved hjælp af forbrugerprisindeks (CPI) på et sammenligneligt grundlag.

2. Forordningsforslaget giver Kommissionen mandat til, med bistand fra Udvalget for Det Statistiske Program⁽²⁾ og Det Europæiske Monetære Institut (EMI), at gennemføre en række foranstaltninger, der sigter på at indfase sammenlignelige forbrugerprisindeks i tre etaper, der strækker sig over tre år (1996-1998).

2.1. I første etape indføres et midlertidigt sæt forbrugerprisindeks, der er baseret på eksisterende data, men tilpasset således, at ejerboliger, tjenesteydelser inden for sundhed og uddannelse samt en række poster, som behandles forskelligt af medlemsstaterne, ikke medregnes.

2.2. Pr. 1. januar 1997 skal medlemsstaternes harmoniserede forbrugerprisindeks (HCPI) træde i kraft.

2.3. Fra januar 1998 skal det samlede system, der indebærer indførelsen af Den Monetære Unions Forbrugerprisindeks (MUCPI), være driftsklar.

ØSU's bemærkninger

3. ØSU noterer sig, at hovedsigtet med harmoniserede forbrugerprisindeks er at fremstille et forbrugerpris-

indeks for hele Unionen (ECPI) med henblik på at tilvejebringe oplysninger af relevans for beslutninger, der skal træffes af alle institutionerne.

4. ØSU kan i princippet tilslutte sig, at de nationale forbrugerprisindeks harmoniseres, og at der opstilles et indeks for Den Europæiske Union.

4.1. Specielt noterer ØSU sig, at nogle større forbrugsposter vil blive holdt uden for indeksene (nemlig: ejerboliger, sundhed, uddannelse og »en række« andre uspecificerede poster), uden nogen angivelse af hvorledes, endstige hvornår disse poster efterfølgende måtte blive optaget i indeksene på tilfredsstillende måde.

4.2. Kommissionens forslag indeholder heller ingen oplysninger om spørgsmålet om den vægt, der skal tildeles de forskellige udgiftskategorier.

4.3. Hvad angår Den Monetære Unions Forbrugerprisindeks, mener ØSU, at man vil kunne opnå et bedre statistisk værktøj med henblik på gennemførelsen af Den Økonomiske og Monetære Union, hvis man inddrager flest mulige produkter i beregningsgrundlaget under hensyntagen til forbrugsvanerne overalt i EU.

5. ØSU godkender det fremlagte forordningsforslag, men understreger, at de statistiske grunddata, der udelades i første etape, må og skal tilvejebringes i anden etape med henblik på medlemsstaternes udarbejdelse af harmoniserede forbrugerprisindeks, der kan tjene som grundlag for vurderingen af de i traktaten omhandlede konvergenskriterier.

(1) EFT nr. C 84 af 6. 4.1995, s. 7.

(2) Nedsat ved Rådets afgørelse 89/382/EØF, Euratom (EFT nr. L 181 af 28. 6. 1989).

6. Kommissionen og Rådet bør påse, at Den Monetære Unions Forbrugerprisindeks ikke anvendes til ubehørig formål.

7. ØSU ønsker til sin tid at blive hørt om den gradvise udarbejdelse af de forbrugerprisindeks, som det foreliggende forslag omhandler.

Bruxelles, den 31. maj 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om sekstende ændring af Rådets direktiv 76/769/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser om begrænsning af markedsføring og anvendelse af visse farlige stoffer og præparater⁽¹⁾

(95/C 236/04)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 20. februar 1995 under henvisning til EF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Miljø-, Sundheds- og Forbrugerspørgsmål, som udpegede Nikolaos Leros til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 2. maj 1995.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 326. plenarforsamling af 31. maj og 1. juni 1995, mødet den 31. maj 1995, enstemmigt følgende udtalelse.

ØSU godkender Kommissionens forslag til 16. ændring under forbehold af følgende generelle og særlige bemærkninger.

1. Generelle bemærkninger

1.1. Kommissionens forslag angår begrænsninger i markedsføringen og anvendelsen af hexachlorethan. Mere konkret forbydes anvendelsen af hexachlorethan:

- a) under fremstillingen af aluminium, og
- b) under fremstillingen af andre non-ferrometaller — med visse undtagelser.

1.2. Formålet med Kommissionens forslag er

- a) at beskytte enhedsmarkedet gennem en harmonisering af betingelserne for anvendelsen af hexachlorethan

- b) at beskytte miljøet, og

- c) at opfylde forpligtelserne over for PARCOM. (PARCOM-afgørelserne 92/4 og 93/1 sigter mod en gradvis afvikling af anvendelsen af hexachlorethan i den sekundære aluminiumsindustri, afhængigt af kategori inden den 31. december 1994 eller den 31. december 1996, og i non-ferroindustrien inden den 31. december 1997, med undtagelse af fremstillingen af magnesiumlegeringerne AZ-81, AZ-91 og AZ-92, som skal tages op til fornyet behandling i 1996.)

1.3. Kommissionen foreslår en ændring (den sekstende) til direktiv 76/769/EØF, der fastsætter en ramme for begrænsning af markedsføring og anvendelse af farlige stoffer og præparater. Det er værd at gøre opmærksom på, at spørgsmålet om subsidiaritet ikke er relevant i forbindelse med dette, eftersom der er tale om en ændring af tidligere lovgivning.

1.4. Gennem den sekstende ændring skal hexachlorethan erstattes af miljøvenlige produkter som f.eks. kvælstof, der er inert, således at de foreslåede begræns-

⁽¹⁾ EFT nr. C 382 af 31. 12.1994, s. 35.

ninger kan bidrage afgørende til beskyttelsen af miljøet i det nordøstlige Atlanterhav (således som det bestemmes i Paris-konventionen af 1974 om forebyggelse af landbaseret havforurening, hvis gennemførelse overvåges af det udøvende organ PARCOM).

2. Særlige bemærkninger

2.1. Hexachlorethan står på den sorte liste i Rådets direktiv 76/464/EØF om forurening, der er forårsaget af visse farlige stoffer i vandmiljøet. Det er ikke blot hexachlorethan i sig selv, der forurener vandmiljøet. Anvendelsen af det ved fremstilling af non-ferrometaller fører til udledning (frigørelse) af clorphenoler og hexachlorbenzen, der i form af cykliske kulbrinteforbindelser belaster vandmiljøet, samt dioxiner, der er meget giftige.

2.2. Hexachlorethan anvendes især i industrien. Det anvendes til afgasning af smeltet metal, navnlig aluminium og magnesiumlegeringer. Hovedforbrugerne af hexachlorethan er aluminiumsproducenter og -forarbejdningsvirksomheder samt producenter af magnesiumlegeringer. Brugen af hexachlorethan er nu fuldstændigt afviklet i Unionens primære aluminiumsindustri (produktion), og kun små mængder anvendes i den sekundære aluminiumsindustri (omsmeltning/genvinning). Denne tendens er accelereret med stigende enhedspriser på hexachlorethan i forbindelse med lavere salgsmængder. Brugen af det er blevet begrænset betydeligt de seneste år, idet man er gået over til afgasning ved

hjælp af kvælstof (der er inert) og tilsætning af primært smeltet metal under vakuum.

2.3. Der anvendes stadig betydelige mængder hexachlorethan ved fremstillingen af forskellige magnesiumlegeringer og små mængder i de små aluminiumssmelteværker. Kommissionens forslag om en sekstende ændring tager hensyn til den særlige situation i små aluminiumssmelteværker og virksomheder, der fremstiller magnesiumlegeringer, ved at give mulighed for henholdsvis midlertidige undtagelser eller dispensationer.

2.4. Det er værd at notere sig, at industrien, der var repræsenteret ved European Aluminium Association og Association Européenne des Métaux, ifølge Kommissionens dokument ikke modsatte sig forslaget, selv om de gerne så flere undtagelser fra forbuddet. En stor medlemsstat tog forbehold, fordi den var tilhænger af flere undtagelser.

2.5. Alt i alt bifalder ØSU den foreslåede sekstende ændring, idet begrænsningerne for anvendelsen af hexachlorethan i non-ferroindustrien harmoniseres på en måde, så

- a) der undgås handelsbarrierer over for medlemsstater, der ikke deltager i PARCOM,
- b) der sikres et højt miljøbeskyttelsesniveau, og så
- c) Kommissionen overholder sine juridiske forpligtelser i henhold til PARCOM-konventionen.

Bruxelles, den 31. maj 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om udkast til Kommissionens direktiv om ændring af Kommissionens direktiv 90/388/EØF med hensyn til afskaffelse af begrænsninger i brugen af kabel-tv-net til levering af teletjenester⁽¹⁾

(95/C 236/05)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 27. februar 1995 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Industri, Handel, Håndværk og Tjenesteydelser, som udpegede Roger Ramaekers til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 3. maj 1995.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 326. plenarforsamling af 31. maj og 1. juni 1995, mødet den 1. juni 1995, med 98 stemmer for, 72 imod og 4 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. ØSU tager til efterretning, at Kommissionen agter at tage skridt til at sikre:

- enhver operatør ret til at levere alle teletjenester bortset fra taletelefonitjenester til offentligheden og de tjenester, der specifikt udelukkes fra anvendelsesområdet for direktiverne 90/388/EØF og 94/46/EF,
- effektiviteten af de foranstaltninger, der skal liberalisere telesektoren.

1.2. ØSU finder det prisværdigt, at Kommissionen ønsker at høre alle berørte parter om det omhandlede emne og således anmoder om deres bemærkninger⁽¹⁾ med henblik på at forelægge Rådet en rapport om høringen på samlingen i juni 1995, før udkastet til direktiv vedtages.

1.3. ØSU noterer sig, at Kommissionen agter omgående at fjerne alle eksisterende begrænsninger i brugen af kabelnet til ikke-monopoliserede tjenester, så potentialet i de eksisterende infrastrukturer kan udnyttes fuldt ud. Kommissionen påpeger endvidere, at man ved hjælp af de net, der drives af godkendte kabel-tv-leverandører, faktisk kan levere et øget antal tjenester, hvis der foretages yderligere investeringer heri.

1.4. ØSU bemærker, at nogle medlemsstater ifølge Kommissionen har fjernet tidligere begrænsninger i leveringen af bestemte data og ikke-monopoliserede tjenester via kabel-tv-net, mens andre medlemsstater opretholder omfattende begrænsninger.

ØSU noterer, at sådanne begrænsninger kun må begrundes »ud fra overordnede offentlige interesser eller ufravigelige hensyn, dvs. væsentlige krav«.

1.5. Ifølge Kommissionen må medlemsstaterne i henhold til direktiv 90/388/EØF frem til en bestemt dato fortsat forbeholde de nationale teleselskaber retten til at

levere taletelefoni med henblik på at sikre tilstrækkelige indtægter til etableringen af et universelt tilgængeligt telefonnet.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at et midlertidigt forbud mod levering af taletelefoni via kabel-tv-net af samme årsag kan være begrundet.

1.6. ØSU tager til efterretning, at det foreslåede direktiv om afskaffelse af begrænsninger i brugen af kabel-tv-net ifølge Kommissionen ikke vil hindre, at udsendelsen af tv-kanaler til offentligheden fortsat er underlagt særlige regler, som medlemsstaterne indfører.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU noterer sig, at grønbogen om liberalisering af teleinfrastruktur og kabel-tv-net har været udlagt til offentlig høring frem til den 15. marts 1995. Det er beklageligt, at ØSU ikke har rådet over høringsresultaterne under udarbejdelsen af denne udtalelse.

Efter ØSU's mening kan det udkast til direktiv, der behandles i denne udtalelse, ikke isoleres fra grønbogen om liberalisering af teleinfrastruktur og kabel-tv-net.

2.2. ØSU ønsker at kæde emnet for udkastet til direktiv om afskaffelse af begrænsninger i brugen af kabel-tv-net til levering af teletjenester sammen med den overordnede problemstilling, der behandles i de to dele af grønbogen om liberalisering af teleinfrastruktur og kabel-tv-net.

2.3. ØSU henviser til sin udtalelse⁽²⁾ om Kommissionens handlingsplan »Europa på vej mod informations-samfundet«, især til punkterne 3.1.2.5, 3.1.2.6, 3.1.2.7 og 3.1.2.8 ØSU udtrykte ikke mindst bekymring over den foreslåede tidsplan og udtalte følgende: »ØSU konstaterer, at Ministerrådet på mødet den 17. november

⁽¹⁾ EFT nr. C 76 af 28. 3. 1995, s. 8.

⁽²⁾ EFT nr. C 110 af 21. 4. 1995, s. 37.

1994 ikke kunne gå ind for, at de alternative infrastrukturer skulle liberaliseres før den 1. januar 1998. På den baggrund er det beklageligt, at Kommissionen den 21. december 1994 vedtog et udkast til direktiv om liberalisering af infrastrukturer til kabeldistribution pr. 1. januar 1996. ... Dette initiativ griber ind i spillereglerne på tidsplanet og dermed også i industristrategien.«

2.4. ØSU minder om, at det i sin udtalelse⁽¹⁾ om Kommissionens handlingsplan »Europa på vej mod informationssamfundet« påpegede følgende i punkt 3.1.2.8: »... man kan ikke med rimelighed anvende den foreslåede tidsplan for infrastrukturliberaliseringen uden at have fastlagt begrebet universel tjeneste, begrundelsen herfor, konsekvenserne, sikringsmekanismerne, udviklingen og finansieringen«. ØSU finder det i den forbindelse prisværdigt, at Kommissionen ønsker at give et konkret svar på problemet med den universelle tjenestes finansiering, idet der i anden del af grønbogen om liberalisering af teleinfrastruktur foreslås en finansieringsfond.

2.5. I sin udtalelse⁽²⁾ om »udkastet til Kommissionens direktiv om ændring af direktiverne 88/301/EØF og 90/388/EØF« med hensyn til satellitkommunikation [SEK(93) 1891 endelig udg.] bekræftede ØSU, at det bør »være et overordnet mål at definere universaltjenesten og fastlægge dens omfang, udformning og finansiering, før der foretages en fuldstændig liberalisering inden for taletelefoni«, således som ØSU allerede havde påpeget i sin »udtalelse⁽³⁾ om situationen i teletjenestesektoren« [KOM(93) 159 endelig udg.].

2.6. ØSU konstaterer, at Rådet enstemmigt går ind for, at alle teletjenester, herunder taletelefoni, og teleinfrastrukturer liberaliseres senest pr. 1. januar 1998. Visse medlemsstater har imidlertid besluttet at foretage liberaliseringen på et tidligere tidspunkt.

2.7. ØSU bemærker, at multimedieområdet er præget af en meget hurtig teknologisk udvikling, og mener, at brugen af kabel-tv-net kan føre til udvikling af tjenester, der anvender de pågældende teknologier.

2.8. ØSU mener, at liberaliseringen af ikke-monopoliserede tjenester og brugen af kabel-tv-net kan skabe en konkurrence, der kan forbedre kvaliteten af de tilbudte tjenester og mindske de tilknyttede omkostninger.

2.9. I den forbindelse gentager ØSU, at det ønsker et informationssamfund, der giver alle EU-borgere adgang til tjenester af høj kvalitet og til en rimelig pris. Dette mål forudsætter ikke, at man opretholder monopoler af nogen som helst art.

3. Særlige bemærkninger

3.1. ØSU tager til efterretning, at Kommissionen agter at afskaffe begrænsningerne i brugen af tv-infrastruktur til levering af mobilkommunikationstjenester (Kommissionens meddelelse om høringen vedrørende grønbogen om mobil- og personkommunikation [KOM(94) 492 endelig udg., punkt VI.2.1]). Dette spørgsmål kan efter ØSU's mening ikke adskilles fra emnet for nærværende udtalelse.

3.2. ØSU konstaterer endvidere, at det i anden del af grønbogen om liberalisering af teleinfrastruktur og kabel-tv-net⁽⁴⁾ hedder, at det må undgås, at bidragene til den universelle tjeneste hæmmer udviklingen af nye tjenester, som i dag er kendetegnet ved højere omkostninger og mindre udbredelse, f.eks. mobiltelefoni. Sådanne tjenester kunne som følge af de underliggende omkostninger og de høje takster fritages, i det omfang de ikke udgør en trussel mod taletelefonileverandørernes evne til at finansiere den universelle tjeneste.

3.3. ØSU finder denne fremgangsmåde uacceptabel, eftersom mobiltelefoni vil tiltrække de mest rentable brugere og dermed berøve det faste taletelefoni-net denne brugergruppe. I så fald er der en reel risiko for, at der opstår et mobilnet af høj kvalitet, som de mest velstillede brugere har adgang til, og et fast taletelefoni-net, der bliver mindre og mindre rentabelt og dermed må yde en service af lavere kvalitet til de mindre velstillede. Der er med andre ord risiko for, at det tvedelte samfund, der frygtes i Bangemann-rapporten og Kommissionens handlingsplan, bliver en realitet.

3.4. ØSU må imidlertid erkende, at en opretholdelse af begrænsninger i brugen af kabel-tv-net kan hæmme udviklingen af nye interaktive tjenester. Det skal dog henvises til punkt 4.5 i sin udtalelse⁽¹⁾ om Kommissionens handlingsplan »Europa på vej mod informationssamfundet«: »Samtidig med at man kortlægger de sociale konsekvenser af de nye teknologier, bør man også gennemføre behovsanalyser for at sikre, at informations-samfundet opfylder faktiske behov i det europæiske samfund og ikke begrænses til et udbud af tjenester, der er umiddelbart økonomisk rentable«.

3.5. ØSU konstaterer, at det foreslåede direktiv om afskaffelse af begrænsninger i brugen af kabel-tv-net pr.

(1) EFT nr. C 110 af 21. 4. 1995, s. 37.

(2) EFT nr. C 127 af 7. 5. 1994.

(3) EFT nr. C 32 af 2. 2. 1994.

(4) Foreligger d.d. ikke på dansk.

1. januar 1996 kan tænkes at træde i kraft, før det lykkes at etablere det klare og stabile lovfundament, der omtales i Kommissionens handlingsplan.

3.6. ØSU frygter ikke mindst, at spørgsmålet om fastlæggelse af den universelle tjeneste og dens finansiering ikke vil kunne besvares klart inden den 1. januar 1996.

3.7. ØSU bemærker, at spørgsmålet om mediernes konvergens, især med hensyn til telekommunikation og radiospredning, stadig drøftes indgående på lovgivningsplan.

ØSU henviser i den forbindelse til sin udtalelse⁽¹⁾ om Kommissionens handlingsplan: »Det foreslåede program for liberalisering af tjenester og infrastrukturer skal gøres afhængigt af visse forudsætninger, der skal bygge på tilvejebringelse af et klart og stabilt lovfundament, især vedrørende:

- mediekoncentration og -ejerskab
- definition og sikring af den universelle tjeneste
- sikring af privatlivets fred
- intellektuelle ejendomsrettigheder
- retsbeskyttelse og sikkerhed
- audiovisuelt:
  - etik
  - information
  - kultur
- standardisering: interoperabilitet
- takster (udligning, krydssubsidier).«

ØSU konstaterer, at medlemsstaterne allerede har vedtaget regler for de liberaliserede tjenester.

3.8. ØSU pointerer, at det er meget forskelligt, hvor fremskreden udviklingen af kabel-tv-net er i de forskellige EU-lande. Det skal i den forbindelse understreges, at et direktiv til afskaffelse af begrænsninger i brugen af denne type net ville have meget forskellige konsekvenser i de forskellige medlemsstater, især for de nationale teleselskaber.

3.9. ØSU konstaterer, at Grækenland og Italien ikke råder over et kabel-tv-net, mens mere end 90 % af husstandene i Belgien, Luxembourg og Holland er tilsluttet et kabelnet.

ØSU påpeger, at Storbritannien for indeværende ganske vist er det eneste EU-land, hvor tv-nettet må bruges til liberaliserede tjenester, men at nettets dækningsgrad kun er på 5%. Frankrig og Holland tillader, at tv-distributionsnettet anvendes til visse liberaliserede tjenester.

3.10. Det må undgås, at kabel-tv-leverandørerne, der ofte har et lokalt monopol, blot erstatter statsmonopolerne, da det ville være i modstrid med liberaliseringsmålet.

3.11. Det må også påses, at indførelsen af nye multimedietjenester ikke fører til konkurrence på markedet for taletelefoni, før de nødvendige lovgivningsforanstaltninger på området er truffet.

3.12. Det vil endvidere være nødvendigt at indføre mekanismer, der sikrer, at omkostningerne ved de nye multimedietjenester ikke væltes over på alle kabel-tv-nettets brugere.

I første omgang vil udviklingen af multimedietjenester nemlig kun vedrøre erhvervmæssige applikationer, idet applikationerne til de private husholdninger, såsom taxameterbetalt tv (»pay per view«) og telekøb ikke kan forventes at være udviklet før år 2004.

I den forbindelse udtrykker ØSU tilfredshed med, at Kommissionen i artikel 2 i sit udkast til direktiv kræver, at der føres separate regnskaber for aktiviteter som henholdsvis leverandør af netkapacitet og leverandør af teletjenester.

3.13. I denne situation, hvor den hurtige teknologiske udvikling står i modsætning til den langsommelige udarbejdelse af lovrammen, ville det være hensigtsmæssigt at oprette en europæisk regelgivningsinstans, så man dermed kunne beskytte borgernes og forbrugernes rettigheder og interesser.

3.14. For at tydeliggøre sigtet med dette udkast til direktivændring bør artikel 1, stk. 1, efter ØSU's opfattelse omformuleres således: »enhver kabelbaseret infrastruktur, som en medlemsstat har godkendt til distribution og transport af radio- og tv-signaler ...«; tilsvarende bør artikel 1, stk. 2, affattes således: »... fjerne alle begrænsninger på levering af kapacitet til distribution og transport af signaler via kabel-net ...«.

4. Konklusioner

4.1. ØSU erkender, at afskaffelsen af begrænsninger i brugen af kabel-tv-net åbner mulighed for udvikling af nye teletjenester.

4.2. ØSU mener dog ikke, at man kan fjerne begrænsningerne i anvendelsen af kabel-tv-net uden først at fastlægge et klart lovfundament, især vedrørende den universelle tjeneste.

4.3. ØSU tillægger spørgsmålet om finansiering af den universelle tjeneste grundlæggende betydning. Forud for enhver liberalisering af kabelinfrastrukturer skal det

⁽¹⁾ EFT nr. C 110 af 21. 4. 1995, s. 37.

nøje præciseres, hvilke tjenesteleverandører der skal yde finansieringsmidler til den universelle tjeneste.

4.4. ØSU lægger særlig vægt på, at spørgsmålet om mobilkommunikationsleverandørernes deltagelse i finansieringen af den universelle tjeneste afklares, før der tages skridt til liberalisering af kabel-tv-net.

4.5. ØSU fremhæver, at det er meget forskelligt, hvor fremskreden udviklingen af kabel-tv-net er i de forskellige EU-lande, og at det foreslåede direktiv til afskaffelse af begrænsninger i brugen af kabel-tv-net vil have meget forskellige konsekvenser. Anvendelsen af det foreslåede direktiv ville endog føre til illoyale konkurrenceforhold for visse nationale teleselskaber; nogle teleselskaber ville befinde sig i en reel konkurrence-

situation, mens andre kun ville gøre det teoretisk set, fordi der ikke findes kabel-tv-net i visse medlemsstater.

4.6. ØSU noterer, at tidsplanen blev drøftet på Ministerrådets møde den 17. november 1994. Rådet har ikke ytret ønske om at afskaffe begrænsningerne i brugen af kabel-tv-net før den 1. januar 1998.

4.7. Af alle disse grunde mener ØSU, at det er for tidligt at iværksætte et direktiv på området pr. 1. januar 1996.

4.8. I lyset af Ministerrådets afgørelse, de store forskelle i kabel-tv-nettenes udviklingsniveau og forskellene i de konsekvenser, anvendelsen af det foreslåede direktiv ville have i de enkelte medlemsstater, mener ØSU derfor, at det må overlades til den enkelte medlemsstat at afgøre, om denne foranstaltning skal iværksættes før den 1. januar 1998.

Bruxelles, den 1. juni 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

til Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Følgende ændringsforslag, som opnåede mindst en fjerdedel af de afgivne stemmer, blev forkastet under forhandlingerne:

Modudtalelse

Sektionens udtalelse erstattes med følgende:

»1. Indledning

1.1. Kommissionens direktiv 90/388/EØF af 28. juni 1990 ophævede begrænsninger i leveringen af tillægstjenester, datatjenester og privat taletelefoni. Dette direktiv er blevet karakteriseret som en hjørnesten i EU's rammeforskrift om liberalisering af det europæiske marked for teletjenester.

1.2. Rådets resolution 93/C 213/01 af 22. juli 1993 om behovet for yderligere udvikling på telekommunikationsmarkedet fastlægger de generelle rammer for udviklingen af EU's lovgivning på området. Heri fastsættes den 1. januar 1998 som frist for den fuldstændige liberalisering (dog med yderligere overgangsperioder for visse medlemsstater).

1.3. Lovgivningsmæssige begrænsninger hindrer i øjeblikket brugen af alternativ infrastruktur som f.eks. kabel-tv-net til levering af allerede liberaliserede teletjenester på tredjeparts eller egne vegne.

1.4. I Europa-Parlamentets resolution af 20. april 1993 (A3-0113/93) og Rådets resolution af 22. december 1994⁽¹⁾ opfordres Kommissionen til at træffe de foranstaltninger, der er nødvendige for at kunne udnytte potentialer i kabelnettenes eksisterende infrastrukturer til teletjenester, og snarest muligt at afskaffe medlemsstaternes begrænsninger i brugen af kabelnet til ikke-monopoliserede tjenester.

---

(1) EFT nr. C 379 af 31. 12. 1994.

1.5. Nogle medlemsstater har allerede fjernet tidligere begrænsninger i leveringen af bestemte data- og/eller ikke-monopoliserede telefontjenester via kabel-tv-net. Mindst to medlemsstater tillader taletelefoni [de nærmere enkeltheder findes i grønbogen KOM(94) 682 — afsnit III.3].

1.6. Som led i strategien til informationssamfundets forberedelse lægger Kommissionen stor vægt på de talrige ønsker om en fremskynder, men begrænset liberalisering af infrastrukturene allerede nu. ØSU formoder, at Kommissionen gradvist vil fremsætte særskilte forslag til ændring af direktiv 90/338/EØF.

1.7. Kommissionen arbejder for øjeblikket på den generelle lovgivningsramme, som er påkrævet, for at teletjenester og -net kan liberaliseres fuldstændigt pr. 1. januar 1998. I henhold til Rådets resolutioner skal de nødvendige forslag til forskrifter og foranstaltninger fremlægges inden den 1. januar 1996.

1.8. Kommissionens direktivudkast er et led i denne proces. ØSU finder det positivt, at Kommissionen hører alle interesserede parter, før den vedtager sit direktivudkast⁽¹⁾, og at den vil forelægge Rådet en rapport om høringen i juni 1995.

2. Kommissionens direktivudkast

2.1. I direktiv 90/388/EØF blev teletjenester, bortset fra taletelefonitjenester til offentligheden og de tjenester, der specifikt udelukkes fra direktivets anvendelsesområde, åbnet for konkurrence.

2.2. De lovgivningsmæssige begrænsninger, der forhindrer brugen af alternativ infrastruktur til levering af teletjenester, er årsag til flaskehalse på områder som datakommunikation, tillægstjenester og tilrådighedsstillelse af data- og taletelefonitjenester for virksomheder og lukkede brugergrupper.

2.3. Kommissionen foreslår, at alle begrænsninger i brugen af transmissionskapacitet via kabel-tv-net afskaffes, at alle tjenesteleverandører får mulighed for at bruge kabel-tv-nettene til levering af deres tjenester, og at sammenkobling med det offentlige telenet tillades. Kommissionen kræver endvidere gennemsigtighed og ikke-diskriminerende adfærd i de tilfælde, hvor en enkelt leverandør stiller både tele- og kabel-tv-net til rådighed, og at der føres separate regnskaber.

3. Generelle bemærkninger

3.1. ØSU bifalder Kommissionens direktivudkast.

3.2. I mange medlemsstater vil udkastet i begyndelsen kun have ringe effekt, eftersom kabel-tv-nettene enten slet ikke eksisterer eller kun findes på lokalt plan og dermed ikke er landsdækkende. Det er både meget tidskrævende og omkostningskrævende at etablere et kabel-tv-net.

3.3. I de medlemsstater, hvor der allerede findes kabel-tv-net, og hvor tjenesteleverandørerne ønsker at benytte dem, er udkastet dog et skridt i den rigtige retning. Det vil også lette den fremtidige planlægning.

3.4. Planlægningen er et vigtigt element, eftersom mange af de eksisterende operatørejede net har begrænset kapacitet, og kabel-tv-nettene kan sikre større kapacitet og højere teknisk kvalitet. Kombineret med de fordele, de nye teknologier hurtigt vil medføre, åbnes der mulighed for en bred vifte af nye tjenester, hvormed væksten på markedet stimuleres.

3.5. ØSU er ikke blind for, at der frygtes at ville gå arbejdspladser tabt. Erfaringerne viser dog i mange tilfælde, at eventuelle tabte arbejdspladser kan opvejes takket være de nye produkters og tjenesters jobskabende effekt.

3.6. Kommissionen har forsikret ØSU om, at dette udkast på ingen måde vil være til skade for de kommende forslag om den universelle tjeneste, som imødeses med stor spænding (grønbogens anden del).

(1) EFT nr. C 110 af 21. 4. 1995, s. 37.

4. Særlige bemærkninger

4.1. Artikel 1

ØSU bifalder, at direktivet udvides til også at omfatte kabel-tv-net, men beklager, at udkastet ikke omfatter andre alternative infrastrukturer, som er til rådighed, f.eks. en række net drevet af jernbane- og forsyningsselskaber. ØSU håber, at denne mangel hurtigt vil blive afhjulpet.

4.2. Artikel 4

Direktivet bør — som foreslået — træde i kraft den 1. januar 1996. Det er et vigtigt og positivt skridt fremad for de medlemsstater, der allerede råder over kabel-tv-net (på landsplan eller lokalt). Det vil have minimal virkning i andre medlemsstater.

5. Konklusioner

5.1. ØSU tilslutter sig Kommissionens udkast, men er klar over, at mange vigtige spørgsmål inden for telekommunikation og beslægtede områder skal løses, før de nye, mindre restriktive lovbestemmelser kan få deres fulde virkning. Blandt disse spørgsmål, hvoraf mange er omtalt i ØSU's udtalelse om informationssamfundet ⁽¹⁾, kan der peges på:

- universaltjenesten inden for telekommunikation
- åben adgang til og sammenkobling med de offentlige telenet og -tjenester
- licensudstedelse på teleområdet
- loyal konkurrence
- internationale aspekter
- beskæftigelsesudfordringen
- mediekoncentration og -ejerskab
- intellektuelle ejendomsrettigheder
- retsbeskyttelse og beskyttelse af privatlivets fred.

ØSU tager den tidsplan, der foreslås i grønbogens anden del, til efterretning og ser frem til at udtale sig om Kommissionens kommende forslag. I mellemtiden bør behandlingen af dette udkast videreføres.»

Afstemmingsresultat

77 stemmer for, 97 stemmer imod, 2 stemmer hverken for eller imod.

⁽¹⁾ EFT nr. C 110 af 21. 4. 1995, s. 37.

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om indsamling af statistiske oplysninger vedrørende turisme⁽¹⁾

(95/C 236/06)

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 26. april 1995 under henvisning til forretningsordenens artikel 23, stk. 2 og 3, på eget at fremsætte udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Regionaludvikling og Fysisk Planlægning, som udpegede Giannino Bernabei til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 19. maj 1995.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 326. plenarforsamling af 31. maj og 1. juni 1995, mødet den 31. maj 1995, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Den europæiske turistsektor adskiller sig positivt fra de øvrige erhvervssektorer, idet den hele tiden byder på nye udviklingsmuligheder og således yder et betragteligt bidrag til EU's BNP.

1.2. Turismens rolle som redskab til udvikling og økonomisk integration er nu almindeligt anerkendt og kan blandt andet fremmes gennem kendskab til de grundlæggende statistikker vedrørende turisme på fællesskabsplan, på nationalt og navnlig regionalt plan.

1.3. Gennemførelsen af det indre marked vil kunne få en positiv indvirkning på de europæiske borgeres rejse lyst, ikke kun i forbindelse med ferie- og forretningsrejser, men også på andre områder (studierejser, forskning, kurophold osv.). Det kan tilskrives fjernelsen af indre grænser og den socioøkonomiske tendens til, at folk har mere fritid at råde over. Det vil desuden blive lettere at udnytte de muligheder, et samlet marked for hele kontinentet kan byde på.

1.4. Hurtig adgang til pålidelige, sammenlignelige og ajourførte data er af afgørende betydning, for at brugeren kan danne sig et overblik over sit arbejdsområde. Det er ligeledes afgørende, hvis man skal kunne bistå offentlige instanser på forskellige niveauer med at udvikle hensigtsmæssige rammer for turismepolitikkerne, hjælpe virksomhederne med at vurdere og udvikle markedsstrategier og give brugerne et bedre overblik over udbud og efterspørgsel, når de skal træffe deres beslutninger.

1.5. Udviklingen af en fælles metodologi for indsamling og behandling af data er en forudsætning for statistikernes sammenlignelighed, idet det samtidig skal sikres, at systemet er kompatibelt med de internationale standarder, som anvendes af OECD og WTO og i øvrigt giver det mest udtømmende og detaljerede billede af situationen i øjeblikket.

1.6. Man kan ikke udvikle et system for statistiske undersøgelser uafhængigt af de prioriterede områder inden for edb og telematik, som takket være informationsmotorvejene kan mindske de rumlige og tidsmæssige afstande inden for alle sektorer, specielt inden for turistbranchen. Anvendelsen af telematiske værktøjer giver nye arbejdsmetoder, der kan sikre et bedre samspil mellem systemet og de offentlige og private aktører.

1.7. En fortsættelse af EU's indsats for at udvikle harmoniserede metodologiske rammer for turismestatistikker er derfor en afgørende forudsætning for, at en specifik europæisk turismepolitik kan fastlægges og gennemføres. ØSU understreger endnu engang, at der er behov for en fornuftig diskussion om den grønne bog om turisme, som Kommissionen offentliggjorde den 4. april 1995 (KOM(95) 97 endelig udg.), navnlig fordi turismepolitikken må forventes stadfæstet ved revisionen af Maastricht-traktaten i 1996.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Det er dybt beklageligt, at Rådet ikke har fundet det formålstjenligt at høre ØSU om et emne, der har så stor betydning for udviklingen af en turismepolitik, skønt ØSU flere gange har beskæftiget sig med emnet.

ØSU støtter i store træk Kommissionens forslag om at indføre et harmoniseret EU-system for statistiske oplysninger om udbud og efterspørgsel i turistbranchen. Forslagene imødekommer utallige opfordringer fra ØSU og Europa-Parlamentet og fra Det Europæiske Råd på mødet i Athen den 15. april 1994. De betyder endnu et skridt frem mod en systematisering af begreberne og mod udarbejdelse af mere fuldstændige og pålidelige statistiske oplysninger om turismen. ØSU ønsker imidlertid at vide, om der i fremtiden vil være mulighed for

⁽¹⁾ EFT nr. C 35 af 11. 2. 1995, s. 5.

at vedtage mere bindende instrumenter end direktivet med henblik på at harmonisere begreberne fuldt ud og indføre fælles, ensartede referencerammer.

2.2. ØSU gør opmærksom på, at det vil være hensigtsmæssigt allerede nu at udarbejde en statistisk metodologi, der fra starten er kompatibel med allerede eksisterende og/eller planlagte edb- og telematikværktøjer i EU. Anlægsomkostningerne ved et elektronisk statistiksystem vil være dækket ind i løbet af få år (fem til seks), og med et sådant system kan der gennemføres mere avancerede, tidstro analyser uden meromkostninger.

2.3. De foranstaltninger i direktivforslaget, som sigter mod en bedre koordinering mellem de nationale statistiske kontorer, bifaldes, fordi især områder som statistikker for international turisme og dækning af forskellige indlogeringstyper er præget af store forskelle, og metodologierne og de grundlæggende begreber ikke er harmoniserede.

2.4. Den geografiske inddeling, som anvendes i EU's statistikker, bør ikke afvige fra WTO's, og den bør under alle omstændigheder ændres under inddragelse af de nye EU-medlemslande, Finland, Sverige og Østrig.

2.5. De foreslåede foranstaltninger vil kunne danne et foreløbigt grundlag for indførelse af et pålideligt delsystem af makroøkonomiske variabler (turismeomkostninger/BNP) med det formål at belyse turistsektorens bidrag til økonomien på regionalt, nationalt og fællesskabsplan. Det vil også kunne fremme turismepolitikens integration i EU's andre aktiviteter, som ønsket af ØSU i udtalelsen om turismen af 14.-15. september 1994 (CES 1021/94).

3. Særlige bemærkninger

3.1. Artikel 1

ØSU finder, at der bør henvises til elektroniske systemer, ved at følgende indskydes efter ordet »overførsel« i linje 4: »på trykte eller elektroniske medier« (jf. punkt 1.6 ovenfor).

3.2. Artikel 2

I artikel 2, litra a), efter »den kollektive turismes indlogeringskapacitet« bør tilføjes: »samt udnyttelsesgrad«.

Henvisningerne til NACE-nomenklaturerne i forbindelse med de forskellige kollektive indlogeringstyper er ikke særlig tydelige og afviger under alle omstændigheder fra dem, der anvendes i den omtalte forordning (EØF)

nr. 761/93. Desuden vil en mere effektiv dækning af de forskellige indlogeringstyper kræve en mere detaljeret inddeling i forskellige kategorier, der også omfatter ferielejligheder, sommerhuse, udlejningsværelser og andre former for leje.

En klarere og mere hensigtsmæssig inddeling kunne f.eks. se således ud:

Diverse typer kollektiv turistindlogering:

- a) Hoteller og tilsvarende indlogeringstyper⁽¹⁾ (NACE, gruppe 55.1)
- b) Andre indlogeringstyper, som ikke kan henregnes til hoteller⁽²⁾ (campingpladser og andre faciliteter til korttidsophold, NACE, gruppe 55.2), herunder følgende undergrupper:
  - b) 1. Vandrerhjem og bjerghytter (NACE, undergruppe 55.21)
  - b) 2. Friluftsturisme (campingpladser og feriebyer)⁽³⁾
  - b) 3. Anden hotel- og herbergsvirksomhed (NACE, undergruppe 55.23)

⁽¹⁾ Hoteller udgør den mest pålidelige kategori, når det gælder statistiske oplysninger, men der er betydelige forskelle fra land til land (Tyskland har f.eks. ingen hotelklassifikation) og fra region til region (der anvendes forskellige inddelingskriterier i de italienske regioner).

Derfor foreslås, at man anvender betegnelsen »hoteller og tilsvarende indlogeringstyper« uden at specificere, om det er hoteller eller moteller, og om det er med eller uden restauration, idet det er vanskeligt at dække dette kriterium. Ved hoteller og andre lignende indlogeringstyper forstås: indlogeringstyper, hvor »hotel« (Italien: albergo) indgår som en del af navnet, hotellejligheder, moteller, pensionater (og i Spanien: hostales). De nationale, statistiske kontorer afgør, hvad de forskellige typer dækker.

⁽²⁾ Herved forstås gruppen af indlogeringsformer, som ikke kan henregnes til hoteller, på det laveste aggregationsniveau.

De nationale, statistiske kontorer kan desuden vælge at undersøge en enkelt af de anførte undergrupper og skal i så fald anføre hvilken. Nogle lande kan eventuelt vælge ikke at føre statistik over indlogeringsformer uden for hotelsektoren.

⁽³⁾ Punkt b) 2 henviser til alle former for friluftsturisme, herunder også feriebyer, som ellers ville falde ind under kategorien andre indlogeringstyper.

Også i dette tilfælde er det op til de nationale statistiske kontorer at anføre, hvad de enkelte typer dækker.

b) 3.1. Ferielejligheder⁽¹⁾ (NACE, undergruppe 55.23)

b) 3.2. Andre indlogeringsformer⁽²⁾ (NACE, undergruppe 55.23).

3.3. Artikel 2, litra b)

Ordet »turiststrømmen« udgår, og følgende indsættes i stedet: »strømmen af kunder, som rejser i ferieøjemed, i forretningsøjemed eller med et hvilket som helst andet sigte«. Hermed viser man implicit, at turisten er en kunde, der som andre kunder kræver service og tilfredsstillende produkter.

Desuden bør der efter »indadgående turisme« tilføjes »eller international turisme« (jf. OECD's og WTO's nomenklatur).

3.4. Artikel 2, litra c)

National turisme omfatter hjemmehørendes rejser til udlandet og hjemmehørendes ferie- og forretningsrejser og andre former for rejser inden for landets pågældende grænser.

For at gøre billedet mere overskueligt foreslås følgende skematiske opstilling:

Hjemmehørende i det pågældende land	Hjemmehørendes rejser til udlandet	National turisme
Udenlandske turister i det pågældende land		
Turismen i det pågældende land	Outgoing	

3.5. Artikel 7, stk. 2

ØSU mener, at fristen for overførsel af årlige data er for lang i forhold til fristen for overførsel af månedlige og kvartalsvise resultater. Alle endelige resultater bør overføres inden for et tidsrum på maksimalt seks måneder.

3.6. Artikel 7, stk. 3

I overensstemmelse med den vægt, der bør lægges på den igangværende, telematiske udvikling, ville en mere koncis formulering være at foretrække, idet »kan ... etablere« ændres til »etablerer«.

3.7. Bilaget

3.7.1. Eftersom den mest udbredte referencestørrelse på turismemarkedet er blevet »værelser«, vil være hensigtsmæssigt, hvis EU endnu engang undersøger muligheden for at føre statistik over antallet af værelser, og i forbindelse med campingpladser antallet af lejrpladser, under kategorien »anden kollektiv indlogering« i bilagets punkt A.1.2.

3.7.2. De i bilagets punkt C.1.2 omhandlede data om rejsens karakteristika bør tilpasses de internationale kategorier.

3.7.3. Med hensyn til bilagets punkt C.1.2.4 bør kategorien »specialiseret indlogering« enten specificeres nærmere eller slettes, og kategorien »anden kollektiv indlogering« bør opdeles mere detaljeret, så man undgår misforståelser.

3.7.4. I forbindelse med turisternes forbrug (bilagets punkt C.1.4) skal det endnu engang påpeges, hvor vigtigt det er at indsamle data herom, så man kan afpasse udbudsstrategierne bedre efter efterspørgslen. De nationale statistiske kontorer bør fastsætte fælles, ensartede kriterier for indsamling af data om forbrugets forskellige komponenter.

4. Konklusion

4.1. ØSU glæder sig over Kommissionens hidtidige indsats, men mener, at der bør tages hensyn til ovennævnte synspunkter, når emnet som påkrævet uddybes yderligere.

⁽¹⁾ Ved udlejning af ferielejligheder til turister forstås udlejning af lejligheder og værelser, feriehus, hytter og andre lignende indlogeringsformer.

Der kan indsamles og indberettes statistiske oplysninger om hver enkelt kategori.

Selv om et statistisk kontor anvender den overordnede kategori b) 3, skal det oplyse, hvad de forskellige undergrupper dækker, og anføre inddelingskriterier og eventuelle problemer i forbindelse med undersøgelsen.

Dette er et af de mest omstridte spørgsmål i forbindelse med de statistiske undersøgelser, både i de enkelte lande og på fællesskabsplan. Man må derfor udvise den størst mulige forsigtighed. Man kan imidlertid ikke se bort fra, at dette område, ifølge pålidelige skøn, i mange lande dækker to tredjedele af det samlede antal værelser og sengepladser i turistsektoren. Feriehuse og lejligheder, som benyttes af ejeren selv eller dennes venner og familie, er ikke medtaget i de statistiske undersøgelser. Udlejning til turister omfatter også turisme i forretningsøjemed, mens udlejning til studenter i almindeligt studieøjemed ikke hører til denne kategori.

Den foreslåede inddeling skal ses som et eksperiment.

⁽²⁾ Til denne kategori hører andre uspecificerede undergrupper, f.eks. sengepladser og kahytter på krydstogtskibe, religiøse institutioner osv. Det er op til det enkelte statistiske kontor at anføre, hvad der dækkes.

Det skal desuden understreges, at visse indlogeringstyper ikke er medtaget, f.eks. bondegårdsferie, da det er en specificeret betegnelse, der relaterer til efterspørgslen. Der er således tale om privat-udlejning af specifik art, fordi den finder sted i landområder. Statistiske oplysninger om denne kategori indsamles i forbindelse med analyser af efterspørgslen.

4.2. Harmoniseringen af de eksisterende statistikker og en forbedring af de data, der er til rådighed for et mere effektivt og dækkende europæisk system for turismestatistikker vil efter ØSU's opfattelse kunne bidrage til at højne servicekvaliteten, sikre offentlige og private instanser, specielt små og mellemstore virksomheder, en mere pålidelig, fælles referenceramme og dermed styrke deres beslutningsgrundlag. Samtidig opnår man værdifulde elementer til udformningen af den europæiske turismepolitik.

4.3. I overensstemmelse med ØSU's initiativudtalelse om turismen (cit.), hvor det anbefales at udvikle nye former for turisme med henblik på at inddrage en større del af Europas borgere i forskellige turistaktiviteter, ønskes en gradvis udvidelse af de harmoniserede statisti-

ske systemer, for eksempel med hensyn til efterspørgslen inden for kulturel turisme, billigere former for turisme, ungdomsturisme og turisme i landdistrikterne, hvorom både ØSU og Regionsudvalget har udtalt sig (jf. Regionsudvalgets initiativudtalelse CdR 19/95 af 2. februar 1995).

4.4. ØSU gør endnu en gang opmærksom på, at der er behov for en omfattende debat om grønbogen om turisme med henblik på at give sektorens aktører, herunder de små og mellemstore virksomheder en dynamisk, fælles referenceramme, så de kan tilpasse deres strategier til de stadige forandringer i turistsektoren. Debatten om grønbogen er en nødvendig forudsætning for turismepolitikens stadfæstelse ved revisionen af traktaten.

Bruxelles, den 31. maj 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om den femte periodiske beretning om den sociale og økonomiske situation og udvikling i Fællesskabets regioner

(95/C 236/07)

EF-Kommissionen besluttede den 28. oktober 1994 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om den femte periodiske beretning om den sociale og økonomiske situation og udvikling i Fællesskabets regioner.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Regionaludvikling og Fysisk Planlægning, som udpegede Campbell Christie til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 19. maj 1995.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 326. plenarforsamling af 31. maj og 1. juni 1995, mødet den 31. maj 1995, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Den Femte Periodiske Beretning indeholder en detaljeret redegørelse for den seneste tids udvikling i de regionale økonomiske indikatorer samt en analyse af kræfterne bag den økonomiske udvikling i Fællesskabets regioner. I beretningen fremdrages endvidere en række spørgsmål og problemer, som regionerne vil blive stillet overfor i løbet af den resterende del af dette tiår.

1.2. Forelæggelsen af den Femte Periodiske Beretning er en kærkommen anledning for ØSU til at beskæftige sig med udviklingsmønstret i den regionale økonomi i hele EU. Beretningen giver endvidere nyttig indsigt i udviklingen af foranstaltninger til fremme af økonomisk og social samhørighed i EU — en målsætning, som ØSU anser for central for den økonomiske og politiske integrationsproces i Europa.

1.3. Kommissionens analyse indeholder en række nøglespørgsmål vedrørende de udfordringer for den økonomiske og sociale samhørighed, som udvidelsen af EU med de central- og østeuropæiske lande samt bestræbelserne på at etablere en monetær union i slutningen af årtiet vil stille. Disse spørgsmål er meget væsentlige, og i Den Femte Beretning påpeges en række problemer, som bør løses i den forbindelse.

1.4. Den Femte Periodiske Beretning fremlægges på et tidspunkt, hvor EU's økonomi er i bedring efter en særlig hård nedgangsperiode. Den kommer derfor på det rigtige tidspunkt som en påmindelse om, at den altafgørende faktor for regionernes økonomiske ydeevne ikke er strukturfondenes effektivitet i sig selv, men derimod de fremherskende, mere generelle, makroøkonomiske vilkår i EU's økonomi som helhed.

1.5. Det Økonomiske og Sociale Udvalg vil dog gerne benytte lejligheden til på ny at fremhæve betydningen af strukturfondene som et af EU's vigtigste udviklingsinstrumenter. Det er vigtigt at understrege strukturfonde-

nes karakter af supplement, dvs. de sættes kun ind, hvis de supplerer eksisterende regionalprogrammer på medlemsstatsniveau.

2. Beretningens opbygning

2.1. Den Femte Periodiske Beretning er delt i fire kapitler:

I første kapitel gennemgås den seneste tids vigtigste udviklingstendenser i regionerne, idet disse sættes ind i et langsigtet perspektiv. Som i tidligere beretninger anføres navnlig oplysninger om de regionale tendenser med hensyn til produktion, beskæftigelse og arbejdsløshed.

I andet kapitel behandles faktorerne bag de regionale skævheder, og de faktorer, der i fællesskab bidrager til den regionale konkurrencedygtighed, vurderes. I forklaringen af udviklingen i de relativt velstående regioner lægges der vægt på infrastruktur og menneskelige ressourcer, direkte investeringer udefra samt forskning og udvikling (F&U).

I tredje kapitel af beretningen behandles den økonomiske udvikling i de regioner, der er berettigede til bistand fra strukturfondene, ligesom der spås om udviklingen i strukturfondene indtil udgangen af dette årti.

I sidste kapitel af beretningen behandles konsekvenserne for regionernes økonomiske fremtidsudsigter af de videre tiltag med henblik på en udvidet og dybere europæisk integration. Navnlig behandles følgerne af den monetære union og af en ny tiltrædelsesrunde.

3. Generelle bemærkninger

3.1. Ifølge beretningen har der generelt set kun været tale om en begrænset grad af konvergens i BNP per capita på medlemsstatsniveau siden midten af 1980'erne. Egentlig konvergens er navnlig lykkedes i Irland, Spanien

og Portugal — derimod ikke i Grækenland. Det voksende BNP per capita i Irland forklares med ændringer i den makroøkonomiske politik, direkte investeringer udefra, emigration og strukturfondsforanstaltninger. Spanien og Portugal har ligeledes draget fordel af gennemførelsen af makroøkonomiske stabiliseringsprogrammer og en stigning i eksporten. Dette ændrer dog ikke ved det forhold, at egentlig konvergens — i det mindste på nationalt plan — bedst opnås i perioder med økonomisk vækst.

3.2. ØSU noterer sig dog, at billedet er mere uklart på regionalt plan, idet de fattigste regioner ikke har kunnet mindske afstanden op til de rige. Dette viser betydningen af at give bistanden til de fattigste regioner. På den anden side synes konvergens — på trods af tildelingen af betydelige finansielle midler til mål nr. 1 områderne — stadig at foregå meget langsomt, selv i perioder med en generelt høj vækstrate i EU som helhed. Af beretningen fremgår det klart, at det er i disse regioner, der er størst mangel på de faktorer, som er afgørende for den regionale konkurrencedygtighed.

3.3. Som forventeligt i en periode med økonomisk afmatning er arbejdsløsheden steget siden 1991 i hele EU. De regionale forskelle i ledigheden er i den forbindelse blevet uddybet. Problemet forværres af, at arbejdsstyrken i EU fortsat vokser hurtigere end forudset, navnlig i de regioner, der har den højeste arbejdsløshed.

3.4. Det understreges i beretningen, at en reduktion af arbejdsløsheden — og de regionale forskelle i arbejdsløsheden — er nært knyttet til EU's generelle økonomiske ydeevne. ØSU deler dette synspunkt, selv om det må erkendes, at et dynamisk, markedsorienteret samfund i sagens natur altid vil rumme et vist mål af ulighed. ØSU anmoder dog om, at man i forbindelse med gennemførelsen af andre større EU-politikker tager hensyn til konsekvenserne for beskæftigelsen.

3.5. Det står klart, at mens reformen af strukturfondene generelt set har haft en gunstig virkning for samhørigheden, foregår denne bedring meget langsomt og har en tendens til at gå helt i stå eller antage karakter af tilbagegang i perioder med økonomisk afmatning. Strukturfondenes økonomiske midler skal formentlig øges betydeligt, hvis man vil fremskynde samhørigheden og opnå en holdbar forbedring af de økonomiske vilkår i de mindre gunstigt stillede regioner såvel som i regionerne med tilbagegang.

3.6. Strukturfondene kan ikke i sig selv opfylde udviklingsbehovene i egne, der er særligt svage i strukturel henseende. Nationale og regionale bestræbelser på at sikre økonomisk og social samhørighed får ikke altid tilstrækkelig støtte. Som det klart fremgår af den Femte Beretning, afhænger samhørigheden i høj grad af såvel

de nationale regionalprogrammernes effektivitet som de generelle økonomiske (periodiske) konjunkturer. Mens strukturfondene stadig har en gunstig virkning på udviklingen hen imod en større grad af samhørighed, sker dette kun inden for de rammer, som udstikkes af den nationale økonomiske politiks programmer og den generelle økonomiske situation.

3.7. ØSU håber, at Kommissionen i fremtidige beretninger vil fremkomme med en generel kommentar vedrørende den nationale politiks virkning på den økonomiske og sociale samhørighed. Især to forhold kræver en grundigere behandling: For det første bør det undersøges, i hvor høj grad nationale foranstaltninger fremmer en indenlandsk økonomisk udvikling, der kan virke i modstrid med de strenge principper i EU's konkurrencepolitik. En national politik med denne virkning vil gøre det vanskeligere at virkeliggøre samhørigheden. For det andet ønsker ØSU — selv om det lægger vægt på betydningen af en fornuftig finanspolitik i EU både for denne politiks egen skyld og af hensyn til virkeliggørelsen af den monetære union — at henlede opmærksomheden på risikoen for, at den beskæring af de offentlige udgifter, der er forbundet med gennemførelse af konvergensprogrammerne med henblik på en fuldstændig monetær union, yderligere forværre fremtidsudsigterne for de svageste regioner, idet de nationale foranstaltninger til fordel for økonomisk udvikling af regionerne herved kan bringes i fare.

3.8. Selv om beretningen indeholder en del kommentarer om de sandsynlige konsekvenser for regionerne af den monetære union og en udvidelse af EU, er analysen behæftet med store mangler. Reformen af den fælles landbrugspolitik kan ikke undgå at få betydelige konsekvenser for de økonomiske fremtidsudsigter i EU's svageste regioner — dvs. dem, hvor beskæftigelse og indtægter afhænger af landbruget. Endvidere vil den yderligere liberalisering af den internationale handel, som er indeholdt i slutdokumentet fra Uruguay-runden, have negative virkninger for en række af EU's svageste regioner — især regioner med en betydelig tekstilindustri. ØSU noterer sig, at Kommissionen skal fremlægge en omfattende rapport om samhørigheden ved udgangen af 1996. Det er vigtigt, at virkningen af såvel reformen af den fælles landbrugspolitik som liberaliseringen af handlen behandles fyldestgørende i denne rapport. Rapporten skal også indeholde en detaljeret analyse af den monetære unions og eventuelle udvidelsers virkning på samhørigheden. Reformen af den fælles landbrugspolitik, den nye GATT-aftale, den monetære union og en udvidelse kan måske alle have en decideret negativ indflydelse på samhørigheden i Den Europæiske Union. Rapporten om samhørigheden skal indeholde en grundig gennemgang af disse problemer og give anvisninger på, hvordan samhørigheden kan virkeliggøres inden for rammerne af denne nye udvikling.

4. Særlige bemærkninger

4.1. Det fremgår af beretningen, at BNP per capita i 1991 i de ti rigeste regioner var 3,6 gange højere end i de ti fattigste (de nye tyske delstater er ikke medregnet). Den nuværende skævhed er større end i 1980, først og fremmest på grund af den anden og tredje udvidelse af EF. Medregnes de nye tyske delstater i undersøgelsen, øges forskellen til 4,5 gange.

4.2. Forskellene i arbejdsløshedstallene mellem de enkelte regioner er endnu større end forskellene i BNP per capita. Arbejdsløshedstallet for de ti hårdest ramte regioner er 7-8 gange højere end for de ti mindst udsatte. Der er således ingen konvergens i udviklingen i den regionale beskæftigelse, og tallene viser store regionale forskelle i den økonomiske væksts »jobskabende effekt«.

Isoleret set giver disse statistiske oplysninger et noget skuffende billede. Beretningen forsøger dog kun i ringe grad at give en direkte forklaring på de bagvedliggende årsager til den tilsyneladende forværring af de regionale forskelle i arbejdsløsheden, og — i mindre grad — i per capita-indkomsten. Navnlig ville det være nyttigt at vide, i hvilket omfang udviklingen er et udtryk for problemer med strukturfondene (f.eks. utilstrækkelige midler, for spredt og tilfældig tildeling af støtten, dårlig planlægning, ineffektiv udnyttelse af økonomiske midler eller mangelfuld projektvurdering), og i hvilket omfang denne udvikling afspejler ydre påvirkning (f.eks. påvirkning fra dele af den nationale økonomiske politik, lav produktivitet eller nedadgående konjunkturer).

4.3. ØSU glæder sig over den grundige analyse i andet kapitel af beretningen. Det er virkelig lykkedes for Kommissionen at identificere de vigtigste faktorer bag den regionale økonomis resultater ved at koncentrere sig om infrastruktur, menneskelige ressourcer, direkte investeringer udefra samt forskning og teknologisk udvikling. Desuden påvises det klart i beretningen gennem henvisning til, hvor forskelligt de enkelte dele af EU er udrustet med disse produktive faktorer, hvad der skal til for at gøre de svageste regioner i stand til at slå ind på en bæredygtig økonomisk udvikling.

Det fremgår dog langt mindre klart af Den Femte Beretning, hvilke mekanismer — det være sig på nationalt plan eller fællesskabsplan — der er nødvendige for virkeligt at gøre fremskridt med hensyn til tilvejebringelsen af disse produktive faktorer i de svageste regioner.

4.4. ØSU gør opmærksom på, at en stor del af analysen i kapitel 4, 5 og 6 af de vigtigste faktorer bag de regionale økonomiske resultater udelukkende bygger på nationale oplysninger, sommetider kun fra fire lande:

Irland, Portugal, Spanien og Grækenland. Selv om det kan være forbundet med statistiske vanskeligheder at skaffe regionale oplysninger, vil ØSU bede Kommissionen råde bod på denne mangel i kommende rapporter ved at finde frem til regionalt baserede oplysninger, bl.a. for hver af regionerne under mål nr. 1.

4.5. Det siger sig selv, at mange af de faktorer, der understøtter en stærk vækst, er selvforstærkende og selvbærende. Der er en klar og selvforstærkende forbindelse mellem infrastruktur og udvikling af de menneskelige ressourcer på den ene side og indre investeringer samt forskning og teknologisk udvikling på den anden. Udviklingen i den regionale økonomi vil derfor normalt både være kendetegnet af gode og onde cirkler. Således må regioner, der i øjeblikket er handicappet af mangel på produktive faktorer, anstrenge sig stadig mere for at bryde den onde cirkel, mens de stærke regioner sandsynligvis vil få stadig lettere ved at tiltrække flere produktive faktorer.

Det er skuffende, at der i beretningen ikke gives nogle politiske retningslinjer for, hvilke mekanismer der måtte kunne bryde disse selvforstærkende tendenser. Man kan uden tvivl satse på reformer af arbejdsmarkedet, sådan som det foreslås i Kommissionens hvidbog om »Vækst, Konkurrenceevne og Beskæftigelse«. Herudover er der dog fortsat behov for offentlige politiske foranstaltninger til fremme af det økonomiske potentiale i mindre begunstigede regioner.

4.6. Det Økonomiske og Sociale Udvalg er enig i at tillægge direkte investeringer udefra stor betydning som et middel til fremme af vækst og beskæftigelse i Fællesskabets mindre begunstigede regioner. Men selv om man skal gøre sig betydningen af direkte investeringer udefra klart, er det også værd at gøre opmærksom på, at disse investeringer sandsynligvis ikke i sig selv kan sikre, at det indenlandske potentiale inden for forskning og teknologisk udvikling udbygges. Det kan meget vel blive nødvendigt med en offentlig politik for at sikre, at teknologiske færdigheder spredes ud i regionerne, og at lokale virksomheder bruger de bedst mulige teknologier. Det må understreges, at forskning og teknologisk udvikling er lige så relevant for de traditionelle dele af økonomien som for den højteknologiske industri.

4.7. I beskrivelsen af de faktorer, der er bestemmende for konkurrenceevnen, fokuseres der i beretningen på størrelsen af visse nøgelfaktorer og adgangen til dem. Beslutninger vedrørende placering af virksomheder baseres dog også på overvejelser vedrørende produktionsomkostninger. Den offentlige politik må derfor sigte mod at tilvejebringe de vigtigste produktive faktorer til en konkurrencedygtig pris.

4.8. ØSU beklager, at rapporten ikke indeholder oplysninger om udviklingen i beskæftigelsen i regioner under mål nr. 1 i de seneste år, svarende til tabel A 19, der viser udviklingen i arbejdsløsheden. I nogle regioner er der næsten ingen sammenhæng mellem udviklingen i beskæftigelsen og udviklingen i arbejdsløsheden, og hvor der er en sådan sammenhæng, ville det være nyttigt med en forklaring af hensyn til evalueringen af beskæftigelsespolitikens effektivitet. ØSU så endvidere gerne, at man offentliggjorde oplysninger om udviklingen i merværdi pr. person i beskæftigelsen i mål nr. 1-regioner, således at man kan følge tendenserne i produktiviteten.

4.9. ØSU mener, at der bør lægges større vægt på tjenesteydelsens rolle, når der skal skabes varige økonomiske aktiviteter. Servicesektoren er i sig selv en vigtig kilde til beskæftigelse og indtægter. Dette gælder især turismen, som er en nøglesektor i mange landbrugsområder og perifere egne. Endvidere anses adgangen til tjenesteydelser af høj kvalitet (finansielle tjenesteydelser, ledelsesrådgivning, hjælp til markedsføring, kvalitetskontrolteknikker, ledelseskurser m.m.) almindeligvis for nøgleinput til udvikling af fremstillingsindustrien — ikke mindst den del af den, der har et højt merværdiindhold i produktionen.

ØSU så gerne servicesektoren behandlet særskilt i den næste periodiske beretning.

4.10. I behandlingen af perifere regioners problemer gøres der i beretningen ikke opmærksom på, at det afgørende ikke er den perifere beliggenhed i sig selv, men de perifere egne manglende evne til at sikre deres økonomiske muligheder i forhold til EU's kerneområder. EU's kerneområder nyder godt af en række økonomiske fordele, som hænger sammen med koncentration og nærhed til et stort marked. Omvendt er perifere egne alvorligt handicappet i så henseende. Selv om investeringer i transport- og kommunikationinfrastrukturer i de perifere egne sandsynligvis vil forbedre disse økonomiske muligheder, er det, der i sidste ende betyder mest, hvor hurtigt arbejdskraftens produktivitet vokser. Dette betyder, at der må lægges mere vægt på en politik, der fører til en umiddelbar forbedring af arbejdskraftens produktivitet, f.eks. undervisning og uddannelse. Derfor må offentlige investeringer i transport og kommunikation betragtes som en nødvendig — men ikke tilstrækkelig — forudsætning for økonomisk vækst i de perifere egne af EU.

4.11. I beretningen gøres der opmærksom på, at overgangen til den monetære union sandsynligvis vil indebære yderligere begrænsninger for regionerne, og at dette kan få betydelige konsekvenser for den økonomiske og sociale samhørighed. Den monetære union indebærer med andre ord visse risici for de svageste regioner og

medlemsstater. Dette er en velbegrunnet frygt, som endnu ikke er blevet fyldestgørende behandlet af Kommissionen. Den Femte Beretning indeholder heller ikke en fuldstændig vurdering af de mulige økonomiske konsekvenser af den monetære union for regionerne. Kommissionen burde tillige undersøge virkningen for den økonomiske og sociale samhørighed af en delvis overgang til den monetære union — dvs. en monetær union omfattende et lille antal kernelande, der udelukker lande med svagere grad af samhørighed.

ØSU er bekymret for to forhold. For det første er det, som allerede nævnt, bekymret for, at nationale politiske foranstaltninger med henblik på opfyldelse af konvergenskriterierne vil påføre de svage lande i EU en tung tilpasningsbyrde. Det er f.eks. vanskeligt at forestille sig en finanspolitik i en svag økonomi, der sigter mod opfyldelse af konvergenskriterierne, uden en betydelig reduktion i de offentlige udgifter. Et sådant hændelsesforløb vil sandsynligvis have negativ effekt for de svageste regioner, for så vidt som de offentlige bevillinger til støtte for den regionale økonomi vil blive reduceret.

For det andet er ØSU bekymret for konsekvenserne for de lande, der deltager i — eller søger optagelse i — den monetære union, i tilfælde af en pludselig opstået, udefrakommende krise, som kun rammer et enkelt land. I så fald vil dette land ikke kunne reagere på krisen ved at ændre sin monetære politik, f.eks. ændre valutakursen. Dette rejser det vanskelige spørgsmål, hvordan det ramte land bedst kan håndtere krisen med andre midler. I næsten alle monetære unioner løses et sådant justeringsproblem ved hjælp af en automatisk interregional overførsel af midler gennem finanspolitikken. Men de nuværende strukturfonde er slet ikke i stand til at løse denne opgave. Det vigtige spørgsmål er altså, hvordan enkeltlande klarer en yderst vanskelig tilpasningsproces.

4.12. Det er klart, at en fremtidig udvidelse af EU med de central- og østeuropæiske lande vil være en stor udfordring for strukturfondene. Dette er sandsynligt til trods for de betydelige fremskridt, der ventes i økonomien i disse lande de kommende år. Det er af afgørende betydning, at Kommissionen fremkommer med en grundig vurdering af, hvor meget strukturfondene skal øges som følge af en udvidelse.

Som det desuden fremgår af den Femte Beretning udviser Visegrad-landene allerede »dualistiske« tendenser, hvilket vil sige at den hurtigste økonomiske udvikling vil ske i ganske få kerneområder, mens hele oplandet, som er afhængigt af landbruget, halter langt bagefter. Det er således næsten sikkert, at der til de regionale problemer, der normalt forbindes med Visegrad-landene, vil blive føjet nye problemer som følge af optagelsen i EU af

landbrugsafhængige områder set i lyset af de grundlæggende reformer af den fælles landbrugspolitik.

4.13. De EU-stater, hvis produktionsmønstre ligner de tiltrædende østeuropæiske stater, vil få følgerne af en udvidelse mod øst at føle mest intenst. Dette gælder ikke mindst medlemsstater, der er meget afhængige af landbrug og traditionelle former for industri. I det omfang dette faktisk bliver tilfældet, og i det omfang der vil ske en flytning af økonomisk aktivitet fra en eksisterende medlemsstat til en ny, kan der som reaktion herpå også forventes en øget indsats af strukturfondene.

4.14. Tilsvarende vil en udvidelse også få konsekvenser for de lande, der forbliver uden for EU, idet en udvidelse uundgåeligt vil forstyrre det eksisterende handelsmønster med disse lande, hvoraf mange indtager en privilegeret stilling i EU's hierarki af eksterne økonomiske relationer.

5. Konklusioner

5.1. Selv om den Femte Beretning sine steder er meget omfattende, lider den af en tendens til at ville beskrive snarere end analysere de tendenser, som identificeres i beretningen. ØSU så gerne langt flere forklaringer på det aktuelle udviklingsmønster i økonomien i de regioner, der er omfattet af mål nr. 1 og 2, med henblik på en bedre udformning og gennemførelse af foranstaltninger under strukturfondene.

5.2. Strukturfondenes bidrag må ses i sammenhæng med de nationale økonomiske foranstaltninger og den økonomiske udvikling i udlandet. ØSU så gerne, at vurderingen af strukturfondenes virke inden for disse rammer fik større bevågenhed. Uden en sådan opstår der sandsynligvis alt for mange urealistiske forventninger til, hvad der kan opnås gennem strukturfondene.

5.3. Eftersom strukturfondene på ny skal tages op til revision ved udgangen af dette årti, er det vigtigt, at Kommissionen inden da temmelig nøje overvejer, hvilke behov de svageste regioner har. Den næste Periodiske Beretning bør derfor indeholde en mere omfattende analyse af konsekvenserne for regionerne af den monetære union og en udvidelse af EU — såvel internt som for vore partnere udenfor.

5.4. Når næste Periodiske Beretning skal udarbejdes, vil konsekvenserne for regionerne af såvel reformen af den fælles landbrugspolitik som af den liberalisering af handlen, som man enedes om under Uruguay-runden, have manifesteret sig. Disse spørgsmål bør således underkastes en indgående behandling i den næste beretning.

5.5. I henhold til traktaten skal Kommissionen aflægge rapport om virkeliggørelsen af samhørigheden inden 1996. I denne rapport bør der ærligt redegøres for, hvilke problemer reformen af den fælles landbrugspolitik, den nye GATT-aftale, den monetære union og fremtidige udvidelser giver for virkeliggørelsen af samhørigheden. Disse spørgsmål er alle af vital betydning for den sociale og økonomiske situation i Fællesskabets regioner.

Bruxelles, den 31. maj 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens udkast til notat til medlemsstaterne om retningslinjer for et initiativ i forbindelse med det særlige støtteprogram for fred og forsoning i Nordirland og de tilgrænsende counties i Irland

(95/C 236/08)

Europa-Kommissionen besluttede den 21. februar 1995 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Kommissionens udkast til notat til medlemsstaterne om retningslinjer for et initiativ i forbindelse med det særlige støtteprogram for fred og forsoning i Nordirland og de tilgrænsende counties i Irland.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Regionaludvikling og Fysisk Planlægning, som udpegede Göke Frerichs til ordfører. Sektionen foranstaltede en studierejse til Nordirland den 20.-21. april 1995.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 325. plenarforsamling af 27. april 1995 enstemmigt følgende udtalelse.

1. Det Økonomiske og Sociale Udvalgs vigtigste henstillinger

1.1. Det Økonomiske og Sociale Udvalg hilser i princippet fællesskabsinitiativet til fordel for Nordirland og de tilgrænsende counties i Republikken Irland på i første omgang 300 millioner ECU velkommen.

1.2. Det er ØSU's opfattelse, at fællesskabsinitiativet kan yde et vigtigt bidrag til økonomisk og social fundering af fredsprocessen, at det kan medvirke til udsoning og tolerance mellem befolkningsgrupperne, og at det desuden vil få positive konsekvenser for EU som helhed.

1.3. ØSU anser det desuden for vigtigt, at programmet til gennemførelse af fællesskabsinitiativet er afbalanceret. Det bør ikke bare omfatte kortsigtede, stærkt synlige foranstaltninger, men også foranstaltninger, der er mere langsigtede og kan bevirke en strukturel forbedring af situationen. Det bør undgås, at aktiviteterne spredes for kraftigt.

1.4. Efter ØSU's opfattelse er det meget vigtigt, at der foretages en fornuftig prioritering. For det første bør der via fremme af produktive investeringer og industriel udvikling til skabelse af nye arbejdspladser åbnes nye muligheder for befolkningen. For det andet bør der lægges særlig vægt på social integration, da der i Nordirland og de tilgrænsende counties er et udpræget behov herfor, som langt fra dækkes i tilstrækkeligt omfang.

1.5. Hvad angår social integration anser ØSU det for vigtigt, at der først og fremmest træffes foranstaltninger til reintegration af langtidsledige, herunder sociale beskæftigelsesforanstaltninger på kommunalt plan til reintegration på arbejdsmarkedet samt omskolings- og efteruddannelsesprogrammer. Desuden bør der iværksættes foranstaltninger for de unge, der mange steder udgør over halvdelen af befolkningen. Det er

vigtigt at give den unge generation bedre startmuligheder for at styrke deres tillid til fremtiden. Disse foranstaltninger bør allerede sætte ind med støtte til børn i førskolealderen, herunder hjælp til deres forældre.

1.6. De hidtidige erfaringer har sat fokus på de lokale økonomiske og sociale interessegruppers vigtige og påskønnede rolle i henseende til politiske spændinger og sektoreriske pres. Især fagforeningerne har stået i forgrunden på dette felt. ØSU mener derfor, at alle disse økonomiske og sociale interessegrupper bør høres grundigt og inddrages i et partnerskab og samarbejde, når dette initiativs konkrete aspekter skal opstilles og sættes i værk. Det er absolut nødvendigt, at der i forbindelse med gennemførelsen af fællesskabsinitiativet sikres den strengeste neutralitet mellem befolkningsgrupperne.

1.7. ØSU anser det for vigtigt, at der udvises fleksibilitet i forbindelse med allokeringen af de finansielle midler på tre punkter: fleksibilitet i forholdet mellem de prioriterede foranstaltninger, fleksibilitet i valget af det bedst egnede niveau til gennemførelse af hver enkelt foranstaltning og geografisk fleksibilitet i forbindelse med de grænseoverskridende foranstaltninger. Specielt bør man undgå at gå for detaljeret til værks ved opstillingen af programmet for konkrete foranstaltninger; snarere bør der her være tale om vejledende angivelser.

1.8. Foranstaltningerne til henholdsvis bysanering og sanering i landdistrikterne bør behandles som adskilte aktionsprogrammer, da problemerne i disse områder ifølge sagens natur er fundamentalt forskellige.

1.9. Navnlig efter høring af de ansvarlige for projekterne lægger ØSU den allerstørste vægt på, at Kommissionen under gennemførelsen af initiativet nøje kontrollerer, om begge regeringer respekterer, at initiativet skal supplere eksisterende støtte (princippet om »Matching Funds«), så der faktisk som tilsigtet bliver anvendt flere midler i området.

1.10. Den kvalitet og det engagement, der præger de forskellige ikke-statslige — frivillige, koncessionerede og private — organisationer, der alle ønsker at bidrage til virkeliggørelsen af fællesskabsinitiativet, har gjort stort indtryk på ØSU, som håber, at de foranstaltninger, man er blevet enige om i forbindelse med dette initiativ, vil give disse organisationer mulighed for at fremlægge deres ideer, etablere partnerskaber og arbejde sammen i grupper (eventuelt igangsat og koordineret af de lokale myndigheder), så de kan få fondsmidler stillet til rådighed inden for en overordnet støttetildingsprocedure.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 326. plenarforsamling, mødet den 31. maj 1995, enstemmigt følgende tillægsudtalelse, som blev vedtaget af Regionalsektionen den 19. maj 1995.

2. Indledning

2.1. Fredsprocessen, der er indledt i Nordirland på baggrund af en lang forhistorie og efter de sidste 25 års voldelige konflikter, rummer grundlæggende nye muligheder for udsoning mellem befolkningsgrupperne, for at overvinde de sociale følger af konflikten og for at forbedre den økonomiske og sociale situation i Nordirland og i de tilgrænsende counties i Irland (Donegal, Leitrim, Sligo, Cavan, Monaghan og Louth, herefter benævnt »de tilgrænsende counties«).

2.2. Den fælles rammeaftale, som den britiske premierminister, John Major, og Irlands premierminister, John Bruton, den 22. februar 1995 sammen præsenterede for offentligheden, må nævnes i denne forbindelse. Denne aftale kan forhåbentlig sætte gang i diskussionen om en kommende varig, demokratisk ordning for Nordirland med selvbestemmelsesret for de berørte og beskyttelse af mindretallene og danne grundlag for fredelige, demokratiske forhandlinger mellem alle berørte parter med lige muligheder for alle befolkningsgrupper. Af betydning for fredsprocessen er det desuden ikke mindst, at de paramilitære organisationer fra efteråret 1994 udtrykkeligt har givet afkald på voldsanvendelse, hvad EU har udtrykt sin tilfredshed med.

2.3. Disse begivenheder rummer en historisk chance: Det drejer sig nu om at udnytte mulighederne for ad demokratisk vej at skabe en varig, fredelig løsning for Nordirland, at skabe forsoning mellem befolkningsgrupper, der i årtier har stået fjendtligt over for hinanden, oftest delt efter konfessionelle og traditionelle skillelinjer, og at bidrage til at overvinde intolerance, fordomme og økonomisk og social forfordeling.

2.4. Den langvarige, spændingsladede konflikt har efterladt tydelige sociale og økonomiske spor. De kommer bl.a. til udtryk i befolkningens holdning til fremti-

den, i by- og landskabsbilledet, i den sociale situation og i, at visse sociale institutioner befinder sig på et lavt udviklingsstade. Nu er det derfor vigtigt snarest muligt at få fjernet disse spor, at få skabt nye muligheder og perspektiver, der kan give befolkningen håb, og at skaffe den kommende generation en bedre udgangsposition.

3. Økonomiske og sociale indikatorer for Nordirland og de tilgrænsende counties

3.1. Nordirland havde i 1991 en befolkning på 1,6 million, og befolkningstætheden ligger dermed klart under EF-gennemsnittet. Nordirland har den største fødsels-hyppighed af alle regioner i EU, nemlig 16,5 promille mod EF-gennemsnittet på 11,9 promille. Da befolkningen er vokset stærkere end arbejdsudbuddet, har Nordirland generelt haft nettoudvandring (sidst i 1980'erne i gennemsnit 0,4 % af befolkningen), og det er mest unge mennesker med en uddannelse, der har taget dette skridt.

3.2. Indkomsten per capita i Nordirland udgjorde i 1991 kun 74 % af EF-gennemsnittet, skønt regionen i årene 1989-1992 kunne notere en vækst på 0,9 % (mens UK som helhed i samme periode oplevede et fald i BNP på 1,1 %).

3.3. Industrisektoren står for 21 % af bruttoværditilvæksten i Nordirland (mod 30 % i de fleste medlemsstater). Produktiviteten ligger lavere end i andre medlemsstater, hvad der afspejler den nordirske forarbejdningsindustri struktur, hvor traditionelle industri-grene som tekstil-, læder-, beklædnings- og skotøjsindus-tri udgør ca. 25 %. Tjenesteydelsessektoren tegner sig for 66,7 % af BNP mod EF-gennemsnittet på 62,5 %. Forskning og teknologisk udvikling lægger beslag på 0,44 % af BNP mod 1,09 % i UK og 0,55 % i Irland.

3.4. Landbruget i Nordirland leverer ca. 4 % af BNP og tegner sig for 7 % af den civile beskæftigelse. Da ca. 70 % af jorden er af ret ringe kvalitet, er landbrugssektoren afhængig af kvægavl (modsat kornavl), der udgør ca. 90 % af landbrugsproduktionen. Bedrifterne er gennemsnitligt mindre end i UK, og en større procentdel drives som bierhverv. Fiskeriet og fiskeforarbejdning-sindustrien giver arbejde til ca. 2 500 mennesker. Det kan kun lade sig gøre at sikre en gunstigere udvikling inden for landbruget i Nordirland og de tilgrænsende counties, hvis mælkeog kødproduktionen kan forøges. For at forbedre situationen i landdistrikterne bør det derfor overvejes, om der kan tildeles større mælke- og opdrætskvoter for at gennemføre en konkret og realistisk tilpasning.

3.5. Den civile arbejdsstyrke i Nordirland omfattede 634 000 personer i 1991, så erhvervsfrekvensen er ret lav. Tjenesteydelsessektoren tegner sig for næsten 70 % af den civile beskæftigelse i regionen, industri- og forsyningsvirksomheder for ca. 25 % (mod EU-gennemsnittet på 32 %). Den samlede beskæftigelse i Nordirland er stærkt afhængig af den offentlige sektor, som i 1992 stod for 33 % af den civile beskæftigelse.

3.6. Arbejdsløshedsprocenten i Nordirland hører til de højeste i EU; i 1993 lå den på 15 %, dvs. næsten halvanden gange EU-gennemsnittet (Eurostat-tal). Over 50 % af de ledige er langtidslidende (arbejdsløse i mere end 1 år); 30 % har været arbejdsløse i over 3 år og 19 % i over 5 år. Desuden er der stor ungdomsarbejdsløshed.

3.7. Det bør dog nævnes, at der her er tale om gennemsnitstal. Nogle lokalområder er langt hårdere ramt af dette sociale problem. I visse distrikter er over 30 % af mændene arbejdsløse. Generelt er arbejdsløsheden blandt katolikkerne i Nordirland noget højere end blandt protestanterne. Til dels er allerede tredje generation ramt af arbejdsløsheden.

3.8. Ganske vist er der nogle dimittender fra gymnasier og højere læreanstalter i Nordirland, der opnår de højeste karakterer, der kan opnås i UK. Alligevel er der mangler i uddannelsessystemet, som bl.a. giver sig udslag i, at 59 % af de registrerede arbejdsløse og 37 % af de beskæftigede ikke har nogen formel uddannelse. Et særligt problem er det store antal unge, der forlader skolen før tiden uden afgangsprøve. Man burde sætte målet ind for at samle disse elever op, tage sig særligt af dem og reintegrere dem.

3.9. Det er særdeles vigtigt, at disse unge mennesker forberedes bedre til at påtage sig et arbejde. ØSU er blevet gjort bekendt med forslag til forbedring af uddannelsesmulighederne i nogle af de ringest stillede områder. Både af økonomiske og sociale årsager og fordi de kan bidrage til at skabe forsoning og til at reducere den sociale marginalisering, fortjener foranstaltninger, der skaber nye uddannelsesmuligheder for de unge i disse områder, kraftig støtte.

3.10. Ofte begynder problemerne meget tidligt, allerede i grundskolen eller i førskolealderen. Fordi klasserne i grundskolen er for store, kan der ikke tages tilstrækkeligt hensyn til de svagere elever. Man burde sætte ind allerede i førskolealderen for tidligt at bringe børnene på rette bane. Der bør også ydes hjælp til forældrene, så de kan give deres børn de nødvendige muligheder for at udføre deres hjemmearbejde.

3.11. Der er uoverensstemmelse mellem de kvalifikationer, virksomhederne efterspørger, og dem, de arbejdsløse — i bedste fald — har. Det såkaldte »Job Training Programme« og »Youth Training Programme«, der nu afløses af et nyt »Jobskills Programme«, er specifikke programmer til uddannelse og genoplæring af arbejdsløse. Efter ØSU's opfattelse må disse programmers effektivitet forbedres; f.eks. er det nok nødvendigt at skabe flere pladser og at udvide spektret, så det rummer flere og mere aktuelle muligheder.

3.12. Af andre faktorer, der er af betydning for at tiltrække og fastholde industrivirksomheder, må nævnes Nordirlands perifere geografiske beliggenhed i forhold til de øvrige medlemsstater, så det er afhængigt af færgeforbindelser, når bortses fra landegrænsen til Irland. Hertil kommer den ret sparsomme forsyning med naturlige råstoffer.

3.13. Det nordirske vejnet er med hensyn til vejbelægningskvalitet generelt i relativt acceptabel stand, skønt bruttoinvesteringerne i vejanlæg (0,2 %) ligger langt under EF-gennemsnittet på 0,74 %. Der er dog specifikke mangler, som er en følge af den voldelige konflikt; f.eks. er nogle af de veje, der ligger nær grænsen til Irland og fører dertil, i særdeles ringe stand, da de i de sidste 25 år af sikkerhedsmæssige årsager har været fuldstændigt spærret for grænseoverskridende trafik.

3.14. Men netop disse veje spiller en vigtig rolle som forbindelsesårer nu, hvor der skal pustes nyt liv i grænseområderne, der er særlig stærkt ramt af konflikten, og de bør derfor sættes i bedre stand inden længe. For det andet må vejen mellem Belfast og Dublin snarest gøres tosporet for ikke at hindre, men tværtimod yderligere fremme trafikken mellem nord og syd, som for øjeblikket er i stadig vækst. Desuden må øst-vestforbindelsen forbedres, så industrien kan brede sig langs denne udviklingsakse.

3.15. Nordirland er i sin energiforsyning afhængig af olie (70 %) og kul, da det endnu ikke er tilsluttet naturgasledninger, og dets energimarked er isoleret fra hovednettene i Storbritannien og på kontinentet. Også efter færdiggørelsen af gasledningen vil finansieringsordningerne udelukke en nedsættelse af strømpriserne i de første mange år. Energipriserne ligger derfor blandt de højeste i EU, hvad der skader regionens konkurrenceevne betydeligt.

De tilgrænsende counties i Irland

3.16. For de tilgrænsende counties i Irland foreligger der ikke separate tal, da Irland (ialt 3,5 mio. indbyggere i 1991) kun offentliggør økonomisk statistik for hele nationen. I forbindelse med nedennævnte tal for hele republikken bør der tages hensyn til, at en tredjedel af

dens befolkning og en stor del af den økonomiske aktivitet er koncentreret i hovedstaden Dublin. Derimod er de til Nordirland grænsende counties ret tyndt befolkede.

3.17. Indkomsten per capita i Irland udgjorde i 1991 70% af EF-gennemsnittet. Da befolkningstilvæksten overstiger tilvæksten af arbejdspladser, sker der også fra Irland en nettoudvandring, der sidst i 1980'erne udgjorde 0,9% af befolkningen. Irland har en af de højeste arbejdsløshedsprocenter i EU, nemlig 18% ultimo 1993; heraf var 44% langtidsledige. Der er ligeledes stor ungdomsarbejdsløshed (ca. 25%).

3.18. Forarbejdningsindustrien i Irland kendetegnes af et stort antal udenlandske firmaer, der tegner sig for 45% af arbejdspladserne i sektoren, men bidrager med 68% af nettoindustriproduktionen. Landbruget leverer 9% af BNP, men sørger for 13% af beskæftigelsen. Irland lider fra gammel tid under ringe investeringer; pr. beskæftiget ligger de over 20% under EU-gennemsnittet.

4. Hovedpunkter i fællesskabsinitiativet til fordel for Nordirland og de tilgrænsende counties i Irland

4.1. På baggrund af den beskrevne økonomiske og politiske situation har Kommissionen ønsket, at EU effektivt støtter befæstelsen af fred og forsoning i Nordirland, og har derfor — på grundlag af en dertil nedsat task force's råd — foreslået det foreliggende særlige støtteprogram for fred og forsoning i Nordirland og de tilgrænsende counties, som Det Europæiske Råd sluttede sig på mødet i Essen i december 1994.

4.2. Man har valgt som led i EF's regionalpolitik at introducere et nyt fællesskabsinitiativ i stedet for at forøge de normale strukturfondsbevillinger til Nordirland og republikken Irland. Det skulle gøre fællesskabsstøtten mere synlig. Desuden skal initiativet ses som et tydeligt og positivt signal til befolkningen i Nordirland og de tilgrænsende counties, hvor det skal skabe håb og optimisme og styrke modet til at vise tolerance.

4.3. Særprogrammet omfatter årene 1995-1999, og beløbsrammen er på 300 millioner ECU for de første 3 år; efter en vurdering og en midtvejsrapport udarbejdet af Kommissionen stilles der ekstra midler til rådighed for de sidste to år.

4.4. Ifølge den vejledende fordeling af midlerne mellem de berørte regioner skal op til 80% gå til aktiviteter i Nordirland og mindst 20% til de tilgrænsende counties, og samtidig skal mindst 15% af den samlede sum

anvendes på grænseoverskridende aktiviteter. Fællesskabsinitiativets foranstaltninger finansieres af EF og de berørte medlemsstater i fællesskab, således at EF's andel højst kan udgøre 75% af udgifterne.

4.5. Særprogrammet skal yde bistand og økonomisk støtte på fem nøgleområder:

(i) *Beskæftigelse*

- støtte til vækstsektorer som f.eks. turisme,
- genbeskæftigelse af ledig arbejdskraft (f.eks. fra sikkerheds- og byggesektoren),
- reintegration af langtidsledige og unge og inddragelse af flere kvinder i arbejdsstyrken,

(ii) *Bysanering og sanering i landdistrikterne*

- forbedring af det sociale og fysiske miljø i de hårdest ramte byområder og landdistrikter,

(iii) *Grænseoverskridende udvikling*

- udnyttelse af de muligheder for grænseoverskridende aktiviteter på det økonomiske og sociale område, som den nye situation åbner,

(iv) *Social integration*

- foranstaltninger til gavn for særligt vanskeligt stillede grupper som voldsofre og tidligere fængslede,
- foranstaltninger til fremme af integration af børn og unge, herunder tilbud i førskolealderen,
- aktiviteter på tværs af befolkningsgrupperne,

(v) *Produktive investeringer og udvikling af industrien*

- udbygning af bestående støtteforanstaltninger til styrkelse af konkurrenceevnen, specielt med henblik på små og mellemstore virksomheder (SMV),
- stimulering af fremtidsorienteret forskning og teknologisk udvikling,
- fremme af produktive investeringer via rentelette lån.

4.6. Særlig til foranstaltningerne med henblik på social integration (punkt iv) skal midlerne ydes fleksibelt, bl.a. i form af globaltilskud — der har vist sig velegnede i forbindelse med andre EF-programmer — til relevante lokale aktører (ungdomsorganisationer, ikke-statslige organisationer (NGO), kvindegrupper, lokale myndigheder). Egnede kandidater bør vælges blandt de ca. 2 500 ikke-statslige organisationer, særlig blandt

dem, der arbejder i lokalsamfundene og på tværs af befolkningsgrupperne. Kommissionen bør ikke tøve med at støtte forslag, der er originale og eksperimentelle, når blot de sigter mod »fred og forsoning«.

5. Generelle bemærkninger

5.1. Fællesskabsinitiativet bør efter ØSU's opfattelse bidrage til, at der hurtigt sker en klar forbedring af den økonomiske situation for befolkningen i Nordirland og de tilgrænsende counties. For at undgå potentielle konflikter mellem befolkningsgrupperne finder ØSU det absolut nødvendigt, at særprogrammets gennemførelse præges af den strengeste neutralitet. Borgerne bør også vedvarende sikres lige økonomiske og sociale muligheder, uanset hvilken befolkningsgruppe de tilhører.

5.2. ØSU anser det for nødvendigt, at særprogrammet for Nordirland og de tilgrænsende counties samordnes med andre foranstaltninger og programmer til støtte for Nordirland. Specielt bør det sikres, at fællesskabsinitiativet er foreneligt med og supplerer allerede bestående EU-støtteprogrammer (navnlig enhedsprogrammeringsdokumentet for Nordirland, EF-støtterammen for Irland og de eksisterende EF-initiativer), og desuden bør det koordineres effektivt med aktioner gennemført af andre organisationer, f.eks. »International Fund for Ireland«.

5.3. ØSU bifalder, at man har valgt at give særprogrammet til støtte for Nordirland og de tilgrænsende counties form af et fællesskabsinitiativ. Forhåbentlig får det dermed den ønskede signalvirkning, så det for den berørte befolkning bliver en inspiration til nyt håb og et tegn på solidaritet og konstruktiv medvirken fra medlemsstaternes side.

5.4. Generelt anser ØSU de fem områder, som særprogrammets foranstaltninger ifølge Kommissionens forslag skal tilhøre, for velegnede med henblik på at tackle Nordirlands og de tilgrænsende counties' specifikke problemer i forbindelse med freds- og forsoningsprocessen. Men ved den praktiske gennemførelse bliver der brug for at foretage en prioritering.

5.5. En fordel ved fællesskabsinitiativet, som skal udnyttes bedst muligt, er, at lokale organisationer og enkeltpersoner er med til at udarbejde og gennemføre programmer, som kommer bestemte lokaliteter til gode. De to prioriterede områder, som vedrører beskæftigelses- og investeringsspørgsmål, kræver i sagens natur et vist mål af strategisk overblik på regionalt plan, men for de øvrige områders vedkommende skulle det være muligt at lægge opgaverne ud på lokalt plan. ØSU finder det derfor hensigtsmæssigt, at regeringerne i videst muligt

omfang overlader det til de lokale myndigheder eller andre koordinerende instanser at gennemføre foranstaltningerne inden for områderne bysnering og sanering i landdistrikterne, grænseoverskridende udvikling og social integration, således at de pågældende myndigheder eller instanser via egnede partnerskaber forbereder programmer for lokale foranstaltninger, som så skal godkendes af den instans, som administrerer globaltilskuddene.

5.6. ØSU har overvejet, hvordan behovene inden for områderne innovative foranstaltninger, partnerskabsaktioner, overdragelse af opgaver og regnskabsaflæggelse kan afstemmes efter hinanden. ØSU anmoder Kommissionen om at foreslå de statslige myndigheder at udvikle et system, hvor der opereres med en række globaltilskud, og hvor anmodninger om globaltilskud baseres på foranstaltninger, som udarbejdes på lokalt plan og godkendes af de myndigheder, som er ansvarlige for globaltilskuddene, på grundlag af kriterier, som er knyttet til initiativets retningslinjer.

5.7. Kvaliteten og mangfoldigheden af de bidrag, der kan leveres i kraft af den særlige fond, har gjort indtryk på ØSU. Tilsvarende imponeret er ØSU over engagementet hos de forskellige (frivillige, koncessionerede og private) instanser, som hver især kan yde deres bidrag. I den forbindelse er det absolut påkrævet at sikre, at de vedtagne foranstaltninger udformes på en sådan måde, at de bliver til størst mulig gavn for ugunstigt stillede befolkningsgrupper i Nordirland og de tilgrænsende counties. Af de mere end 2 500 ikke-statslige organisationer ønsker mange at deltage i gennemførelsen af foranstaltningerne. Til dem hører ungdomsorganisationer, kvindegrupper, organisationer i lokalsamfundene og den frivillige sektor, erhvervsorganisationer samt instanser, som tilbyder sociale tjenester. ØSU håber, at særinitiativets foranstaltninger vil afspejle denne mangfoldighed, at de bliver fordelt retfærdigt på de forskellige befolkningsgrupper, og at de ikke bliver splittet op i for mange isolerede tiltag. Ved administrationen af globaltilskuddene og varetagelsen af de koordineringsopgaver, som påhviler de lokale myndigheder ifølge partnerskabsprincippet, skal der tages behørigt hensyn til de berørte parterers interesser.

5.8. ØSU finder, at de 300 millioner ECU, der er afsat til særprogrammet i de første tre år, er en passende begyndelse, men forløber den økonomiske og sociale udvikling tilfredsstillende, bør man overveje at føge dem. ØSU bifalder, at der træffes bestemmelse om en vejledende fordeling af midlerne mellem Nordirland og de tilgrænsende counties, og at mindst 15 % af midlerne skal anvendes til grænseoverskridende foranstaltninger.

5.9. Af hensyn til særprogrammets effektivitet er det efter ØSU's opfattelse absolut nødvendigt, at midlerne kan anvendes fleksibelt. Derfor må der, afhængigt af de egnede projekter, til en vis grad kunne afviges fra den foreslåede fordeling af midlerne i forholdet 80:20 mellem

Nordirland og de tilgrænsende counties. Og det bør ligeledes uden problemer kunne lade sig gøre at anvende mere end de fastsatte mindst 15 % til grænseoverskridende foranstaltninger.

5.10. Bestemmelsen om EF's andel bør ikke håndhæves for strengt; med andre ord bør EF's andel ikke begrænses til 75 % af hver enkelt foranstaltning, men til 75 % af det samlede beløb. En sådan fleksibel håndhævelse af bestemmelsen er ikke ensbetydende med, at der slækkes på den normale kontrol med den korrekte anvendelse af EF-midler.

5.11. ØSU bifalder den planlagte støtte til produktive investeringer i industrien og i tjenesteydelsessektoren. Det betragter rentelette lån som en særlig effektiv metode. Det finder det specielt glædeligt, at der først og fremmest skal ydes støtte til udvikling af de små og mellemstore virksomheder, der er af stor betydning for beskæftigelsen. ØSU bifalder dog, at også investeringer i andre virksomheder, der kan bidrage til at forøge beskæftigelsen, er støtteberettigede. Det gør opmærksom på, at det nu først og fremmest kommer an på at begrænse tidsrummet mellem investeringsbeslutningen og dens faktiske gennemførelse.

5.12. Specielt på dette prioriterede område finder ØSU på baggrund af indtryk, det har fået ved besøg på stedet, at det er for snævert at begrænse de grænseoverskridende foranstaltninger udelukkende til de seks counties i Irland, der støder op til grænsen, da industrivirksomheders investeringer erfaringsmæssigt ikke følger en sådan vilkårlig, administrativt fastsat linje. Der bør tillades en mere fleksibel fortolkning af »grænseoverskridende«.

5.13. ØSU anser det for vigtigt, at støtten til forskning og udvikling øges for på lang sigt at sikre udbudet af arbejdspladser; i den forbindelse bør også støtten til udveksling af unge akademikere mellem de højere læreanstalter i Nordirland, i Irland og i Storbritannien øges. Den påbegyndte udveksling af skoleelever mellem Nordirland og Irland bør ubetinget udvides. Der bør tillige stilles støttemidler til rådighed for udveksling i forbindelse med kultur- og sportsaktiviteter mellem sportsforeninger og kulturelle organisationer i såvel Nordirland som Irland, så den gensidige tillid kan udbygges.

Særlige bemærkninger

5.14. ØSU lægger vægt på, at Kommissionen under gennemførelsen kontrollerer, at midlerne til særprogrammet faktisk bliver et supplement, og at begge

regeringer stiller de »matching funds« til rådighed, som de har lovet.

5.15. ØSU anser det for nødvendigt, at Kommissionen løbende kontrollerer gennemførelsen for at sikre, at EF-midlerne anvendes effektivt og fordeles ligeligt mellem de forskellige regioner og befolkningsgrupper. Under hensyntagen til den stadig ret ustabile situation i Nordirland finder ØSU, at det vil være for sent først at lade Kommissionen forelægge en evalueringsrapport efter tre års forløb. Der må forelægges interimrapporter allerede efter et og efter to år.

5.16. ØSU konstaterer med tilfredshed, at fællesskabsinitiativet skal virke lokalt, og dét i de områder hvor behovene er størst. Som følge heraf må meget uddelegeres, og globaltilskuddene spiller en vigtig rolle. Det betyder dog ikke, at Kommissionen slækker på sit legitime ønske om, at de nationale myndigheder skal være fuldt og helt ansvarlige for lokale foranstaltningers administration og effektivitet. Selv om overvågningsforanstaltningerne skulle vise sig komplicerede at sætte i værk, er det nødvendigt at fastholde fyldestgørende overvågningsstandarder.

5.17. Efter ØSU's opfattelse bør man blandt de mange mulige ikke-statslige organisationer først og fremmest vælge paraplyorganisationer og organisationer, der arbejder på tværs af grænsen, fordi man på den måde mest effektivt fremmer udsoningen mellem befolkningsgrupperne og opbygningen af et godt naboforhold som led i den europæiske integration.

5.18. Men ØSU anser det for vigtigt, at ikke bare ikke-statslige og andre organisationer, som er aktive på det sociale område, men også økonomiske og sociale grupperinger som industri- og handelskamre, håndværkskamre, fagforeninger, arbejdsgiversammenslutninger og de i denne forbindelse vigtige humanitære organisationer, forbrugerorganisationer, idrætsforeninger osv. kan få globaltilskud til gennemførelse af sociale og økonomiske foranstaltninger som led i det nye støtteprogram i medfør af fredsprocessen.

5.19. ØSU går ind for, at de organisationer, myndigheder og økonomiske og sociale grupper, der udvælges til at modtage globaltilskud, i givet fald får stillet teknisk bistand til rådighed, så det sikres, at EF-midlerne anvendes i overensstemmelse med målsætningerne i særprogrammet.

5.20. ØSU henstiller, at de operationelle programmer, som skal forelægges af de to medlemsstater, bl.a. skal indeholde en indikativ fordeling af det samlede rådighedsbeløb på de fem prioriterede områder samt en indikativ fordeling af de midler, som står til rådighed dels på nationalt plan og dels for de pågældende lokalområder; i den forbindelse er det indlysende, at der kan prioriteres forskelligt i de enkelte lokalområder. Offentliggørelsen af en sådan fordelingsoversigt ville bidrage til at opfylde det klare ønske om større gennemsigthed og tydeligere profil, der betragtes som afgørende for dette fællesskabsinitiativs succes.

6. Perspektiver

6.1. ØSU hilser i princippet Kommissionens forslag om et særligt støtteprogram for fred og forsoning i Nordirland og de tilgrænsende counties i Irland velkommen. Programmet, hvis formål er at skabe fred, velstand og økonomisk tryghed, er af stor betydning for tilvejebringelsen af varig fred på demokratisk grundlag og kan dermed blive til gavn ikke blot for de to berørte medlemsstater, men for befolkningen i hele EU.

6.2. Da Nordirland per capita klart modtager færre midler fra strukturfondene end Irland, opfordrer ØSU

Kommissionen til at undersøge, om strukturfondsmidlerne til Nordirland kan forøges.

6.3. Desuden beder ØSU Kommissionen om klarere at gøre rede for, i hvilket omfang den har til hensigt at overlade gennemførelsen af særprogrammets foranstaltninger til lokale myndigheder og ikke-statslige (frivillige og lokalt baserede) organisationer (jf. punkt 5.18) ved at udbetale globaltilskud.

6.4. ØSU opfordrer Kommissionen til i størst muligt omfang at inddrage lokale økonomiske og sociale grupper i udvælgelsen af de projekter, der skal støttes under særprogrammet. ØSU ønsker på forhånd at blive orienteret om bevilling af midler til projekter og foranstaltninger og om tildeling af globaltilskud og i øvrigt at blive holdt informeret via de årlige interimrapporter (jf. punkt 5.15).

6.5. Det er ØSU's opfattelse, at fællesskabsinitiativet til støtte for Nordirland og de tilgrænsende counties i Irland kan yde et vigtigt bidrag til økonomisk og social fundering af fredsprocessen, at det kan medvirke til forsoning og tolerance mellem befolkningsgrupperne, og at det desuden vil få positive konsekvenser for EU som helhed.

Bruxelles, den 31. maj 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om jernbanebefordring af farligt gods⁽¹⁾

(95/C 236/09)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 4. april 1995 under henvisning til EF-traktatens artikel 75 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Transport og Kommunikation, som udpegede Helmut Giesecke til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 10. maj 1995.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 326. plenarforsamling af 31. maj og 1. juni 1995, mødet den 31. maj 1995, med et stort flertal af stemmer for og 2 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Problemstillingen

1.1. Trafikken i Europa vokser støt i takt med, at de europæiske markeder smelter sammen, og åbningen af grænserne til de central- og østeuropæiske lande vil skabe yderligere tilvækst.

1.2. De europæiske borgere er blevet miljøbevidste, og efter en række opsigtsvækkende ulykker er bevidstheden om transportrisici skærpet betydeligt. Dermed tvinges politikerne til at skride måletrettet ind.

1.3. EU's transportministre har i de senere år truffet vigtige principbeslutninger om transportsikkerheden⁽²⁾. I medfør heraf skal sikkerhedsnormerne i de enkelte medlemsstater være meget høje, dvs. på højde med normerne for international transport. Med ensartede normer udelukkes det også, at der kan forekomme konkurrenceforvridning.

1.4. Da de mest opsigtsvækkende ulykker er sket under transport af farligt gods ad vej og til søs, blev der først vedtaget sikkerhedsregler for disse to sektorer.

1.5. Der er også en potentiel fare ved jernbanebefordring af farligt gods. Godsmængderne er som regel større end ved vejtransport, og godset transporteres ofte gennem byområder. Rangerbanegårdene ligger hyppigt i byernes centrum, og under rangeringen kan der ske ulykker. Hertil kommer, at særlig farligt gods i stigende omfang flyttes fra vejtransporten til den skinnebårne transport.

1.6. I visse medlemsstater foretages der for tiden endvidere strukturomlægninger i jernbanesektoren med henblik på at adskille jernbaneinfrastrukturen og -driften.

1.6.1. Desuden indføres der nye rettigheder med hensyn til adgang til jernbanernes infrastruktur. Der

åbnes derved mulighed for oprettelse af nye virksomheder, som udbyder tjenesteydelser, der kan tænkes at omfatte befordring af farligt gods.

1.6.2. Som følge af omstruktureringen og den gradvise åbning af markedet for jernbanebefordring er det afgørende, at der etableres en lovgivningsramme, som kan garantere sikkerheden ved jernbanebefordring af farligt gods i denne nye sammenhæng⁽³⁾.

1.6.3. Der må derfor tages højde for, at ejerne af det rullende materiel (jernbanevognene) og infrastrukturindehaverne har forskellige forpligtelser.

1.7. Så længe jernbanetransporten, herunder transport af farligt gods, udelukkende blev foretaget af statsbanerne i medlemsstaterne, kunne man undlade at lade andre myndigheder gennemføre kontrol. I lyset af den nævnte omstrukturering er det imidlertid ikke længere forsvarligt.

1.8. For international jernbanebefordring af farligt gods gælder i dag Det Internationale Reglement for Befordring af Farligt Gods på Jernbaner (RID), der findes som bilag 1 til appendiks B til Konventionen om International Jernbanebefordring (COTIF). Bilagene til RID ajourføres hvert andet år i overensstemmelse med FN's henstillinger vedrørende transport af farligt gods. Disse bilag indeholder alle relevante sikkerhedsbestemmelser og skal regelmæssigt i deres fulde omfang vedfølges det foreslåede direktiv som bilag, så de også får gyldighed på nationalt plan. Alle EU-medlemsstater er i forvejen kontraherende part i Konventionen om International Jernbanebefordring.

1.9. De nationale regler har ifølge Kommissionen udviklet sig forskelligt. Der findes ingen EU-bestemmelser for jernbanetransport af farligt gods, og

⁽¹⁾ EFT nr. C 389 af 31. 12. 1994, s. 15.

⁽²⁾ Direktivet om transport af farligt gods ad vej; direktivet om kontrolprocedurer i forbindelse med transport af farligt gods ad vej; Kommissionens forslag til direktiv om udpegelse af en sikkerhedsmedarbejder i forbindelse med transport af farligt gods og om sikkerhedsmedarbejderens erhvervs kvalifikationer.

⁽³⁾ I Tyskland findes der allerede 130 private jernbanevirksomheder, der transporterer gods via jernbane, hvortil kommer et betydeligt antal virksomheder, for hvem jernbanebefordring kun er en underordnet aktivitet. I henhold til tysk lovgivning har de alle sammen krav på ikke-diskriminerende adgang til Deutsche Bundesbahn's skinne-net, hvis de til gengæld åbner deres egne net. Yderligere virksomheder vil ønske at få adgang til markedet.

der er betydelige forskelle i medlemsstaternes sikkerhedsniveau for indenlandsk befordring af sådant gods. Under de nuværende forhold er der altså ikke garanteret samme høje beskyttelses- og sikkerhedsniveau overalt i EU.

1.10. Ud over de indbyrdes afvigende sikkerhedsforskrifter er der en lang række andre, vidt forskellige love for indenlandsk befordring af farligt gods, som efter Kommissionens mening udgør en alvorlig hindring for, at sådant gods frit kan transporteres overalt i EU. De er efter Kommissionens mening ikke forenelige med kravene i et indre marked.

1.11. Efter Kommissionens opfattelse øges risikoen for alvorlig konkurrenceforvridning yderligere af, at nogle medlemsstater har bi- eller multilaterale aftaler med andre medlemsstater eller tredjelande. Sådanne aftaler, der indeholder bestemmelser om fravigelse af RID-sikkerhedsreglerne, betyder, at to EU-medlemsstater kan vedtage på deres samlede område at tillade befordring af farligt gods, som ikke kan befordres i de øvrige EU-lande.

1.12. Det er derfor påtrængende nødvendigt at fastsætte ensartede sikkerhedsregler for jernbanebefordring af farligt gods, som gælder i hele EU.

2. Kommissionens forslag

2.1. Ensartede sikkerhedsregler for jernbanebefordring af farligt gods kan bedst sikres ved, at RID-bestemmelserne bringes til at gælde ikke blot for jernbanebefordring af farligt gods mellem medlemsstaterne, men også for sådanne transporter i medlemsstaterne.

2.1.1. En åbenlys fordel ved at benytte RID som grundlag for harmoniseringen er, at der ikke er brug for at indføre nye regler og standarder på EU-plan. Dermed pålægges medlemsstaterne kun en beskedent lovgivningsmæssig og administrativ byrde.

2.2. Det foreslåede direktiv tilsigter, at RID-reglerne fra den 1. januar 1997 ikke blot som hidtil skal gælde for international jernbanebefordring af farligt gods, men også for medlemsstaternes indenlandske jernbanebefordring af sådant gods.

2.3. Som det også er tilfældet med harmoniseringsdirektiverne om transport af farligt gods ad vej, har medlemsstaterne fortsat ret til at anvende strengere regler, f.eks. standarder, der er i overensstemmelse med FN's henstillinger om multimodal transport af farligt gods, indtil disse inkorporeres i RID-bestemmelserne.

2.4. Andre bestemmelser i direktivforslaget fastsætter tidsbegrænsede undtagelser, som tilgodeser de forskellige jernbanevirksomheders interesser.

3. ØSU's bemærkninger

3.1. ØSU har støttet både principbeslutningerne vedrørende sikker transport af farligt gods og de hidtil trufne afgørelser.

3.1.1. I sine udtalelser har ØSU i visse tilfælde endog tilrådet strengere regler.

3.2. ØSU forholder sig også positivt til dette forslag og bifalder, at det er hensigten at tilpasse de nationale forskrifter til de internationale regler om grænseoverskridende transport, som i medfør af RID allerede gælder for 34 kontraherende stater.

3.3. ØSU påskønner, at det foreslåede direktiv i vidt omfang stemmer overens med direktivet om transport af farligt gods ad vej, da det letter den intermodale transport.

3.4. I forbindelse med forslagets artikel 1, stk. 1, henstiller ØSU, at det overlades til medlemsstaterne at bestemme, om transport af farligt gods, som de væbnede styrker ejer eller er ansvarlige for, skal være underlagt direktivets bestemmelser.

3.4.1. Det bør dog sikres, at sikkerhedskravene til sådanne transporter ikke er lavere end kravene til civil godstransport.

3.5. ØSU påpeger, at de omstruktureringer, Kommissionen nævner (direktiv 91/440/EØF), også medfører, at der opstår forskelligartede forpligtelser for henholdsvis de virksomheder, der forestår driften, og de virksomheder, der ejer infrastrukturen (banelegemet). Disse forskellige forpligtelser bør omtales og fastlægges i direktivet.

3.6. I artikel 6, stk. 9, anvendes udtrykket »små mængder«. ØSU foreslår, at det defineres ved en henvisning til RID og til de mængder, der deri under randnummer X O1a er angivet for de forskellige klasser, så fortolkningsproblemer undgås.

3.7. I lyset af den omstrukturering, der er omtalt i punkt 1.7, forventer ØSU, at der snart forelægges et forslag til direktiv om kontrol med jernbanebefordring af farligt gods, som svarer til det foreslåede direktiv om kontrol med transport af farligt gods ad vej⁽¹⁾.

3.8. ØSU opfordrer Kommissionen til snarest at fremlægge det manglende forslag til direktiv om transport af farligt gods ad indre vandveje. Et sådant direktiv ville lette transporten af farligt gods med

⁽¹⁾ KOM(93) 665 endelig udg. — SYN 487; EFT nr. C 238 af 26. 8. 1994, s. 4.

flere transportformer (altså den intermodale transport) betydeligt.

3.9. Kommissionen peger i sin begrundelse på »de vidt forskellige nationale love for indenlandsk befordring« og

udtaler endvidere, at »de nationale regler har udviklet sig på forskellig vis«, men ingen af delene dokumenteres. ØSU ville derfor hilse det velkomment, om Kommissionen forelagde en synopsis over de nationale forskrifter sammenholdt med RID-bestemmelserne.

Bruxelles, den 31. maj 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om indførelse af ONP-vilkår for taletelefoni ⁽¹⁾

(95/C 236/10)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 18. april 1995 under henvisning til EF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Transport og Kommunikation, som udpegede Bo Green til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 10. maj 1995.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 326. plenarforsamling af 31. maj og 1. juni 1995, mødet den 31. maj 1995, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Kommissionens forslag

1.1. Med dette forslag genfremsætter Kommissionen i store træk et forslag fra 1992 (KOM(92) 247 endelig udg.), som Europa-Parlamentet forkastede i juli 1994, især på grund af udvalgsprocedurerne. ØSU vedtog enstemmigt en udtalelse om det oprindelige forslag den 25. november 1992 (CES 1342/92).

1.2. I mellemtiden har Europa-Parlamentet anmodet om en genfremsættelse af forslaget, og Europa-Parlamentet, Kommissionen og Rådet er nået til forståelse om udvalgsspørgsmålet. Kommissionen håber derfor, at det genfremsatte forslag nu hurtigt kan vedtages.

Institutionerne er som nævnt nået til forståelse, og det drejer sig om et spørgsmål, som står åbent i traktaten om Den Europæiske Union: Den nye procedure for fælles beslutningstagning er ikke nævnt i forbindelse med artikel 145, der omhandler Kommissionens gennemførelsesbeføjelser. I traktaten mangler der således en

procedure for tildeling af beføjelser i forbindelse med proceduren for fælles beslutningstagning.

1.3. Rådet er nået til enighed om en tidsplan for liberalisering af alle telekommunikationsnet, -infrastrukturer og -tjenester med den 1. januar 1998 som primær skæringsdato. Denne udvikling ændrer det nuværende grundlag for eksklusive og særlige rettigheder og er et kriterium for at indføre ONP-vilkår i forbindelse med televirksomheder (som er »målområdet« for ONP).

Det foreslåede direktiv forudsætter ikke nogen specifik liberaliseringsgrad og overlader det til de enkelte medlemsstater at meddele Kommissionen, hvilke televirksomheder der skal omfattes af direktivet. Dette stemmer overens med subsidiaritetsprincippet; afhængigt af, hvor præcist ONP-vilkårenes anvendelsesområde defineres, kan det imidlertid medføre visse forskelle i ONP-vilkårenes anvendelse i de enkelte medlemsstater.

Den mere detaljerede gennemførelse af liberaliseringen mangler stadig at blive fastlagt gennem passende lovgivningsforanstaltninger. Det må forventes, at alle eksklusive eller særlige rettigheder ophæves. I henhold til

⁽¹⁾ EFT nr. C 122 af 18. 5. 1995, s. 4.

Kommissionens grønbog om liberalisering af infrastrukturerne (anden del) må det forventes, at antallet af aktører inden for telekommunikation kun kan begrænses ad lovgivningens vej, hvis det er begrundet i begrænsede »naturlige ressourcer«, f.eks. radiofrekvenser, numre eller byplanlægningsmæssige bindinger. Det er dog vigtigt at bemærke, at denne lovgivning stadig er i støbeskeen, og at vi dermed befinder os i en overgangs-fase.

1.4. Det genfremstillede forslag er ændret på en række punkter, men direktivets hovedindhold er uændret. Ændringerne tager især sigte på øget forbrugerbeskyttelse, idet der lægges vægt på de nationale myndighedsorganers overvågningsfunktion.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Selv om markedet efterhånden åbnes for konkurrence, er der stadig behov for et direktiv om indførelse af ONP-vilkår inden for taletelefoni, og ØSU henviser til sin udtalelse af 1992, hvor det peger på de forventede fordele med hensyn til forbrugerbeskyttelse, universel tjeneste og et harmoniseret indre marked for taletelefoni-tjenester.

2.2. Med afskaffelsen af eksklusive og særlige rettigheder inden for taletelefoni og de tilknyttede net bliver det endnu vigtigere, at der fastlægges et minimumssæt af fælleseuropæiske teletjenestefunktioner, som skal stilles til rådighed af alle større tjenesteleverandører på telekommunikationsområdet. ØSU henviser derfor til sin tidligere udtalelse om emnet: »Fastlæggelsen, gennemførelsen og vurderingen af ONP-foranstaltninger bør stå i forhold til de omkostninger, de indebærer. ONP-foranstaltningerne skal udformes under hensyntagen til den konkrete efterspørgsel, den økonomiske og sociale bæredygtighed, de tekniske muligheder samt etablerings- og driftsomkostningerne. Enhver tilnærmelse til omkostningsorienterede takster bør ske gradvist. Samtidig må man træffe foranstaltninger for at sikre, at alle brugere, herunder brugere med et lavt forbrug, opnår takstreduktioner på lige fod med erhvervslivets brugere, lige som man må fremme nettilslutningen for de husholdningers vedkommende, som ellers ikke ville have mulighed for at blive tilsluttet.«

Det foreslåede direktiv fastlægger et sådant minimumssæt af fælleseuropæiske tjenesteaspekter og overlader det til hver enkelt medlemsstat at udpege de teleselskaber, der er ansvarlige for tilrådighedsstillingen (afhængigt af tjenesteudbudet og konkurrencen i den pågældende medlemsstat). Senere bør markedsmekanismerne træde i stedet for lovreguleringer, men det

må forventes, at telekommunikationsmarkedet endnu i nogen tid vil kræve et vist mål af regulering, især af flaskehalsproblemer og i øvrigt varierende alt efter markedsforholdene i det enkelte land.

2.3. Med indførelsen af konkurrence vil det også være vigtigere at fastlægge de grundlæggende principper for loyal konkurrence, ikke mindst i forbindelse med netsammenkobling. Kommissionen har bebudet, at den vil forelægge et forslag til direktiv om sammenkobling i forbindelse med ONP-vilkår. ØSU accepterer artiklerne i det nuværende forslag om særlige nettilslutninger og -sammenkoblinger som indledende foranstaltninger og ser frem til et kommende, mere omfattende sæt af forslag i et særskilt direktivforslag. I mellemtiden bør medlemsstaterne påse, at alle konkurrerende leverandører sikres en passende og fair netsammenkobling.

2.4. ØSU bifalder ændringen af artikel 10, stk. 1, der sikrer brugerne ret til at indbringe sagen for det nationale myndighedsorgan, inden der træffes afgørelse. Denne ændring blev foreslået under punkt 3.2 i ØSU's tidligere udtalelse.

2.5. ØSU håber også, at det foreslåede direktiv kan vedtages hurtigt.

3. Særlige bemærkninger

3.1. ØSU understreger nødvendigheden af kravet i artikel 9 om, at der skal stilles avancerede faciliteter til rådighed (jf. bilag III, punkt 1), men forventer, at man i den udstrækning, det er teknisk gennemførligt og økonomisk bæredygtigt, også hurtigst muligt i hele EU indfører de tjenester og faciliteter, der er anført i bilag III, punkt 2. Dette forekommer nødvendigt, for at den universelle tjeneste kan sikres. Der må derfor lægges særlig vægt på den procedure til sikring af større fælleseuropæisk konvergens, som er omhandlet i artikel 25.

3.2. ØSU ønsker at understrege betydningen af, at principperne om omkostningsægthed og omkostningsfordeling i artikel 12 og 13 anvendes, og at der i forbindelse med disse principper levnes passende mulighed for investeringer i indførelse af nye teknologier.

3.3. ØSU bemærker, at der i betragtning nr. 44 lægges stor vægt på direktivets tilpasning til den tekniske udvikling og på medlemsstaternes standpunkter. ØSU vil også pege på vigtigheden af konkrete forslag fra medlemsstaterne. Da sådanne tilpasninger kan få vidtrækkende konsekvenser, bør ØSU høres om sådanne forslag.

3.4. ØSU mener, at Kommissionen bør aflægge rapport til Europa-Parlamentet, Rådet og ØSU

senest 2 år efter gennemførelsesfristen (jf. artikel 31 og 33).

Bruxelles, den 31. maj 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om anvendelse af udlejningskøretøjer uden fører til godstransport ad landevej⁽¹⁾

(95/C 236/11)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 6. marts 1995 under henvisning til EF-traktatens artikel 75 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Transport og Kommunikation, som udpegede Daniel De Norre til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 10. maj 1995.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 326. plenarforsamling af 31. maj og 1. juni 1995, mødet den 31. maj 1995, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. I henhold til direktiverne 84/647/EØF og 90/398/EØF, der blev offentliggjort i henholdsvis EFT nr. L 335 af 22. december 1984 og EFT nr. L 202 af 31. juli 1990, skal medlemsstaterne som et minimum tillade på deres område, at der i trafik mellem medlemsstater anvendes godstransportkøretøjer, der lejes uden fører til transport af gods, såfremt køretøjet

- er indregistreret eller taget i brug i overensstemmelse med lovgivningen i en medlemsstat,
- føres af ansatte i den virksomhed, som har lejet det,
- i hele udlejningsperioden udelukkende står til rådighed for den pågældende virksomhed,

og såfremt bestemte dokumenter, der godtgør disse betingelser, forefindes i køretøjet.

1.2. De gældende direktiver tillader i øvrigt medlemsstaterne at opretholde to former for restriktioner:

- køretøjerne må kun lejes i den medlemsstat, hvor lejeren er etableret,

- medlemsstaterne kan fra direktivets anvendelsesområde udelukke transport for egen regning, der udføres med køretøjer med en tilladt totalvægt på over 6 t.

I den nationale lovgivning kan medlemsstaterne endvidere fastsætte bestemmelser, der er lempeligere end direktivets bestemmelser.

1.3. I henhold til det nu foreliggende forslag skal medlemsstaterne på deres område tillade:

- transport for egen regning med udlejningskøretøjer uden begrænsning af den tilladte totalvægt,
- transport mellem medlemsstater med et køretøj, som er lejet i andre medlemsstater end etableringsstaten; medlemsstaterne kan dog begrænse kontraktens gyldighed til to (eller flere) måneder.

1.4. Forslaget omfatter ikke leje af køretøjer til cabotage (national transport udført af udlændinge), da der endnu er forskelle mellem medlemsstaterne med hensyn til afgifter og teknisk kontrol.

⁽¹⁾ EFT nr. C 80 af 1. 4. 1994, s. 9.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Det foreliggende forslag bør vurderes i relation til den samlede transportpolitik og forslaget sociale virkninger og konsekvenser samt til konklusionerne i vismandsrapporten om vejgodstransport.

2.2. Kommissionen begrundes sit nye forslag med, at det er nødvendigt at videreføre påbegyndte harmoniserings- og liberaliseringsfremskridt på fællesskabsplan vedrørende anvendelse af udlejningskøretøjer uden fører til godstransport.

2.3. I denne ånd støtter ØSU Kommissionens målsætninger og navnlig direktivforslagets 3 og 4 betragtning, hvor der peges på de makro- og mikroøkonomiske fordele ved udlejningskøretøjer.

2.4. På et indre marked er det vigtigt, at vognmænd og virksomheder, som har brug for et udlejningskøretøj i en kortere eller længere periode, frit kan udnytte alle muligheder på udlejningsmarkedet, så de ikke tvinges til at købe eller lease det pågældende køretøj.

2.5. Som ØSU allerede understregede i sin udtalelse af 28. marts 1990 om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om samme emne, gælder disse muligheder alle former for materiel, hvor lejerne forlanger, at udlejningsfirmaerne både stiller materiellet til rådighed og vedligeholder det.

2.6. Udlejning af køretøjer går ud på at tilfredsstille efterspørgslen efter transportmidler. Denne aktivitet er med andre ord helt adskilt fra transportmarkedet, og brugerne kræver den liberaliseret i alle EU-lande.

2.7. ØSU mener, at det foreliggende direktivforslag kun delvist bidrager til at opfylde målsætningen om harmonisering og liberalisering af markedet for udlejningskøretøjer til godstransport ad landevej.

En ophævelse af artikel 3, stk. 1, i de gældende direktiver ville begrænse det nye direktivs anvendelsesområde til anvendelsen af køretøjer, som lejes med henblik på transport mellem medlemsstater.

2.8. ØSU kan ikke se, hvordan medlemsstaterne skal kunne sikre overholdelsen af artikel 2, stk. 5, litra b), ifølge hvilken det skal kontrolleres, at det lejede køretøj føres af lejerer selv eller af en person, der er ansat af lejerer. Denne kontrol er påkrævet, når køretøjet kan lejes i en hvilken som helst medlemsstat, uanset hvilke forskelle der måtte være i lønomkostningerne. Som allerede anført i en tidligere udtalelse »understreger ØSU kraftigt betydningen af denne bestemmelse og peger navnlig på betydningen af, at man overvåger, at udlejning ikke fører til, at der benyttes 'løs' arbejdskraft.«

2.9. I tilknytning til dette spørgsmål henstiller ØSU, at kontrollen på området harmoniseres, da man ellers risikerer, at der vil opstå illoyal konkurrence.

2.10. ØSU påskønner, at de gældende lovbestemmelser er omredigeret i det foreliggende forslag. Hermed skulle lovtjekterne vinde i klarhed.

3. Særlige bemærkninger

3.1. ØSU bifalder, at artikel 3, stk. 2, i de gældende direktiver ophæves, så medlemsstaterne ikke længere kan begrænse transport med udlejningskøretøjer for egen regning til køretøjer med en lav tilladt totalvægt.

3.2. Under forbehold af bemærkningen i punkt 2.8 stiller ØSU sig også positivt til de nye artikler 3 og 5. De bevirker, at en medlemsstat ikke længere kan forbyde en virksomhed, der er etableret i et EU-land, at leje et køretøj i en hvilken som helst medlemsstat med henblik på at udføre transport mellem medlemsstater, uanset hvor virksomheden er etableret.

3.3. Endelig konstaterer ØSU, at det nye direktiv på ingen måde ændrer ved de restriktioner, der gælder for midlertidig indførsel af køretøjer (generelt 6 måneder).

Bruxelles, den 31. maj 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om sikkerhedsledelse af ro-ro-passagerfærger

(95/C 236/12)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 13. marts 1995 under henvisning til EF-traktatens artikel 84, stk. 2, at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Transport og Kommunikation, som udpegede Francis John Whitworth til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 10. maj 1995.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 326. plenarforsamling af 31. maj og 1. juni 1995, mødet den 31. maj 1995, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Dette forslag til forordning er det første af en række forslag til rådsbeslutninger med henblik på en mere sikker sejlads med roll-on/roll-off-passagerfærger, jf. Rådets resolution af 22. december 1994.

1.2. I Rådets resolution opfordres medlemsstaterne og Kommissionen desuden til at støtte Den Internationale Søfartsorganisation IMO's løbende initiativer, ligesom Kommissionen opfordres til at udtænke andre relevante initiativer under sit handlingsprogram.

1.3. Disse løbende aktiviteter udgør en del af den fælles politik for sikkerhed til søs, som ØSU gav fuld tilslutning i sin udtalelse om Kommissionens meddelelse om dette emne (CES 1170/93 af 24. november 1993). De relevante dele af denne politik fik yderligere betydning, da den estiske ro-ro-færge Estonia sank den 28. september 1994.

2. Kommissionens forslag

2.1. Forslaget til forordning sigter mod at gøre gennemførelse af den internationale ledelseskodeks for sikker drift af skibe og for forebyggelse af forurening («ISM-kodeksen») bindende for alle selskaber, der sejler med ro-ro-færger i fast rutefart på havne i EU, med virkning fra 1. juli 1996.

2.2. Kodeksen blev vedtaget af IMO i maj 1994 som en del af den internationale konvention om sikkerhed for menneskeliv på søen med ikrafttrædelsesdatoer spændende fra juli 1998 til juli 2002 afhængigt af skibstypen. Kommissionen foreslår således, at ikrafttrædelsesdatoen rykkes to år frem, og at bestemmelserne skal gælde for alle overfarer såvel internt i EU, som mellem tredjelande og EU.

3. ISM-kodeksen

3.1. Hovedindholdet i denne kodeks er, at rederier skal udvikle og anvende standarder af høj kvalitet for ledelse og drift af deres skibe. Dette indebærer nedfældelsen af detaljerede skriftlige retningslinjer, fremgangsmåder under sejladsen og i nødsituationer samt en præcis fastlæggelse af ansvarsområder såvel i land som på søen. Der stilles desuden krav om regelmæssig kontrol, når standarderne og de nødvendige fremgangsmåder er blevet indført.

3.2. Regeringerne må sikre sig, at rederier, som opererer på deres territorium, opfylder kodeksens krav. Opfyldelsen af kravene dokumenteres gennem et overensstemmelsesdokument (Document of Compliance — DOC), der udstedes til et rederi af administrationen i en medlemsstat, når det er godtgjort, at rederiets fremgangsmåder opfylder kravene, og et sikkerhedsledelsescertifikat (Safety Management Certificate — SMC), der udstedes til hvert enkelt skib som bevis på, at fremgangsmåderne benyttes på det pågældende skib.

3.3. Kodeksen vil blive ledsaget af detaljerede IMO-retningslinjer til administrationerne vedrørende gennemførelsen.

4. Generelle bemærkninger

4.1. ØSU giver sin uforbeholdne støtte til forslaget om at gøre ISM-kodeksen bindende for passagerfærger hurtigst muligt. Det understreger i den forbindelse, at det kun kan være det første af flere forslag under det generelle program, som beskrives i Rådets resolution af december 1994, og som omfatter såvel tekniske som sociale aspekter. Det anmoder Kommissionen om hurtigst muligt at udarbejde forslag vedrørende programmets øvrige aspekter og medlemsstaterne om at give fuld støtte til de forskellige IMO-initiativer med henblik på øget sikkerhed om bord på passagerfærger.

4.2. Det er helt i tråd med en politik, som ØSU tidligere har støttet i en række udtalelser om fællesskabslovgivning vedrørende søfart, at Kommissionens forslag

til EU-forordning bygger på et IMO-instrument. ØSU støtter også denne gang en sådan fremgangsmåde.

4.3. Rederierne og medlemsstaternes administrationer vil naturligvis få meget travlt, hvis de skal opfylde kravene i forslaget til forordning inden 1. juli 1996. Medmindre rederierne allerede anvender skriftlige fremgangsmåder, og administrationerne er i besiddelse af kvalificeret personale til at kontrollere overholdelsen af kodeksens krav til såvel den skibs- som den landbaserede sikkerhedsledelse, er de fjorten måneder, der nu resterer, næppe nok, navnlig i betragtning af at et rederis sikkerhedsledelsessystem i henhold til IMO's retningslinjer skal have fungeret i tre måneder, inden et overensstemmelsesdokument kan udstedes.

4.4. I nogle medlemsstater sættes allerede spørgsmålstegn ved juli 1996 som frist. ØSU mener ikke desto mindre, at enhver afvigelse fra tidsplanen bør holdes på et absolut minimum og begrænses til en kort periode for små rederier, der sejler i de indre farvande mellem EU-havne.

4.5. Efter ØSU's mening skal administrationen i medlemsstaterne gennemgå overensstemmelsesdokumenter og sikkerhedsledelsescertifikater, der udstedes til skibe med tredjelands flag af søfartsmyndigheder eller klassifikationsselskaber i tredjelande, meget omhyggeligt, og kun godkende disse, når den udstedende myndighed kræver overholdelse af de samme krav som dem selv.

4.6. I denne forbindelse lægger ØSU især vægt på overholdelsen af kodeksens punkt 6 om ressourcer og personale, navnlig bestemmelserne vedrørende skibsførerens og personalets kvalifikationer. Administrationen i medlemsstaterne skal sikre, at mandskabet om bord på de af forordningen omfattede skibe opfylder kravene i Rådets direktiv 94/58/EF om minimumsuddannelsesniveaue for søfartserhverv. Man bør — uanset flag — være særlig opmærksom på skibe, hvis personale er statsborgere i tredjelande — og i den forbindelse, om dette personale i en nødsituation vil være i stand til at kommunikere med passagererne.

4.7. Det er endvidere vigtigt at præcisere forholdet mellem den »udpegede person«, som er omtalt i punkt 4 i kodeksen, og skibsføreren, hvis ansvar og beføjelser er beskrevet under punkt 5. Førstnævnte bør være en person med egnede kvalifikationer, som kan skabe tillid til sig selv blandt skibets personale.

5. Særlige bemærkninger

5.1. Titel

5.1.1. Titlen på forslaget til forordning er vildledende, da den giver indtryk af et langt bredere approach, omfattende hele den vifte af aktiviteter, som er omtalt i Rådets resolution. »Om obligatorisk gennemførelse af ISM-kodeksen for ro-ro-passagerfærger« ville være en bedre titel.

5.2. Artikel 2

5.2.1. Definitionen af »ro-ro-færge« bør ændres, så det klart fremgår, at den omfatter køretøjer eller tog.

5.2.2. Udtrykket »i fast rutefart« i artikel 3 må defineres.

5.3. Artikel 5

5.3.1. ØSU lægger i forbindelse med anvendelsen af artikel 5, stk. 2, særlig vægt på, at medlemsstaterne kun må bemyndige de klassifikationsselskaber til at udstede overensstemmelsesdokumenter og sikkerhedsledelsescertifikater, som opfylder kriterierne i Rådets direktiv 94/57/EF.

5.3.2. Artikel 5, stk. 4, bør ændres, så det bedre afspejler de relevante bestemmelser i IMO's retningslinjer (der er blevet vedtaget, efter at forslaget til forordning var udarbejdet) med hensyn til gyldigheden af og kontrollen med overensstemmelsesdokumenter og sikkerhedsledelsescertifikater. I overensstemmelse med denne ændring må også den 9. betragtning ændres. Retningslinjerne bør vedføjes forordningen som et bilag 2.

5.4. Artikel 6

5.4.1. I henhold til artikel 6, stk. 3, kan medlemsstaterne anerkende overensstemmelsesdokumenter og sikkerhedsledelsescertifikater, der er udstedt af tredjelande — dvs. flagstater for færger, der sejler i fast rutefart til og fra EU-havne under et andet flag end en af EU's medlemsstaters. Det er magtpåliggende for ØSU, at denne bestemmelse ikke gør det muligt at godkende selskaber med for lave standarder. Artiklen bør være fakultativ og ikke bindende. Der bør lægges yderligere vægt på bestemmelsen »hvis den er overbevist om, at de garanterer overholdelsen af denne forordning«, der bør

gøres til en forudsætning for godkendelse. Endvidere bør en særlig henvisning til overholdelse af kodeksens punkt 6 (jf. punkt 4.6 ovenfor) indføres i artiklen.

5.5. Artikel 7

5.5.1. Bestemmelsen om, at medlemsstaterne kan suspendere et selskabs drift helt, er en udvidelse af beføjelserne til at tilbageholde et enkelt skib i henhold til direktivet om havnestatskontrol. Bestemmelsen vil naturligvis kun blive anvendt, hvis der skulle opstå en nødsituation, eftersom selskabet vil være i besiddelse af godkendte overensstemmelsesdokumenter og sikkerhedsledelsescertifikater. Det burde også indføres i artiklen, at suspensionen bør ophæves, når der ikke længere er nogen risiko, og at den detaljerede fremgangsmåde kun bør anvendes, når der er tvivl om suspensionens berettigelse.

5.5.2. Endvidere kan den beføjelse, som Kommissionen i henhold til artikel 7 c har til at annullere en beslutning taget af en medlemsstat på dette område, tvinge medlemsstaterne til at tillade et selskabs virksomhed, selv om de anser dele af denne virksomhed for farlig, ligesom den er i modstrid med subsidiaritetsprincippet. Det ville være at foretrække, om den holdning,

som Kommissionen når frem til gennem sin udvalgsprocedure, havde form af en henstilling.

5.6. Artikel 8

5.6.1. Det bør fremgå klart, at det er IMO-retningslinjerne, der refereres til.

6. Resumé og konklusioner

6.1. ØSU giver sin uforbeholdne støtte til forslaget om at gøre ISM-kodeksen bindende for passagerfærger med virkning fra 1. juli 1996. Det mener, at enhver afvigelse fra dette krav bør holdes på et absolut minimum og begrænses til en kort periode for små rederier, der sejler i de indre farvande mellem EU-havne.

6.2. Det er særlig vigtigt, at kodeksens punkt 6 om ressourcer og personale overholdes.

6.3. Administrationen i medlemsstaterne skal, inden de godkender overensstemmelsesdokumenter og sikkerhedsledelsescertifikater, der er udstedt af søfartsmyndigheder eller klassifikationsselskaber i tredjelande, til fulde sikre sig, at den udstedende myndighed kræver overholdelse af de samme krav som dem selv.

Bruxelles, den 31. maj 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om udkast til Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 2062/94 om oprettelse af et europæisk arbejdsmiljøagentur

(95/C 236/13)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 20. februar 1995 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Social-, Familie-, Uddannelses- og Kulturspørgsmål, som udpegede Thomas Etty til ordfører uden studiegruppe. Sektionen vedtog sin udtalelse den 11. maj 1995.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 326. plenarforsamling af 31. maj og 1. juni 1995, mødet den 31. maj 1995, enstemmigt følgende udtalelse.

1. ØSU henviser til udtalelsen af 29. april 1992 om Rådets forordning om oprettelse af et europæisk arbejdsmiljøagentur⁽¹⁾ og specielt til bemærkningerne til artikel 8. Det ser med tilfredshed, at Kommissionen nu foreslår, at arbejdsgiverne og arbejdstagerne i alle medlemsstater bliver repræsenteret i agenturets bestyrelse.

2.1. Det er klart, at udvidelsen af bestyrelsen fra 27 til 48 medlemmer yderligere vil belaste agenturets

budget, som ØSU allerede i ovennævnte udtalelse betegnede som for beskedent i betragtning af agenturets påtænkte aktivitetsfelt og det tilstræbte høje kvalitetsniveau.

2.2. Følgelig finder ØSU, at agenturets budget må forøges.

3. ØSU kan ikke tilslutte sig forslaget om, at regeringsrepræsentanterne i bestyrelsen ifølge artikel 8, stk. 6, skal have 2 stemmer hver og de øvrige medlemmer kun 1 stemme hver. Det kan kun accepteres i forbindelse med beslutninger vedrørende budgettet. Bortset derfra bør alle medlemmer af bestyrelsen have 1 stemme hver.

⁽¹⁾ EFT nr. C 169 af 6. 7. 1992.

Bruxelles, den 31. maj 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om fællesskabsstøtte til aktioner til fordel for ældre ⁽¹⁾

(95/C 236/14)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 27. april 1995 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Social-, Familie-, Uddannelses- og Kulturspørgsmål, som udpegede André Laur til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 11. maj 1995.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 326. plenarforsamling af 31. maj og 1. juni 1995, mødet den 31. maj 1995, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Generelle bemærkninger

1.1. Rapporten, der evaluerer EF-aktionerne i Det Europæiske Ældreår, viser, at befolkningens aldring er en stor udfordring for alle medlemsstaterne. Som Kommissionen præciserer, var der i EU ved udgangen af 1994 70 millioner ældre over 60 år, hvilket svarer til omkring 20% af den samlede befolkning. Ifølge visse prognoser kan procentdelen stige til 25 inden år 2020.

For at opfylde den forpligtelse, der er indgået i hvidbogen om »Europæisk social- og arbejdsmarkedspolitik — en vej frem for Unionen«, foreslår Kommissionen, at medlemsstaterne får støtte til at løse problemerne. Målet er:

- at styrke aktive pensionisters rolle og potentielle bidrag,
- at fremme god praksis vedrørende:
  - a) forbedring af ældre kvinders situation,
  - b) forvaltning af en aldrende arbejdsstyrke,
  - c) overgang fra arbejdsliv til pensionisttilværelse,
  - d) omsorg for ældre, som ikke kan klare sig selv, og disses adgang til plejeordninger,
- at fremme solidariteten mellem generationerne og integrationen af ældre, som risikerer at blive isoleret.

Foranstaltningerne omfatter støtte til tværnationale aktiviteter og partnerskaber, der sigter mod at fremme udveksling af information og erfaringer mellem medlemsstaterne og at fremme den bedste indsats over for befolkningens aldring i hele Europa.

1.2. ØSU bifalder Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om fællesskabsstøtte til aktioner til fordel for ældre, men beklager, at Kommissionen ikke har

medtaget alle ØSU's forslag fra initiativudtalelsen af 25. november 1993 ⁽²⁾.

Kommissionens forslag ligger dog i forlængelse af visse af de forslag, som ØSU formulerede i sin udtalelse af 25. november 1993 om »Ældres forhold i samfundet« ⁽²⁾. Endvidere understregede ØSU i en udtalelse fra 1990 ⁽³⁾, at Det Europæiske Ældreår burde føre til egentlige aktioner samt oprettelse af et europæisk net for udbredelse af nyskabende initiativer.

1.3. På baggrund af den til dels principielle kritik, der er blevet fremført mod programmer af denne art, herunder specielt med hensyn til anvendelsen af EF-traktatens artikel 235 som retsgrundlag, ønsker ØSU udtrykkeligt at slå fast, at sådanne programmer er nødvendige. De frembyder en fortræffelig mulighed for ikke blot at diskutere den socialpolitiske udvikling i de forskellige medlemslande, men også at finde frem til en samstemmende holdning på europæisk plan.

1.4. ØSU påpeger i denne forbindelse, at alderen og erhvervsaktivitetens ophør i intet tilfælde bør give anledning til forskelsbehandling, udstødelse eller lidelse. ØSU er derfor glad for, at Kommissionen lægger så stor vægt på de ældres deltagelse i samfundslivet, hvilket har stor betydning for samhørigheden i EU og derfor til stadighed bør stimuleres. ØSU understreger, at de ældre er et aktiv for medlemsstaterne.

1.5. Selv om ØSU finder det foreliggende handlingsprogram meget interessant, vil det dog henlede Kommissionens opmærksomhed på andre veje til at fremme de ældres medbestemmelse i spørgsmål, der vedgår dem. Man bør navnlig fremme disse menneskers aktive og ansvarlige deltagelse i beslutningerne på såvel det politiske som det samfundsmæssige område.

⁽¹⁾ EFT nr. C 115 af 9. 9. 1994, s. 14.

⁽²⁾ EFT nr. C 34 af 2. 2. 1994, s. 61.

⁽³⁾ EFT nr. C 225 af 10. 9. 1990.

ØSU opfordrer derfor indtrængende Kommissionen til at fremme oprettelsen af en fællesskabspagt om de ældres fundamentale rettigheder, der ifølge ØSU's udtalelser fra 1992 og 1993 bør omfatte følgende emner:

- ældre arbejdstageres ret til uddannelse og omskoling,
- planlægning og forberedelse af pensionisttilværelsen,
- ældres deltagelse i samfundslivet: fri bevægelighed og ret til at få udbetalt pension i andre EF-lande, en ordentlig indkomst, ret til pension, indkomstrelaterede billetpriser for offentlige transportmidler, solidaritet mellem generationerne,
- ældrepleje og tilpasning af omgivelserne: ret til passende sundhedsydelse, til en bolig, plejehjem og faciliteter for ældre, hjemmehjælp, beskyttelse mod vold,
- visse sårbare befolkningsgruppers særlige behov: omsorg for ældre vandrende arbejdstagere, etniske minoriteter, ældre på landet, ældre kvinder, ældre der ikke kan klare sig selv.

1.6. ØSU beklager, at Kommissionen kun støtter »vertikale« initiativer. ØSU så gerne, at man prøvede at inddrage andre, så vidt muligt tværgående, foranstaltninger for ældre blandt Unionens aktioner.

1.7. ØSU ønsker desuden, at Kommissionen med sine støtteforanstaltninger inden for fremmedsprogsindlæring bidrager til at skabe et Europa, der virkelig er for alle borgere, også de ældre.

1.8. ØSU minder ligeledes Kommissionen om, at den bør fremme de ældres kendskab til de nye teknologier. Da disse teknologier både har positive og negative sider, bør det sikres, at de ikke medvirker til at udstøde de ældre, men tværtimod bidrager til at forbedre deres livskvalitet.

1.9. Endelig ønsker ØSU, at Kommissionen med de aktioner, den iværksætter og støtter, bidrager til bekæmpelsen af alle former for aldersfordomme. Der bør derfor sættes en debat i gang om de ældres rolle i forbindelse med udviklingen af familie- og samfundsmødder.

2. Særlige bemærkninger

Artikel 1

2.1. ØSU stiller sig kritisk til den snævre ramme for EU's indsats i betragtning af ældreproblematikkens brede omfang og de krav, ØSU har formuleret i mange tidligere udtalelser. ØSU ønsker, at Kommissionens indsats for de ældre også kommer til udtryk i andre EU-programmer, f.eks. inden for offentlig sundhed i form af præventive foranstaltninger til sikring af sund aldring eller på transportområdet med foranstaltninger, der gør det lettere for ældre bevægelseshæmmede at anvende offentlige transportmidler, eller i forbindelse med EU's aktioner til fordel for turismen.

Artikel 2

2.2. ØSU fremhæver det hensigtsmæssige i at prioritere bestemte emner. Det mener, at der bør etableres en klar rammepolitik for aktionerne til fordel for ældre medborgere, således at menings- og informationsudvekslingen om de forskellige ældrepolitiske tiltag i medlemslandene fremmes med det formål på europæisk plan at realisere en konvergerende ældrepolitik i medlemslandene i samarbejde med organisationerne og de berørte selv og deres pårørende.

ØSU bifalder anerkendelsen af aktive pensionisters rolle og potentiale, som det har understreget gentagne gange⁽¹⁾. Det konstaterer med tilfredshed, at Kommissionen vil fremme god praksis vedrørende omsorg for ældre, som ikke kan klare sig selv, samt deres adgang til plejeordninger. Det beklager dog, at der ikke i højere grad er taget hensyn til de ældres forbliven i egen bolig og deres adgang til en bolig, der er tilpasset deres særlige behov.

ØSU beklager desuden, at Kommissionen ikke har prioriteret omsorgen for ældre, der er sårbare og isolerede på grund af sygdom, etnisk oprindelse og/eller et isoleret eller vanskeligt miljø. ØSU foreslår desuden, at listen over prioriterede emner (artikel 2, stk. 2) suppleres med et punkt e) om initiativer, som Kommissionen kunne iværksætte til forbedring af ældres livskvalitet, samt med et punkt f) om iværksættelse af foranstaltninger, der fremmer de ældres aktive og ansvarlige deltagelse i samfundslivet.

⁽¹⁾ EFT nr. C 34 af 2. 2. 1994.

Endelig foreslår ØSU, at der tilføjes et 4. mål, som sikrer, at der i alle aktioner inden for rammeprogrammet tages hensyn til spørgsmålet om køn, især ved udarbejdelsen af statistikker og valget af prioriterede emneområder.

Artikel 3

2.3. ØSU finder de foreslåede foranstaltninger til opfyldelse af målene i artikel 2 tilfredsstillende.

ØSU mener imidlertid, at emnerne for de sammenlignende undersøgelser (litra b)) bør have forbindelse med de prioriterede emneområder, der er beskrevet i artikel 2. Kommissionen bør støtte, at forskningen og de deraf følgende handlingsprogrammer knytter til ved praksis på området.

ØSU ønsker endvidere, at der afsættes tilstrækkelige midler til at sikre den størst mulige udbredelse af undersøgelsesresultaterne, både på EU-plan og på nationalt plan.

ØSU tilskynder kraftigt til udbygning af netværk for udveksling af erfaringer om afgrænsede emner som middel til at sikre udbredelse af kendskabet til god praksis på europæisk plan og opnå størst mulig samhørighed i vore samfund.

ØSU henleder Kommissionens opmærksomhed på de særlige behov, som navnlig ældre på landet og ældre vandrende arbejdstagere har, og understreger de ældres store betydning for videregivelsen af viden og færdigheder.

ØSU understreger, at det i første omgang er medlemsstaternes ansvar at iværksætte foranstaltninger til efterlevelse af de principper, der kommer til udtryk i denne udtalelse.

Artikel 4

2.4. Kommissionen bør inddrage repræsentanter for erhvervs- og samfundslivets forskellige grupperinger, især repræsentanter for ældreorganisationerne og for faglige og frivillige organisationer, i gennemførelsen af denne afgørelse.

Artikel 5

2.5. Det bør påses, at undersøgelser bestilt af Kommissionen ikke lægger beslag på en for stor del af de budgetterede midler.

Artikel 6

2.6.1. ØSU så gerne, at der blev oprettet et »Europæisk forum for ældre«, hvor europæiske, nationale, regionale og lokale organisationer kunne udveksle ideer om programmets gennemførelse og prioriterede emner.

Dette forum skulle også kunne styrke de ældres rolle i udviklingen af den europæiske idé og samarbejdet med organisationer, der repræsenterer andre befolkningsgrupper, således at solidariteten mellem generationerne fremmes.

ØSU så også gerne, at der oprettedes nationale og/eller tværnationale strukturer, som skulle bidrage til udveksling af erfaringer om god praksis og forberede møder mellem medlemsstaternes nationale, regionale og lokale organisationer.

2.6.2. Det rådgivende udvalg, som oprettes ifølge artikel 6, bør omfatte repræsentanter for erhvervs- og samfundslivets forskellige grupperinger, herunder navnlig ældreorganisationerne og de faglige og frivillige organisationer.

Artikel 7

2.7. Den i artiklen omtalte udveksling af informationer bør være så bred som muligt. F.eks. kan man informere de ældre direkte om emner som bosættelse i et andet EU-land, eller om udviklingen i medlemsstaternes politik på områder, der berører de ældre.

ØSU henleder endvidere Kommissionens opmærksomhed på betydningen af valget af medium, hvor der skal tages hensyn til de ældres kulturvaner.

Artikel 8

2.8. En midtvejsrapport, der evaluerer gennemførelsen og resultaterne af aktionerne, skal foreligge senest den 30. september 1998. Rapporten skal forberede Det

Internationale Ældreår 1999 og indkredse de fremtidige indsatsområder.

2.9. Rapporten bør også forelægges Det Økonomiske og Sociale Udvalg.

Bruxelles, den 31. maj 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 1766/92 om den fælles markedsordning for korn og Rådets forordning (EF) nr. 1868/94 om en kvoteordning for produktionen af kartoffelstivelse

(95/C 236/15)

Rådet besluttede den 28. marts 1995 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug og Fiskeri, som udpegede Antoon Stokkers til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 4. maj 1995.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 326. plenarforsamling af 31. maj og 1. juni 1995, mødet den 31. maj 1995, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Kommissionens forslag bygger på traktatens artikel 42 og 43. Det tager sigte på at udvide den kvoteordning for produktionen af kartoffelstivelse, som Rådet vedtog den 27. juli 1994, til også at omfatte de nye medlemsstater.

1.2. Samtidig tilpasses den nuværende version af Rådets forordning:

- for at sikre at landbrugeren kun får udbetalt udligningsbeløb for den mængde kartofler, der svarer til stivelsesfremstillingsvirksomhedens kvote,
- for at rette fejl, der kan føre til mistolkning af, hvor stor en mængde der er pligt til at eksportere uden restitution.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU konstaterer, at den foreslåede kvotetildeling til Østrig, Finland og Sverige sker på basis af den mængde kartoffelstivelse, der i 1993 blev ydet national støtte for i disse lande.

2.2. Den valgte referenceperiode er for de nye medlemsstater en anden end den, der blev anvendt ved kvotetildelingen til de andre medlemsstater.

2.3. ØSU konstaterer, at forslaget ikke tildeler de nye medlemsstater de mængder, de har anmodet om. Dette var dog heller ikke tilfældet ved kvotetildelingen til de gamle medlemsstater.

2.3.1. ØSU mener, at den markedsorientering, der tilstræbes med kvoteordningen, må være udgangspunktet for tildeling af ekstra kvoter.

2.3.2. ØSU kræver, at der i 1997 ved kvoteordningens evaluering og tilpasning til markedets udvikling også gives prioritet til den allerede nu eksisterende produktionskapacitet og den igangværende kapacitetsudvidelse, hvortil der for øjeblikket ikke kan tildeles nogen ekstra kvote.

2.4. ØSU minder om, at det i sin udtalelse om Kommissionens forslag om fastsættelse af priser for landbrugsprodukter og dertil knyttede foranstaltninger

1994/1995⁽¹⁾ slog til lyd for en vis fleksibilitet i forvaltningen af kvoteordningen for produktionen af kartoffelstivelse.

2.5. Den tilstræbte fleksibilitet skal bl.a. gå ud på, at en kartoffelstivelsesfabrikant ud over den kvote, han har fået tildelt for én salgsperiode, skal kunne bruge mere ned de nu gældende 5% (f.eks. 10%) af kvoten i den efterfølgende periode.

(¹) EFT nr. C 148 af 30. 5. 1994.

2.6. Da den producerede mængde kartofler kan variere kraftigt fra år til år alt efter vejret, skal en kartoffelstivelsesfabrikant desuden kunne anvende en del af den tildelte kvote, som han ikke har kunnet udnytte i den foregående salgsperiode som følge af en beskeden kartoffelhøst.

2.7. ØSU beklager, at Kommissionen ikke har benyttet den nødvendige tilpasning af den gældende forordning til bedre at afstemme kvoteordningen på ovennævnte punkter efter kartoffelsektorens behov.

2.8. Med forbehold af ovenstående bemærkninger godkender ØSU Kommissionens forslag.

Bruxelles, den 31. maj 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om femte ændring af forordning (EØF) nr. 1866/86 om fastsættelse af tekniske foranstaltninger til bevarelse af fiskeressourcerne i Østersøen, Bælterne og Øresund⁽¹⁾

(95/C 236/16)

Rådet besluttede den 4. april 1995 under henvisning til EF-traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug og Fiskeri, som udpegede Maria Luisa Santiago til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 4. maj 1995.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 326. plenarforsamling af 31. maj og 1. juni 1995, mødet den 31. maj 1995, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Fællesskabet tiltrådte i 1983 Den Internationale Konvention om Fiskeri i Østersøen, og de forudsete tekniske foranstaltninger til bevarelse af fiskeressourcerne i Østersøen blev omsat til fællesskabsret ved forordning (EØF) nr. 1866/86 af 12. juni 1986.

1.2. Det foreliggende forslag, som er den femte ændring af ovennævnte forordning, er baseret på de rekommandationer, der blev fremsat på den tyvende

samling i Den Internationale Østersø-Fiskerikommission. Det tager sigte på at beskytte visse fiskeressourcer i det pågældende farvand, især torsk og fladfisk.

1.3. De foreslåede foranstaltninger omfatter tekniske bestemmelser vedrørende fiskeredskabers selektivitet, maskestørrelse, indførelse af visse begrænsninger i bifangstprocenterne for torsk samt forbud mod torskefangst i en bestemt periode.

1.4. Formålet med disse foranstaltninger er i alt væsentligt at sikre en bedre udnyttelse af fangstmulighederne for de nævnte arter.

(¹) EFT nr. C 91 af 12. 4. 1995, s. 5.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU har allerede flere gange slået til lyd for en rationel fiskeripolitik, der er afstemt efter de disponible ressourcer⁽¹⁾.

2.1.1. De foreslåede foranstaltninger går i den retning og fortjener derfor ØSU's opbakning.

2.2. ØSU støtter, at EU deltager i alle internationale havkonventioner for således målbevidst at forsvare EF-fiskernes rettigheder og bidrage til at få indført effektive foranstaltninger til beskyttelse af fiskeressourcerne.

2.2.1. ØSU godkender fuldt ud de foranstaltninger, der går ud på at begrænse og kontrollere fiskeriindsatsen, især i de områder, hvor visse arter er i tilbagegang.

2.2.2. Foranstaltningerne må dog bygge på nøjagtige videnskabelige data og ikke være et resultat af eventuelle kommercielle interesser i kyststaterne til skade for fiskerimulighederne i de EU-lande, som traditionelt har drevet fiskeri i det pågældende område.

⁽¹⁾ EFT nr. C 304 af 10. 11. 1993.

3. Særlige bemærkninger

3.1. En effektiv ressourcebevarelsespolitik afhænger i bund og grund af, at der ligeledes er en effektiv kontrol.

3.1.1. De foreslåede foranstaltninger vil kun få en positiv effekt, hvis alle berørte parter overholder dem fuldt ud.

3.1.2. ØSU henstiller derfor, at der gennemføres en korrekt og effektiv kontrol af alle de kontraherende parters fartøjer, der driver fiskeri i området.

3.2. Som allerede nævnt finder ØSU det yderst fordelagtigt, at EU deltager i internationale havkonventioner.

3.2.1. Som kontraherende part i Østersøkonventionen kan EU repræsentere og med én stemme forsvare de berørte medlemsstaters interesser.

3.2.1.1. EU tegner sig for hele 65% af fangsterne i området, men har kun én stemme ved afstemninger, hvilket ØSU beklager.

3.2.2. ØSU henstiller, at man øger indsatsen for at få ændret denne procedure, således at EU kommer til at tale med en vægt, der står mål med de berørte medlemsstaters andel af fangsterne.

Bruxelles, den 31. maj 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning (EØF) nr. 1035/72, (EØF) nr. 2240/88 og (EØF) nr. 1121/89 for så vidt angår interventionstærsklerne for friske frugter og grøntsager⁽¹⁾

(95/C 236/17)

Rådet besluttede den 28. marts 1995 under henvisning til EF-traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug og Fiskeri, som udpegede José Bento Gonçalves til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 4. maj 1995.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 326. plenarforsamling af 31. maj og 1. juni 1995, mødet den 31. maj 1995, enstemmigt følgende udtalelse.

1. ØSU godkender ovennævnte forordningsforslag.
2. **Generelle bemærkninger**
  - 2.1. Forslaget tager sigte på at tilpasse interventionstærsklerne samt overskridelsestrancherne til produktionen efter Sveriges, Østrigs og Finlands tiltrædelse af Den Europæiske Union.
    - 2.1.1. Tilpasningen vedrører kun æbler, tomater, blomkål og ferskner, som der findes en produktion af i de nye medlemsstater.
- 2.2. For æbler indtræder ændringen fra produktionsåret 1994/1995 og for de øvrige produkter først fra produktionsåret 1995/1996.
3. **Særlige bemærkninger**
  - 3.1. ØSU godkender Kommissionens forslag om at ændre i følgende artikler i nedenstående forordninger:
    - a) Forordning (EØF) nr. 1035/72, artikel 16, stk. 3 a)
    - b) Forordning (EØF) nr. 1121/89, artikel 1, stk. 3, og artikel 2, stk. 3
    - c) Forordning (EØF) nr. 2240/88, artikel 2, stk. 1.

⁽¹⁾ EFT nr. C 117 af 12. 5. 1995, s. 9.

Bruxelles, den 31. maj 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning (EF) nr. 3699/93 om kriterier og betingelser for EF-strukturinterventioner inden for fiskeri, akvakultur og forarbejdning og afsætning af fiskerivarer og akvakulturprodukter

(95/C 236/18)

Rådet besluttede den 5. april 1995 under henvisning til EF-traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede at overdrage det forberedende arbejde til Maria Luísa Santiago som hovedordfører.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 326. plenarforsamling af 31. maj og 1. juni 1995, mødet den 31. maj 1995, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. I medfør af bestemmelserne i London-konventionen (ITC 69) baseres den nye metode for måling af fartøjstonnage på BT som grundlæggende måleenhed i stedet for BRT (bruttoregisterton).

1.2. De normer, der blev vedtaget i konventionen, blev omsat til fællesskabslovgivning med forordning (EØF) nr. 2930/86.

1.3. Det foreliggende forslag tager sigte på at ændre nogle bestemmelser i forordning (EF) nr. 3699/93 (gennemførelsesforordning for FIUF) og at harmonisere interventionskriterierne for strukturaktioner inden 2004.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Støtten til fiskerflåden i henhold til forordning (EF) nr. 3699/93 bygger hovedsageligt på fartøjernes tonnage.

2.2. Det er vigtigt at ensarte beregningen af EF-flådens fartøjstonnage, således at der ikke er forskelle mellem medlemsstaternes fartøjer.

2.3. ØSU har allerede udtalt sig om dette spørgsmål i sin udtalelse CES 1012/94, hvori det påpeges, at visse

fiskerfartøjers tonnage måles ud fra forskellige metoder. Dette kan give forskellige resultater ved måling af praktisk talt identiske fartøjer.

2.4. I den forbindelse er det nødvendigt at rette FIUF-støtten ind efter den nye tonnageenhed (BT).

2.5. De nye tabeller, der foreslås, (bilag IV — tabel 1B-2B) skaber generelt en rimelig ligevægt mellem ECU/BRT og ECU/BT.

2.6. ØSU påpeger, at overgangen fra én måleenhed til en anden ikke bør medføre en nedgang i EU-støtten, således som det var tilfældet med støtten til bygning og modernisering af fartøjer ved iværksættelsen af FIUF.

3. Særlige bemærkninger

3.1. I harmoniseringsperioden kan rederne vælge mellem den ene eller den anden tabel. ØSU gør opmærksom på, at denne valgmulighed kun nævnes i forslagets begrundelse.

3.2. ØSU henstiller, at man i fiskeriaftalerne med tredjelande indtil 2004 nøje præciserer, hvilken tonnageenhed, aftalerne bygger på, især i forbindelse med udbetaling af finansielle bidrag.

3.3. ØSU godkender det foreliggende forslag.

Bruxelles, den 31. maj 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning (EF) nr. 3699/93 om kriterier og betingelser for EF-strukturinterventioner inden for fiskeri, akvakultur og forarbejdning og afsætning af fiskerivarer og akvakulturprodukter

(95/C 236/19)

Rådet besluttede den 5. april 1995 under henvisning til EF-traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede at overdrage det forberedende arbejde til Maria Luisa Santiago som hovedordfører.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 326. plenarforsamling af 31. maj og 1. juni 1995, mødet den 31. maj 1995, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Den foreliggende meddelelse fra Kommissionen indeholder forslag om socio-økonomiske ledsageforanstaltninger i forbindelse med omstruktureringen af fiskerisektoren.

1.2. Disse foranstaltninger, der af ØSU anses for absolut nødvendige — omend de er utilstrækkelige — udfylder lakunerne i den gældende lovgivning om kriterierne for EF-strukturinterventioner inden for fiskeri.

1.3. Fiskeriet er et vigtigt erhverv i EU, og det er af vital betydning for visse kystsamfund gennem de beskæftigelses- og indtægtsmuligheder, det giver, ikke kun direkte, men også i andre tilknyttede sektorer såsom værfts- og forarbejdningsindustrien.

1.4. Der skønnes at være 300 000 fiskere i EU, og det er en kendsgerning, at hver arbejdsplads på havet skaber 4 eller 5 arbejdspladser på land.

1.5. Strukturpolitikken sigter mod at skabe en moderne og konkurrencedygtig fiskeriflåde og fjerne overkapaciteten. Den skal hjælpe erhvervet med at satse på aktiviteter, som kan forenes med EU's langsigtede bevaringsstrategi og styrke den sociale og økonomiske udvikling i de kystegne, der er meget afhængige af fiskeriet.

1.6. Foranstaltningerne til nedbringelse af overkapaciteten på fiskeriområdet er den vigtigste forudsætning for at løse markedskrisen for fiskeriprodukter. De iværksatte foranstaltninger indebærer imidlertid høje sociale omkostninger for de ofte ugunstigt stillede områder, hvor der ikke er mange alternative beskæftigelsesmuligheder.

1.7. ØSU mener, at de foreslåede socio-økonomiske foranstaltninger falder helt i tråd med traktatens grundlæggende principper. Ligesom i forbindelse med foranstaltninger vedrørende EKSF udarbejdedes der initiativer under EUGFL-Garantisektionen, ledsageforanstaltninger i forbindelse med reformen af den fælles

landbrugspolitik, førtidspensionsordninger for landbrugere⁽¹⁾ samt foranstaltninger for toldembedsmænd.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Krisen i fiskerisektoren, som skyldes misforholdet mellem fiskeressourcerne og fiskerikapaciteten, er skærpet betydeligt som følge af andre faktorer, herunder:

- økonomisk tilbageslag på verdensmarkedet,
- kraftige valutaudsving,
- liberalisering af handelen og internationalisering af markedet,
- uhensigtsmæssige importordninger,
- inadækvat markedsordning,
- EU's aftaler med EØS,
- udvidelse af EU,
- forureningens og økologiske katastrofers negative påvirkning af ressourcerne.

2.2. Disse omstændigheder har sammen med fiskerisektorens strukturelle problemer været medvirkende til den faldende indtjening i et erhverv, som har stor socio-økonomisk betydning for mange kystegne.

2.3. For at sikre fiskeriets fremtid vedtog Rådet i april 1992, at fiskeripolitikken skulle sigte mod genoprettelsen af balancen mellem ressourcer og fiskeriindsats, herunder fiskerikapaciteten og videreførelsen af en afbalanceret og rationel forvaltning af ressourcerne⁽²⁾.

2.4. Der blev således etableret en række flerårige programmer for fiskeriområdet, som efter ØSU's opfat-

(1) Forordning (EØF) nr. 2079/92.

(2) Forordning (EØF) nr. 3946/92 — EFT nr. L 401 af 31. 12. 1992.

telse var af grundlæggende betydning for tilpasningen af fiskerikapaciteten til de ressourcer, der er til rådighed. ØSU anså det også for nødvendigt at foretage en differentieret reduktion af EF's fiskerflåde (plenum den 27. maj 1992) ⁽¹⁾.

2.5. I betragtning af, at de ressourcer, som EF's fiskerifartøjer har adgang til, er i en meget dårlig forfatning, har Rådet besluttet at indskrænke EU-flådens fiskeriindsats efter en fremgangsmåde, der sikrer ligevægt mellem medlemsstaterne ⁽²⁾.

2.6. Kriterierne og betingelserne for EF-strukturinterventionerne inden for fiskeri blev fastsat i forordning (EF) nr. 3699/93, og der blev således indført støtte til at nå følgende mål:

- tilpasning af fiskeriindsatsen,
- omlægning af fiskerierhvervet,
- fornyelse af flåderne og modernisering af fiskerifartøjerne,
- støtte til investeringer inden for akvakultur, fysisk planlægning for kystområder, infrastrukturen i fiskerihavne og i forarbejdnings- og afsætningsbrancherne.

2.7. Disse foranstaltninger forventes at give positive resultater på mellemlang og lang sigt. Men på kort sigt vil nedskæringen af fiskeriindsatsen uundgåeligt få negative følger i form af tabte arbejdspladser og ødelæggelse af det socio-økonomiske net i mange kystområder, som er stærkt afhængige af fiskeriet.

2.8. Den fælles fiskeripolitik hører i hele sin udstrækning under EU's enekompetence, som også er ansvarlig for følgerne af den førte politik.

2.9. I Maastricht-traktaten anerkendes det udtrykkeligt, at EU har til opgave at højne borgernes levestandard og livskvalitet.

2.10. De foreslåede socio-økonomiske foranstaltninger falder efter ØSU's opfattelse helt i tråd med traktaternes grundlæggende principper.

2.11. Der er ikke knyttet nogen ledsageforanstaltninger til de nævnte støtteforanstaltninger for fiskerisekto-

ren, og det er derfor som ofte anført ⁽³⁾ reelt umuligt at absorbere de for mange beskæftigede i sektoren.

2.12. Det er indres, at ØSU var den første EF-instans, som henledte opmærksomheden på dette problem. ØSU beklager endvidere, at dets udtalelse ikke blev taget med i betragtning i tide og end ikke er nævnt i Kommissionens foreliggende forslag ⁽⁴⁾.

2.13. ØSU mener, at det foreliggende forslag til ledsageforanstaltninger er et indledende — omend beskedent — forsøg på at udfylde en alvorlig lakune i den gældende lovgivning.

2.14. ØSU beklager ligeledes, at man så sent har foreslået foranstaltninger, som ligeledes burde omfatte det mandskab, som på et tidligere tidspunkt har mistet deres arbejde i forbindelse med ophugning af fartøjer, og som ikke har modtaget nogen EF-støtte overhovedet.

2.15. ØSU anbefaler Kommissionen via ØSU at oprette et tværfagligt og interinstitutionelt forum til drøftelse af de socio-økonomiske følger af omstruktureringen af fiskerisektoren i EU.

2.16. ØSU bifalder og støtter Kommissionens forslag, der — selvom det er utilstrækkeligt — kan bidrage til at afbøde de negative sociale følger af den igangværende omstrukturering.

3. Specifikke bemærkninger

3.1. De eksisterende foranstaltninger under strukturfondene har vist sig at være utilstrækkelige for de ældre

⁽³⁾ Den Rådgivende Komité for Fiskeri, der er en paritetisk sammensat komité vedrørende en social dialog inden for havfiskerisektoren, og som omfatter Sammenslutningen af Fællesskabernes Nationale Fiskeriorganisationer («EUROPECHE-COGECA»).

Punkt 2, litra c), i referatet fra mødet.

Europa-Parlamentets beslutning af 5. maj 1994 om EF-initiativernes fremtid (PESCA), begrundelsen, punkt 4 (ref. A3-0256/94).

Europa-Parlamentets lovgivningsmæssige beslutning af 29. september 1994 om forslag til Rådets forordning om 16. ændring af forordning (EØF) nr. 3094/86 om fastlæggelse af tekniske foranstaltninger til bevarelse af fiskeressourcerne — ændringsforslag nr. 36 (Fragebetænkningen, ref. A4-0009/94).

Komitæens udtalelse om gennemførelsen af den nye strukturpolitik i sektoren for fiskeri og akvakultur (dok. XIV/360/94) fra plenarmødet den 8. juli 1994.

Udtalelse fra EUROPECHE-COGECA om gennemførelsen af den nye strukturpolitik i sektoren for fiskeri og akvakultur (ref. CS/P(94) 18 endelig udg. — EP(94) 19 endelig udg. af 7. 7. 1994).

⁽⁴⁾ ØSU's initiativudtalelse om »De sociale aspekter af situationen i havfiskeriet« — EFT nr. C 237 af 12. 9. 1988.

⁽¹⁾ Udtalelse om »Rapport 1991 fra Kommissionen til Rådet og Parlamentet om den fælles fiskeripolitik«, EFT nr. C 223 af 31. 8. 1992.

⁽²⁾ Rådets beslutning 94/15 — EFT nr. L 10 af 14. 1. 1994.

fiskere, for hvem en omskoling til andet arbejde er særlig vanskelig.

3.2. De nye foreslåede foranstaltninger med henblik på støtte til den foreslåede førtidspensionering udfylder på sin vis de nuværende lakuner.

3.3. ØSU mener dog, at anvendelsesområdet for støtten er for snævert.

3.3.1. Hvis ordningen med førtidspensionering omfattede alle fiskere, hvadenten de har arbejdet på fartøjer, som oplægges, eller ej, kunne der på de fartøjer, som er i drift, foretages en udskiftning af de ældste besætningsmedlemmer til fordel for unge og dermed mere dynami-

ske og velkvalificerede fiskere, som det er vigtigt at fastholde i erhvervet.

3.3.2. Ordninger i artikel 14 A, 2 b) bør udvides til også at omfatte alle fiskere, hvadenten de har arbejdet på fartøjer, som oplægges eller ej.

3.3.3. Bestemmelserne i artikel 14 A, 2 a) og b) bør ligeledes gælde beskæftigede på land.

3.4. ØSU mener, at de midler, der afsættes til de foreslåede foranstaltninger, er utilstrækkelige, og det frygter, at de opstillede mål ikke kan nås, hvis FIUF ikke tildeles flere midler.

Bruxelles, den 31. maj 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning (EF) nr. 603/95 om den fælles markedsordning for tørret foder⁽¹⁾

(95/C 236/20)

Rådet besluttede den 10. april 1995 under henvisning til EF-Traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug og Fiskeri, som udpegede Rudolf Strasser til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 4. maj 1995.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 326. plenarforsamling af 31. maj og 1. juni 1995, mødet den 31. maj 1995, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Formålet med forslaget til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning (EF) nr. 603/95 er at fastlægge nationale garantimængder (NGM) af tørret foder i overensstemmelse med de mængder, der er fastlagt for de andre medlemsstater, samt at justere de maksimale garantimængder (MGM) for Fællesskabet som sådant.

NGM for EU's medlemsstater (12) blev fastlagt ved hjælp af de oplysninger, Kommissionen fremlagde i juli 1994, og under hensyntagen til gennemsnitsproduktionen af tørret foder, for hvilken der blev ydet støtte efter artikel 5, stk. 2, første afsnit, i forordning (EØF) nr. 1117/78 i produktionsårene 1992/1993 og 1993/1994.

I Østrig, Sverige og Finland produceres der ligeledes tørret foder, som er støtteberettiget ifølge den fælles markedsordning for tørret foder. Ydelse af støtte forudsætter, at der er fastsat NGM. Som grundlag for tildeling af NGM til de nye medlemsstater har Kommissionen anvendt gennemsnitter af deres produktion af tørret foder i kalenderårene 1992 og 1993. De NGM, Kommissionen foreslår, udgør for

— Sverige: 11 000 t

— Finland: 3 000 t

— Østrig: 4 400 t.

2. ØSU godkender principielt Kommissionens forslag til en rådsforordning. Det fastslår, at Østrigs nationale

⁽¹⁾ EFT nr. C 79 af 31. 3. 1995, s. 7.

garantimængde stort set svarer til produktionens behov. Det samme gælder ikke for Finland og Sverige: begge lande havde i årene forud for referenceperioden en væsentligt større produktion af kunstigt tørret foder. Produktionsmængden lå i 1992 og 1993 som følge af vejret under det mangeårige gennemsnit. Den mængde på 6 000 t, som Finland endte med at anmode om, ville i det mindste have gjort det muligt at udnytte et

tørringsanlæg. Sverige bad om at få en NGM på 15 000 t. ØSU beder derfor Rådet om endnu en gang at undersøge Kommissionens forslag vedrørende de finske og svenske NGM. I den forbindelse må man huske på, at der med den støtte, der gives i henhold til forordning (EF) nr. 603/95, også ydes et vigtigt bidrag til at sikre fortsat dyrkning af græsarealer. Dette gælder især for områder, hvor der ikke rigtigt er noget alternativ til græsdyrkning.

Bruxelles, den 31. maj 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EØF) om femte tilpasning af den støtteordning for bomuld, der er indført ved protokol nr. 4 knyttet til akten vedrørende Grækenlands tiltrædelse⁽¹⁾

(95/C 236/21)

Rådet besluttede den 17. marts 1995 under henvisning til EF-traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug og Fiskeri, som udpegede Vassilis Zarkinos til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 4. maj 1995.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 326. plenarforsamling af 31. maj og 1. juni 1995, mødet den 31. maj 1995, med 91 stemmer for, 36 imod og 17 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Generelle bemærkninger

1.1. ØSU bifalder Kommissionens forslag om at bevare den nuværende støtteordning til bomuldsproduktion, der er vigtig for landbruget i visse egne af EU (Grækenland og Spanien). Enhver ændring i produktionsstøttens udligningsbeløb (forskellen mellem målprisen og verdensmarkedsprisen) ville få katastrofale følger for EU's bomuldsproduktion og bomuldsavlernes indtægter og ville føre til en forringelse af bomuldens kvalitet.

1.2. ØSU misbilliger Rådets beslutning om at begrænse høringen til den del af forslaget, der omhandler

fordelingen af den maksimale garantimængde mellem de to producerende lande (Grækenland og Spanien).

1.3. ØSU vurderer, at en udtalelse om hele ændringen af den fælles markedsordning for bomuld — som den er beskrevet i Kommissionens forslag (KOM(95) 35 endelig udg. — 95/0061 CNS) — ville bringe synspunkter og tanker for dagen, der kunne være nyttige for Rådet, f.eks. vedrørende branchens omkostninger, målprisens størrelse, støtten til de mindre producenter, fastsættelsen af verdensmarkedsprisen, udbetalingen af støtten, rapporteringens kvalitative indhold og støtten til kontrol.

2. Særlige bemærkninger

2.1. Gennem de to protokoller om bomuld, som blev vedføjet Grækenlands og Spaniens tiltrædelsesakter (henholdsvis protokol 4 og 14), indførtes en ordning med henblik på:

⁽¹⁾ EFT nr. C 94 af 14. 4. 1995, s. 4.

- at støtte bomuldsproduktionen i egne, hvor den er af stor betydning for landbrugsøkonomien,
- at garantere producenterne en rimelig indtjening,
- at stabilisere markedet gennem en forbedring af strukturerne for udbud og afsætning af produktet.

2.2. EU har et stort underskud af egneret bomuld (fibre). Ifølge Eurostat produceredes i treårsperioden 1991-1993 i gennemsnit 296 000 t om året, hvoraf 107 000 blev eksporteret, mens importen var på 925 000 t og det samlede forbrug på 1 114 000 t. Det fremgår således, at selvforsyningsprocenten var på 25 % for de 12 medlemsstater — efter udvidelsen er EU's selvforsyningsprocent for egneret bomuld faldet til under 20 %.

2.3. Bomuldsproduktionen har stor socioøkonomisk betydning for visse egne af EU. I den primære sektor beskæftiger den ca. 150 000 familier og i den sekundære sektor over 100 000 personer. I Grækenland var bomuldens andel af den samlede landbrugsproduktion i 1992 af størrelsesordenen 9,4 %, mens den i visse dele af Spanien (i Andalusien) nåede op på 4 %.

2.4. Bomuld dyrkes på overrislede arealer, og har de senere år erstattet andre afgrøder på disse arealer, hvis produktion er underlagt begrænsninger (majs, sukkerroer, tobak, industritomater).

2.5. Dyrkning af bomuld med kunstgødning og plantemidler skaber ikke flere miljøproblemer end andre tilsvarende intensive dyrkningsformer. Endvidere har bomuld det miljømæssige plus, at bomuld som det vigtigste naturlige stof vinder mere og mere terræn fra de syntetiske stoffer. Med henblik på at mindske miljøproblemerne mest muligt mener ØSU dog, at det forsøg med økologisk dyrkning, som man har indledt i Grækenland, bør opmuntres og støttes, også selv om denne dyrkningsform kræver mere arbejdskraft end traditionelle dyrkningsmetoder. EU bør yde en særlig finansiel støtte til producenter, der går over til økologisk produktion.

2.6. Den store mangel på bomuld i EU, den sandsynlige spredning af bomuldsdyrkingen til andre lande i EU, bomuldsdyrkingens store socioøkonomiske betydning i visse egne af EU, bomuldens non-food-karakter og den stigende efterspørgsel på bomuld på verdensmarkedet taler for en forhøjelse af den maksimale garantimængde

i EU. ØSU mener, at bomuldsdyrkning bør tilskyndes i Sydeuropa, og dette kan ske gennem en ordning, der garanterer den nuværende produktion eller i det mindste er tæt på den nuværende produktions niveau. ØSU mener, at den samlede maksimale garantimængde for ikke-egneret bomuld bør være 1 338 500 t pr. produktionsår.

2.7. Efter ØSU's mening skal den maksimale garantimængde fordeles retfærdigt mellem medlemsstaterne i form af nationale garantimængder på grundlag af hvert lands normale produktion. ØSU mener således, at den nationale garantimængde af ikke-egneret bomuld bør være på 987 000 t for Grækenland og på 347 000 t for Spanien. Til Italien, der indtil 1991 havde en lille bomuldsproduktion kan afsættes en national garantimængde på 3 000 t og til Portugal en garantimængde på 1 500 t.

2.8. Målprisen bør efter ØSU's mening forblive på dens nuværende niveau (122,51 ECU pr. 100 kg). For at undgå, at en overskridelse af garantimængden ikke fører til en ukontrollabel forøgelse af udgifterne, mener ØSU, at målprisen må justeres i forhold til denne. Således skal målprisen i tilfælde af en overskridelse på indtil 10 % af den maksimale garantimængde i begge de producerende lande sættes ned med halvdelen af overskridelsesprocenten. I tilfælde af overskridelse af den maksimale garantimængde med over 10 % skal målprisen reduceres yderligere i den medlemsstat, der er skyld i overskridelsen, svarende til halvdelen af den procentvise overskridelse af den nationale garantimængde. Den ekstra reduktion må aldrig være større end 15 %. Målprisen skal ikke reduceres for de lande, hvis faktiske produktion af ikke-egneret bomuld ligger under 3 000 t.

2.9. Med henblik på at bekæmpe visse fænomener, man tidligere har været vidne til, mener ØSU, at man dels skal styrke kontrollen med branchen, dels skal sørge for klare og gennemsikkelige fællesskabsbestemmelser, der ikke kan føre til forkerte fortolkninger. Kommissionens forslag om en supplerende kontrol på grundlag af udbyttekoefficienter og en kobling mellem bomuldsarealet og mængden af ikke-egneret bomuld, der leveres til egneringsvirksomhederne, går i den rigtige retning. En sådan kobling vil betyde en styrkelse af den eksisterende kontrol af egneringsvirksomhedernes produktion af egneret bomuld. Medlemsstaterne bør efter ØSU's mening styrke kontrollen tilsvarende. Der skal ikke herske tvivl om, at ØSU fordømmer enhver form for svig og bedrag, for dette sker på bekostning af Fællesskabets budget, bomuldsproduktionen og i sidste instans de europæiske producenters indtægter.

2.10. ØSU mener, at Kommissionen inden produktionsåret 1998/1999 skal forelægge Rådet en evalueringsrapport vedrørende støtteordningen for bomuld. Skulle

den rapport vise, at der er behov for en ændring af ordningen, kan Rådet efter anmodning om en udtalelse

fra Europa-Parlamentet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg foretage de nødvendige justeringer.

Bruxelles, den 31. maj 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

til Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Forkastede ændringsforslag (jf. forretningsordenens artikel 47, stk. 3)

Følgende ændringsforslag blev forkastet under forhandlingerne:

Punkt 2.5

Følgende tilføjes:

»En del af denne støtte bør øremærkes til foranstaltninger til fremme og indførelse af integreret sygdomsbekæmpelse i bomuldsproduktionen, samt til fremme af miljøbeskyttelse og de ansattes sikkerhed og sundhed. Medlemsstaterne skal rapportere om anvendelsen af disse midler en gang om året.«

Begrundelse

Der meldes fra hele verden om problemer med immunitet over for pesticider, som anvendes til bomuld, hvilket har ført til, at der er blevet brugt flere og flere kemikalier. EU kan derfor høste gavn af de mange nyttige forsøg, man har gjort med integreret bekæmpelse, der reducerer behovet for pesticider i bomuldsproduktionen. EU har i sit femte miljøhandlingsprogram, i sin lovgivning om plantebeskyttelsesprodukter og i Lomé-bistandsprogrammet anerkendt, at det er vigtigt at fremme integreret bekæmpelse, og denne form for bekæmpelse støttes tillige i erklæringerne fra Rio-topmødet. Anvendelsen af integreret bekæmpelse for bomuld kan blive et eksempel til efterfølgelse for andre afgrøder.

Afstemningsresultat

54 stemmer for, 57 stemmer imod, 12 stemmer hverken for eller imod.

Punkt 2.8

Første sætning i punkt 2.8 erstattes med følgende:

»Kommissionen foreslår, at målprisen fremover fastsættes til 100,73 ECU pr. 100 kg. På grundlag af en maksimal garantimængde på 947 000 tons (som foreslået af Kommissionen) og under forudsætning af, at den gennemsnitlige verdensmarkedspris er 30,2 ECU pr. 100 kg (således som Kommissionen antager), vil de årlige udgifter blive 756 millioner ECU. ØSU støtter Kommissionens forslag om at fastsætte målprisen, så den samlede støtte til bomuldsproducenterne holdes på 1992-niveauet.«

Begrundelse

I forslaget til udtalelse er det vigtige spørgsmål om målprisens størrelse kun behandlet i en enkelt sætning. Der argumenteres ikke for en anden målpris end den, Kommissionen foreslår.

På grundlag af den af Kommissionen anslåede verdensmarkedspris på 30,2 ECU pr. 100 kg (og denne pris anfægtes ikke i forslaget til udtalelse) vil anvendelsen af den målpris, der foreslås i punkt 2.8, på den maksimale garantimængde, der foreslås i punkt 2.6, øge EU's udgifter til bomuldsstøtten til 1 225 millioner ECU (dvs. til 62% mere end Kommissionens forslag). Kun hvis den gennemsnitlige verdensmarkedspris stiger til 65,3 ECU pr. 100 kg (hvilket dog nok er urealistisk), kan man ved anvendelsen af en målpris på 122,51 pr. 100 kg holde EU's samlede udgifter på 756 millioner ECU.

Afstemningsresultat

50 stemmer for, 67 stemmer imod, 16 stemmer hverken for eller imod.

Punkt 2.8

Slet hele pkt. 2.8 efter første punktum. I stedet indsættes et nyt pkt. 2.9 med følgende ordlyd:

»Der foreslås en justering af målprisen for at undgå en ukontrollabel forøgelse af udgifterne i det tilfælde, hvor produktionen er større end garantimængden. Hvis garantimængden overskrides med indtil 10%, skal målprisen i de producerende lande sættes ned med halvdelen af overskridelsesprocenten. Hvis garantimængden overskrides med over 10%, skal målprisen reduceres yderligere i den medlemsstat, der er skyld i overskridelsen, svarende til overskridelsen af garantimængden. ØSU mener, at lande, hvis faktiske produktion af ikke-egreneret bomuld ligger under 3 000 ton, ikke bør tages i betragtning i denne beregning.«

Begrundelse

Forslaget om, at der skal være en øvre grænse på 15% for reduktionen i målprisen, udløst af overproduktion, vil hindre den nødvendige kontrol med EU's udgifter.

Afstemningsresultat

52 stemmer for, 72 stemmer imod, 7 stemmer hverken for eller imod.

Udtalelse om udkast til Rådets forordning (Euratom, EF) om statistik over erhvervsstrukturer

(95/C 236/22)

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 31. maj 1995 i henhold til forretningsordenens artikel 23, stk. 3, at fremsætte udtalelse om udkast til Rådets forordning (Euratom, EF) om statistik over erhvervsstrukturer.

Det forberedende arbejde henvises til ØSU's Sektion for Økonomiske, Finansielle og Monetære Spørgsmål, som udpegede Vasco Cal til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 16. maj 1995.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 326. plenarforsamling af 31. maj og 1. juni 1995, mødet den 31. maj 1995, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Generelle bemærkninger

1.1. Behovet for harmoniserede statistikker om erhvervslivet er blevet større i takt med udbygningen af det indre marked. De nye krav, der følger af konkurrence-, social-, miljø- og erhvervspolitikken, øger behovet yderligere. Endelig forudsætter den harmoniserede beregning af bruttonationalproduktet i markedspriser, at der udarbejdes resultater, der er sammenlignelige medlemsstatene imellem.

1.2. Sigtet med forordningsforslaget er ikke at harmonisere dataindsamlingssystemerne, men at skabe en retlig ramme, som er fælles for samtlige erhvervsaktiviteter og erhvervsstatistiske områder, således at disse kan sammenlignes på grundlag af data indsamlet i de nationale systemer.

1.3. Grundtanken i forordningsforslaget, som ØSU er enig i, er i størst muligt omfang at udnytte de allerede eksisterende systemer og begrænse antallet af variable, som nødvendiggør direkte indsamling i virksomhederne, og dermed reducere disses administrative omkostninger. Derfor bør anvendelse af stikprøvemetoder, direkte beregning af visse variable ved hjælp af interferensmetoder samt anvendelsen af andre administrative kilder (momsmyndigheder, den sociale sikring osv.) støttes og fremmes, hvilket også bør gælde udbredelsen af anvendelsen af nye elektroniske dataoverførselsmetoder.

1.4. For virksomhederne samt repræsentanterne for arbejdsgivere og arbejdstagere og navnlig de små og mellemstore virksomheder er behovet for at råde over statistiske data (vedrørende lønstrukturer, arbejdskraftomkostninger og uddannelse) stigende på baggrund af integrationen af de nationale markeder og internationaliseringen af markederne, som stiller skærpede krav til konkurrenceevnen.

1.4.1. Kun pålidelige og mellem medlemsstaterne sammenlignelige statistikker om erhvervslivet, herunder

navnlig hvad angår indkomster og beskæftigelse, kan i øvrigt tilvejebringe et egnet grundlag for at vurdere udviklingen i den reale konvergens mellem medlemsstaternes økonomier.

1.5. Sigtet med forordningsforslaget er:

- a) at skabe fælles rammer for indsamling, overførsel og udvikling af strukturelle erhvervsstatistikker med henblik på at udarbejde data, som kan sammenlignes mellem de forskellige medlemsstater med henblik på at opfylde Kommissionens, medlemsstaternes, virksomhedernes og andre brugeres behov for statistiske oplysninger,
- b) at styrke udviklingen af det statistiske system ved at indarbejde Fællesskabets nyudviklede statistiske værktøjer,
- c) at tilpasse listen over, hvilke data der skal indsamles,
- d) at skabe en fælles retlig ramme for indsamling af statistiske data.

1.6. Forordningsforslaget indeholder et fælles modul med de variable, der skal indgå i statistikker over erhvervsstrukturerne i alle sektorer, og to andre moduler om henholdsvis statistik over erhvervsstrukturerne i industrien (råstofudvinding, fremstillingsvirksomhed, elektricitets-, gasog vandforsyning samt bygge- og anlægsarbejder) og statistik over erhvervsstrukturerne i distributionssektoren.

1.6.1. ØSU udtrykker ønske om, at der hurtigst muligt fremsættes forslag om et modul vedrørende finansielle tjenesteydelser (bank, forsikring og anden finansiell virksomhed) i betragtning af denne sektors stigende betydning, selv om det ikke i første fase er muligt at medtage pensionskasser.

1.7. ØSU mener, at anvendelsen af de i finansieringsoversigten anførte beløb kan være et stærkt incitament

til, at medlemsstaternes statistiske kontorer fremskynder tilpasningerne af deres indsamlingssystemer, herunder navnlig for så vidt angår aktiviteterne i distributionssektoren.

2. Specifikke bemærkninger

2.1. ØSU tilslutter sig den fastsatte frist på 10 måneder til indberetning af foreløbige resultater til erhvervsstatistikkerne og håber, at videreformidlingen af oplysningerne til brugeroffentligheden følger umiddelbart efter.

2.1.1. Angående indberettede karakteristika inden for distributionssektoren (afsnit 7, punkt 2) bør antallet af virksomheder, lønomkostninger samt bruttoinvesteringer dog ligesom for industriens vedkommende tilføjes.

2.1.2. Angående de for distributionssektoren specifikke demografiske data bør der til de årlige statistikker, der

skal udarbejdes, ligesom for industriens vedkommende tilføjes oplysninger om antallet af oprettede henholdsvis lukkede virksomheder.

2.2. I artikel 11 (nyvurdering) bør Det Økonomiske og Sociale Udvalg indbefattes blandt modtagerne af den omtalte rapport.

3. Afsluttende bemærkning

Europa-Parlamentet har slået til lyd for, at Eurostat gøres til et uafhængigt organ — dog med særlige tekniske forbindelser med Kommissionen — der får status af juridisk person, finansiel autonomi og eget budget i lighed med det nyligt oprettede Oversættelsescenter. ØSU mener, at en sådan status kan bidrage positivt til at afklare opgavefordelingen mellem Eurostat og EU-Kommissionen, og at spørgsmålet bør behandles på regeringskonferencen.

Bruxelles, den 31. maj 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om tilpasning af forordning (EØF) nr. 404/93 for så vidt angår det årlige toldkontingent for indførsel af bananer i Fællesskabet efter Østrigs, Finlands og Sveriges tiltrædelse

(95/C 236/23)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 27. april 1995 under henvisning til EF-traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede at overdrage det forberedende arbejde til Sergio Colombo som hovedordfører.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 326. plenarforsamling af 31. maj og 1. juni 1995, mødet den 31. maj 1995, med stort flertal, 12 stemte imod og 26 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Kommissionens forslag tager sigte på at tilpasse det toldkontingent, der er fastsat i Rådets forordning (EØF) nr. 404/93 for indførsel af bananer fra tredjelande og ikke-traditionelle AVS-bananer for at tage hensyn til forbrugsbehovene i Sverige, Finland og Østrig.

2. Kommissionens forslag om en forhøjelse på

353 000 ton svarer fint til de tre nye medlemsstaters årlige bananforbrug.

3. ØSU godkender derfor Kommissionens forslag til rådsforordning og tilpasning af toldkontingentet for indførsel af bananer efter Sveriges, Finlands og Østrigs tiltrædelse.

Bruxelles, den 31. maj 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 2100/94 om EF-sortsbeskyttelse⁽¹⁾

(95/C 236/24)

Rådet besluttede den 1. juni 1995 under henvisning til EF-traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne. •

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede at overdrage det forberedende arbejde til Giuseppe Pricolo som hovedordfører.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 326. plenarforsamling af 31. maj og 1. juni 1995, mødet den 1. juni 1995, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Ved Rådets forordning (EF) nr. 2100/94 af 27. juli 1994 er der indført særlige bestemmelser for meddelelse på EF-plan af sortsbeskyttelse for nye plantesorter. Konkret er der tale om anerkendelse af en industriel ejendomsret, som gives dem, der har skabt eller opdaget og udviklet nye plantesorter.

1.2. For at give opfinderen af nye sorter en passende juridisk beskyttelse og samtidig sikre, at denne EF-ordning er forenelig med enhedsmarkedets behov, er der i Kommissionen blevet oprettet en EF-sortsmyndighed. Denne instans har enekompetence på området, især med hensyn til meddelelse af EF-sortsbeskyttelse eller ophør heraf, godkendelse af en sortsbetegnelse eller ændring af en godkendt sortsbetegnelse, indsigelse mod en ansøgning om en sortsbeskyttelse eller et forslag til en sortsbetegnelse osv.

1.3. I henhold til forordning (EF) nr. 2100/94 kan sortsmyndighedens afgørelser indbringes for de appelkamre, der er oprettet inden for sortsmyndighedens selv (jurisdiktion i første instans). Appellkamrenes afgørelser kan indbringes for EU's Domstol (jurisdiktion i anden instans).

1.4. Ud over at ændre nogle forkert anvendte udtryk i den tyske og engelske udgave af forordning (EF) nr. 2100/94 har forslaget til formål at ensartegøre affattelsen af de artikler i Rådets forordning (EF) nr. 2100/94 (sortsbeskyttelse) og (EF) nr. 40/94 (EF-varemærker), som omhandler EF-Domstolsprøvelse af appellkamrenes afgørelser.

⁽¹⁾ EFT nr. C 117 af 12. 5. 1995, s. 10.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU minder om, at det i sin tid udtrykte tilfredshed med indførelsen af en EF-sortsbeskyttelsesordning. Det ser positivt på Kommissionens initiativ til i forordning (EF) nr. 2100/94 (sortsbeskyttelse) at indføje teksten til artikel 63 i forordning (EF) nr. 40/94, som for EF-varemærker rummer bestemmelser om klageproceduren for EF-Domstolen.

2.2. Fælles regler på forskellige områder inden for industriel og kommerciel ejendomsret sikrer fuld overensstemmelse mellem klageprocedurerne og fjerner de forskelle, som findes i dag — på det rent formelle plan, men ikke hvad det grundlæggende angår — mellem bestemmelserne i de to forordninger, dvs. den om sortsbeskyttelse og den om EF-varemærker.

2.3. ØSU henstiller imidlertid, at Rådet snarest træffer endelig beslutning om EF-sortsmyndighedens placering, således at den snarest kan etableres og varetage de opgaver, der er pålagt den ved forordningen.

3. Særlige bemærkninger

3.1. ØSU har i alt væsentligt ingen forbehold over for Kommissionens forslag, hvis formål og indhold man kan tilslutte sig.

3.1.1. Dog skal det påpeges, at den frist på »to måneder«, som nævnes i den nye artikel 73, stk. 5, i forordning (EF) nr. 2100/94, bør erstattes af »tres dage«.

3.2. Denne præcisering vil efter ØSU's mening give klageren større sikkerhed for klagefristen ved EF-Domstolen.

Bruxelles, den 1. juni 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om forbindelserne mellem Den Europæiske Union og Albanien

(95/C 236/25)

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 19. oktober 1993 under henvisning til forretningsordenens artikel 23, stk. 3, at fremsætte udtalelse om forbindelserne mellem Den Europæiske Union og Albanien.

Det forberedende arbejde henvises til ØSU's Sektion for EF's Eksterne Forbindelser, Handels- og Udviklingspolitik, som udpegede Ettore Masucci til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 11. april 1995.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på den 326. plenarforsamling af 31. maj og 1. juni 1995, mødet den 31. maj 1995, med et flertal af stemmer for, 1 imod og 2 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Albaniens betydning for Den Europæiske Union

1.1. Skønt Albanien er et lille land (med lidt over 3 mio. indbyggere), er der mange ikke uvæsentlige grunde til at styrke forbindelserne med EU.

1.2. Albanien gennemgår i øjeblikket en demokratiseringsproces, der i løbet af tre år har forandret landet.

Processen vanskeliggøres imidlertid af en økonomi, der hviler på et skrøbeligt grundlag. Hvis de økonomiske og sociale forhold skulle blive utålelige for befolkningen, der nu har fået et andet sammenligningsgrundlag end i de mørke årtier med diktatur og isolationistisk selvstyre, ville det have alvorlige konsekvenser for det unge albanske demokrati og måske ligefrem bringe det i fare.

Alene støtten til demokratiseringsprocessen er derfor tilstrækkelig motivation for en effektiv EU-indsats til fordel for Albanien. Det ville desuden være en passende lejlighed til at bevise, at Europas vigtigste målsætning, både i Øst- og Sydeuropa, er at udbrede de demokratiske værdier og ikke at skabe stabilitet for enhver pris, end ikke med ikke-liberale regimers garantier.

1.3. Hertil kan føjes andre væsentlige argumenter, som skyldes Albaniens geografiske placering.

Albanien grænser op til to EU-medlemsstater (Grækenland og Italien) og udgør således EU's sydvestlige port til Balkanhalvøen.

Det er tydeligt, at denne placering spiller en rolle for EU af flere grunde: strategiske og geopolitiske hensyn, dels på grund af risikoen for en optrapning af de etniske og religiøse konflikter på Balkanhalvøen, konsekvenserne

af en eventuel forværring af den politiske, økonomiske og sociale situation i Albanien og endelig den positive rolle, Albanien kan spille i området.

1.3.1. Med hensyn til de strategiske og sikkerhedsmæssige aspekter må man ikke glemme, at Albanien, med rette eller urette, føler sig truet.

Landet har derfor forsøgt at indgå alliancer til alle sider eller rettere, der hvor det har fået respons. Efter sin tiltrædelse af CSCE, som fandt sted i demokratiseringsprocessens begyndelse, indgik Albanien således en militær alliance med Tyrkiet i sommeren 1992. Denne aftale understreger Tyrkiets rolle som indirekte mellemmand for USA. I virkeligheden betragter den albanske regering USA som sin nærmeste partner på militært plan, specielt efter at Albanien blev nægtet medlemskab af NATO (Albanien anmodede som det første af østlandene om medlemskab). I månederne efter det amerikanske militærs tilstedeværelse i Den tidligere jugoslaviske republik Makedonien (FYROM) begyndte man igen at tale om, at USA kunne benytte de albanske militærbaser. Med amerikanske delegationer har man drøftet programmer for teknisk assistance, man har talt om placeringen af to CIA-rekognosceringsfly på albanske baser. Vigtigst er præsident Clinton's memorandum, hvori han bekræfter, at USA vil yde militær støtte til Albanien, også i form af våbeneksport. Den albanske forsvarsministers besøg i Pentagon i juni 1994 har styrket disse forbindelser. Man har sågar indgået aftaler med Malaysia om et militærteknologisk samarbejde.

1.3.1.1. EU er ikke at finde i dette net af strategiske alliancer, bortset fra et memorandum om militært samarbejde med UK, som blev underskrevet i juni 1994. Det er bekymrende, idet den slags udeladelser ofte koster dyrt i andre sammenhænge på grund af den indbyrdes afhængighed mellem strategiske beslutninger og økonomiske og politiske aftaler. Den ovenfor skitserede situation har umiddelbart to negative konsekvenser. For det første er Albanien nu fuldstændig indlemmet i den ene af de to strategiske lejre, som står over for hinanden på Balkanhalvøen. Dette er naturligvis i modstrid med

opfattelsen af Albanien som værende om ikke ubevæbnet så dog upartisk og således i stand til at spille en væsentlig rolle for fredsprocessen i ex-Jugoslavien. Dette vil kun være muligt i det omfang, der er tale om en udvidelse af EU's tilsvarende, mere overordnede strategiske rolle og således også om materiel støtte fra EU.

Den anden negative konsekvens af den nuværende strategiske situation er, at Tyrkiet, der stræber efter at fremstå som en regional magtfaktor, med sin indtræden på scenen ikke alene optager en plads, som med rette kunne have været Grækenlands (i kraft af dets position som eneste EU-medlemsstat i området og dets økonomiske udviklingstrin), men også har tilskyndet Grækenland til at gå over til den modsatte strategiske akse.

Hvis EU engagerer sig og bidrager med sin egen strategi, vil Grækenland få mulighed for at spille den aktive rolle, det har krav på, som i aftalerne med Bulgarien og Rumænien.

1.3.2. Under den nuværende ustabile situation på Balkanhalvøen kunne Albanien komplicere den geopolitiske orden yderligere.

Man må ikke glemme, at ca. 3 millioner albanere lever i stater, der grænser op til Albanien, i en etnisk og sproglig enhed. Dette gælder især i Kosovo (92 % af den samlede befolkning er albanere) og i FYROM (25 % ifølge oplysninger fra Skopje og 40 % ifølge albanerne), men også i Serbien og Montenegro. Selvbestedelsesbevægelserne i disse samfund svarer til politiske strømninger i Albanien, der kæmper for en genforening af alle albanere i én stat. For at forene bestræbelserne oprettede man i december 1992 et koordineringsudvalg for alle albanere på Balkanhalvøen.

Hidtil har den albanske regering og præsident Berisha udvist stor forsigtighed og mådehold på dette område, specielt af hensyn til risikoen for en eventuel udvidelse af den jugoslaviske konflikt til Kosovo, hvor Albanien vil kunne risikere at blive involveret. I den henseende har den albanske regering støttet de direkte forhandlinger mellem lederne fra Kosovo og myndighederne i Beograd. Denne holdning har indbragt det albanske diplomati en række positive resultater til gavn for Kosovosagen (resolutioner og erklæringer fra FN, CSCE og USA).

Ligeså prisværdig er den forsigtighed, man i den seneste tid har udvist i spørgsmålet om FYROM-regeringens tiltag mod det albanske mindretal (lukningen af det albansk-talende universitet i Tetova i begyndelsen af december 1994) og selvstyrelhængerne i Kosovo. Det

kan dog ikke på forhånd udelukkes, at en eventuel forværring af situationen i Albanien i form af politisk ustabilitet og/eller en alvorlig økonomisk krise vil få lederne til, som det så ofte sker, at forsøge at genvinde befolkningens tilslutning, som den har tabt på grund af interne problemer, ved at rette opmærksomheden mod syndebukke i udlandet. Det ville i dette tilfælde være virkeliggørelsen af drømmen om et etnisk Stor-Albanien, hvilket, alt andet taget i betragtning, er behæftet med den fejl, at noget sådant kun lod sig gøre under 2. Verdenskrig takket være Aksemagterne. Hvis det skulle ske, ville det få voldsomme konsekvenser for stabiliteten i området, ikke kun mod nord i retning af Serbien, men også mod syd og mod øst. En amputation af den albanske del ville bringe selve FYROM's overlevelsesmuligheder i fare og medføre en kædereaktion i Bulgarien og Grækenland.

1.3.2.1. På det geopolitiske område må man ligeledes være opmærksom på, at Albanien i juni 1992 i sin higen efter alliancer i sin fulde omkreds var med til at underskrive en aftale om oprettelsen af et økonomisk samarbejdsområde ved Sortehavet (CEN) med Tyrkiet i spidsen. Selve målsætningen, at oprette et fælles marked ved Sortehavet på mellemlang sigt bestående af 200 millioner indbyggere, kan kun opfattes positivt, navnlig hvis det indgår i det strategiske samarbejdsområde mellem Europa og Middelhavslandene, som ØSU længe har slået til lyd for, og hvis det inden for rammerne af en flercentret struktur supplerer den europæiske integration og den fælles udvikling i Middelhavsregionerne.

Albaniens medlemskab af CEN, der på det økonomiske plan kan retfærdiggøres af integrationen af Balkanhalvøens sydlige del langs øst-vestaksen, skal opvejes af en rimelig udbygning af Albaniens og Tyrkiets politiske og økonomiske forbindelser til EU.

1.3.3. Med hensyn til etniske konflikter ville en svækkelse af det albanske demokrati forværre allerede eksisterende spændinger i forbindelse med det græske mindretal i de sydlige områder og dermed med Grækenland, der aktivt støtter dem. Baggrunden for disse spændinger er ikke blot mindretallets berettigede forsøg på at opnå anerkendelse af sproglige og kulturelle rettigheder eller det politiske udtryk for disse krav i form af bevægelsen »Omonia«, der går ekstremt langt i sin påberåbelse af »græskheden« i den sydligste del af Albanien, hvilket i øvrigt ikke støttes af den græske regering. Spændingerne er derimod blevet forværret af et stigende antal diplomatiske kontroverser mellem Grækenland og Albanien, som tog sin begyndelse i 1993 og kulminerede i sommeren/efteråret 1994. Efter retssagen mod fem medlemmer af »Omonia« (de blev dømt for spionage, tilskyndelse til separatisme og ulovlig våbenbesiddelse) lukkede den græske regering således

grænsen til Albanien og udviste 70 000 illegale albanske indvandrere (30 000 var allerede blevet udvist i forbindelse med den diplomatiske krise i 1993). Den anti-albanske og anti-græske propaganda nåede hidtil uhørte højder i de to lande. Der blev udvekslet hidtil ukendte beskyldninger og trusler. Der blev opstillet tropper på begge sider af grænsen, ambassadører blev tilbagekaldt, og der har været flere tilfælde af diplomatiske og økonomiske repressalier. I EU's Ministerråd blokerede grækerne fortsat for et betalingsbalancetilskud, som er af vital betydning for den albanske økonomi. Modstanden er imidlertid delvist opløst nu.

I den seneste tid er der heldigvis sket en forbedring af forholdet mellem Grækenland og Albanien, specielt efter strafnedsættelsen for de fem medlemmer af »Omonia«, der sandsynligvis snart bliver løsladt. Foruden genoprettelsen af de diplomatiske forbindelser var Grækenlands hjælp i forbindelse med den akutte energikrise i Albanien for nylig et tydeligt tegn på den positive udvikling.

Efter de sidste tre års spændinger og dårlige forhold på højeste niveau mellem de to parter er vejen nu banet for et bedre samarbejde. Der er i dag et gunstigere klima for iværksættelse af initiativer, som kan føre til en aftale om illegal indvandring. Klimaet er tillige gunstigt for øgede investeringer fra Grækenland — og generelt fra EU — i Albanien, hvilket dog kræver fælles handling og bistand gennem en samordnet planlægning.

1.3.3.1. Den græsk-albanske krises forløb giver anledning til forskellige overvejelser. På den ene side kan man konstatere, at den albanske præsidents nationalistiske udspil ikke er blevet mødt med hele befolkningens udelte begejstring, idet bekymringen for krisens praktiske, negative følger vakte langt større bekymring (man har beregnet, at pengeforsendelserne fra emigranter i Grækenland beløber sig til 900 mio. dollar). Da den samlede internationale bistand til landet i perioden 1991-1993 var på under 1,227 milliard ECU, er det klart, at gode forbindelser mellem Albanien og Grækenland er af afgørende betydning for den økonomiske udvikling — og dermed også for den sociale og politiske udvikling i Albanien. På den anden side vil de nationalistiske gruppers stilling i begge lande og deres modstridende territoriale krav på henholdsvis »det nordlige Epiros« og »Tsameria« (de nationalistiske albaneres navn for det græske Epiros) tage af i styrke, efterhånden som de politiske forbindelser mellem de to lande afklares.

EU kan under ingen omstændigheder risikere, at en ny etnisk konflikt blusser op på Balkanhalvøen (en fare, der i øjeblikket er gået i sig selv, men for hvor længe), som oven i købet ville involvere en af dens medlemsstater direkte.

1.3.4. I øjeblikket er der ingen egentlige religiøse konflikter i Albanien, men ovennævnte geopolitiske og etniske udvikling og disses tilknytning til religiøse spørgsmål, skaber en eksplosiv situation, som ikke kun truer sameksistensen mellem befolkningens forskellige religioner (70 % muslimer, 20 % ortodokse, 10 % katolikker og et lille jødisk mindretal), men hele Balkanhalvøen.

1.3.4.1. Forskellige faktorer spiller ind i den forbindelse. For det første støtter Vatikanet og den ortodokse kirke hver især modsatte strategiske fronter i balkanstriden. Den ortodokse kirkes pro-serbiske holdning bringer for eksempel de ortodokse albanere i splid med deres hjemlands ønske om at støtte den modsatte lejr. Desuden har man, og det gælder også den græske part i sagen, fejlagtigt givet næring til den opfattelse, at den ortodokse befolkning (300 000-400 000 personer) er et græsk mindretal (ved en folketælling i 1989 var der færre end 59 000).

1.3.4.2. Der er endnu større grund til bekymring over de spændinger, som kan opstå på grund af det store flertal af muslimer blandt albanerne. Man bør på den ene side ikke undervurdere virkningerne af den kampagne, som føres af tilhængerne af de etniske krige i det tidligere Jugoslavien (serbere, kroater og især bosniske serbere), og som lægger de forskellige kulturere og religioners uforenelighed snarere end etniske, nationalistiske og økonomiske motiver til grund for konflikterne. Skønt stat og kirke stort set er adskilt i Albanien, fremstilles landet som et »muslimsk land«, der ikke kan garantere en fredelig sameksistens med de andre religiøse minoriteter. EU bør gøre en indsats for, at den bosniske situation ikke gentager sig. Her blev en ikke-religiøs befolkning grobund for den islamiske fundamentalisme.

På den anden side har Albanien tætte strategiske, politiske og økonomiske forbindelser til muslimske lande og organisationer. Det gælder ikke alene de tidligere omtalte forbindelser til Tyrkiet, men også Albaniens tilslutning til organisationen Islamisk Konference i 1992, åbningen i Tirana af et imponerende hovedsæde for Den Islamiske Udviklingsbank, som arbejder aktivt for at kanalisere økonomisk støtte fra de muslimske lande, og den nylige oprettelse af et betydningsfuldt saudiarabisk holding-selskab for investeringer i Albanien (IAIDC).

Det ville være forkert at hævde, at disse faktorer i sig selv giver de folk, der agiterer mod »den muslimske trussel« i Balkanområdet vind i sejlene (at fremstille det, som om konflikten er et sammenstød mellem kristne og muslimer, vil kun skærpe den ustabile situation i regionen).

Der er dog rimelig grund til at frygte, at denne del af det decentraliserede, økonomiske samarbejde, som er rettet mod Albanien islamiske samfund og iværksættes af religiøse organismer, hvor iranerne er specielt aktive, vil kunne sætte fart i den islamiske fundamentalismes udbredelse. Denne risiko ville forøges, hvis der i den muslimske befolkning opstod en følelse af at være svigtet af resten af Europa. EU må under alle omstændigheder undgå en gentagelse af hændelserne i Bosnien, hvor en dybt verdslig, muslimsk befolkningsgruppe nu er blevet frugtbar grobund for den islamiske fundamentalisme.

1.3.4.3. Den Europæiske Union bør på alle mulige måder bidrage til at styrke de processer, som kan føre til dialog og kommunikation mellem de forskellige etniske, religiøse og politiske grupper i Albanien. Albanien bør ses som en enestående lejlighed til at fremme dialogen mellem de forskellige trossamfund, religioner og kulturer.

De religiøse konflikter kan undgås, hvis de lokale kræfter og myndigheder, som ønsker fred og fremgang, får rettidig støtte på beslutsom og effektiv vis.

Det er Den Europæiske Unions pligt at støtte alle de politiske og sociale kræfter i Albanien, som ikke ønsker at føre Europa og Balkan ind i en æra eller et klima med religionskrige. Det er vigtigt at fremme forskellige former for samarbejde og fælles aktioner mellem ortodokse, katolikker og jøder i Albanien på alle niveauer, men særligt inden for programmer beregnet på unge, og at fremme samarbejdsånd, accept og sameksistens mellem disse samfund og det islamiske samfund, dets religion og dets ungdom.

1.3.5. Risikoen for en eventuel destabilisering af det unge, albanske demokrati er desuden forbundet med mafiaens og den organiserede kriminalitets udvikling, som hjælpes på vej af det albanske samfunds klanstruktur. Undersøgelser foretaget af de vigtigste europæiske politiinstanser og fremlagt af Observatoire Géopolitique des Drogues i Paris har vist, at narkotikahandelen på Balkanhalvøen, som også er knyttet sammen med våbenhandelen, i de seneste år har været Kosovo-mafiaorganisationens domæne. Den har siden fået tilslutning fra den kroatiske mafiaorganisation, der på sin side er forbundet med den sicilianske mafia. De albanske mafiaorganisationer er først for nylig trådt ind på scenen

i forbindelse med de såkaldte »nye balkanruter«, hvor tyrkiske skibe losser heroin i de albanske havne. Narkotikaen kanaliseres videre gennem Kosovo og Beograd til Ungarn. Herfra fordeles den til hele Europa, men først og fremmest til Schweiz, hvor de albanske net nu omtrent har fået monopol på heroinhandelen. Størstedelen af de våben, som indføres i det tidligere Jugoslavien af de samme organisationer, kommer også fra Schweiz. Det italienske retsvæsen seneste efterforskning har bragt en ny smuglerrute for dagen, hvor narkotika transporteres direkte fra Albanien til Italien (specielt til Rom) og losses langs Puglias kyster. Også her er det den albanske mafia, som står bag.

Lige så stor bekymring vækker den nye form for illegal handel, som de albanske mafiaorganisationer tilsyneladende giver sig af med i samarbejde med mafiaen i Puglia og den napolitanske camorra: illegal eksport af arbejdskraft til Italien (arbejdere uden arbejds- og opholdstilladelse, der lever under slavelignende forhold) og prostituerede (til indbringende foretagender i Italien, næsten alle drevet af albanske organisationer). Desuden er der tilsyneladende nære forbindelser mellem de albanske mafiaorganisationer og de islamiske bevægelser, der med udgangspunkt i Tyskland breder deres indflydelsesrige net ud over Europa.

Den mest indlysende risiko for Albanien er, at mafiaorganisationerne styrkes yderligere og således bliver i stand til at infiltrere det politiske liv (der mangler ikke eksempler herpå i Europa og Amerika) og dermed true selve demokratiet, hvilket ville få uforudsigelige følger ikke blot for Albanien, men også for EU. Derfor er det helt i EU's interesse at hjælpe det unge, albanske demokrati med at vinde fodfæste og rive det mafiøse onde op ved roden for at afværge, at Albanien bliver en slags ingenmandsland, hvor store internationale smuglerkarteller og narkotika- og våbenhandlere har frit spil.

1.3.6. Det er ligeledes i EU's interesse at imødegå risikoen for, at den økonomiske og sociale situation forværres, hvis det økonomiske opsving i Albanien udebliver, eller hvis den albanske økonomi udvikler sig i den forkerte retning. De øjeblikkelige følger ville være en mere omfattende udvandring, som nødvendigvis kun kan være illegal efter vedtagelsen af Det Europæiske Råds seneste resolution. Skulle dette ske, ville det ikke alene komplicere forholdet mellem Albanien og Grækenland, hvor der bor mellem 250 000 og 350 000 illegale, albanske indvandrere, men det ville også falde tilbage på de øvrige EU-lande, først og fremmest Italien. I oktober 1994 sås foruroligende tegn herpå i forbindelse med endnu en masseflugt til Italien (med mindelser om begivenhederne i 1991), som kun delvis blev bremsede af det albanske politi i havnen i Durazzo. Den tilspidsede situation skyldtes på daværende tidspunkt, at den græske regering gennemførte restriktioner og udvisninger. Men

man må sige, at strømmen af udvandrere til Italien ikke på noget tidspunkt er taget af inden for de sidste tre år.

1.4. Denne lange række af problemer og risici, som udviklingen i Albanien kunne indebære for EU, leder tilbage til udgangspunktet for denne analyse: nødvendigheden af at styrke det albanske demokrati gennem støtte til demokratiseringsprocessen og den økonomiske og sociale udvikling. De demokratiske værdiers fuldstændige rodfæstelse i det politiske liv, i økonomien og i samfundet er den eneste modvægt mod geopolitiske, etniske og religiøse konflikter og mod risikoen for en destabilisering af situationen i Albanien.

Det er ligeledes forudsætningen for, at Albanien kan spille en positiv, »europæisk« rolle på Balkanhalvøen og således blive EU's forpost på mellemlang sigt i bestræbelserne for at skabe fred på Balkan og for at udvikle nye samarbejdsformer med udgangspunkt i en ny integrationstanke for hele området.

2. Overgangsproblemer

2.1. Den ovenfor begrundede nødvendighed af at styrke forbindelserne mellem Albanien og EU skal først og fremmest føre til konkrete løsninger på Albanien nuværende problemer. De tre vigtigste problemer er: overgangsfasen, gennemførelsen af stabiliserende foranstaltninger og makroøkonomiske justeringer, samt de udviklingsmæssige problemer.

Problemerne i forbindelse med overgangen til demokrati og markedsøkonomi er ikke i sig selv specielt anderledes end dem, de øvrige central- og østeuropæiske lande gennemlever. De er imidlertid langt voldsommere og mere omfattende, hvilket dels skyldes det diktatoriske regimes ideologiske brutalitet i dets 50-årige regeringstid, dels det isolationistiske selvstyre, Albanien har været henvist til.

De væsentligste problemer vedrører den politiske overgangsfase og demokratiseringsprocessen, hertil kommer overgangen til markedsøkonomi og økonomisk demokrati, og endelig indarbejdelsen af den enkelte samfundsborgers rettigheder og pligter.

2.2. Den politiske overgangsfase og demokratiseringsprocessen

2.2.1. I løbet af kun tre år har Albanien gjort betydelige fremskridt i retning af etableringen af politisk demokrati. Alle borgere er sikret grundlæggende politiske rettigheder, der afholdes frie valg til parlamentet og lokalvalg, og man har indført et parlamentarisk flerpartisystem. Det gamle centralistiske regime er erstattet af administrativ decentralisering, idet man har

oprettet 37 kantoner og 310 kommuner. Som modvægt til denne decentralisering blev der dog for nylig dannet 12 præfekturer, hvis præfekter udnævnes af regeringen. Man har udskiftet embedsmændene i nogle af den offentlige administrations og sikkerhedstjenestens nøglepositioner. Men frem for alt har man gennemført en afmilitarisering af landet ved at skære ned på militær- og politistyrkerne.

Flere udenlandske observatører oplyser samstemmende, at man specielt inden for det sidste år har set tegn på et politisk tilbageslag. Der er en tendens til, at repræsentanter for Det Demokratiske Parti (flertalsparti med 60% af stemmerne ved det sidste valg i 1992) »overtager« hele den offentlige administration. Færre og færre beslutninger træffes på et passende niveau, og man afventer i stedet direktiver fra oven. Man er således vidne til en ny politisk centraliseringsproces, hvor magten samles hos republikkens præsident.

Kløften mellem det formelle og det reelle demokrati, der er et velkendt fænomen også i EU, og som i nogle medlemsstater kan risikere at blive uddybet, giver anledning til megen ængstelse i Albanien på grund af demokratiets alt for korte levetid til, at det er fuldstændig rodfæstet i samfundet og i det politiske liv. Faktisk har man i løbet af 1993 og 1994 oplevet en form for degeneration i det politiske liv: interne stridigheder i Det Demokratiske Parti, nye partiers oprettelse, alarmerende tilfælde af politisk vold, og frem for alt myndighedernes autoritære og brutale måde at tackle politiske begivenheder på (i adskillige tilfælde er socialistpartiet, dvs. oppositionen, blevet forhindret i at afholde demonstrationer).

Disse tilbagegangstendenser i det albanske politiske liv synes affødt af premierministerens og præsidentens dalende popularitet på grund af det økonomiske og sociale opsvings vanskelige start. Mange observatører forklarer overgangsfasens retssager mod førende politiske skikkelser som et forsøg på at vende stemningen i befolkningen mod de nærmeste syndebukke.

Det skal desuden påpeges, at der stadig oftere sker voldsomme politiske sammenstød mellem flertallet og oppositionen, fordi de traditionelle konflikter mellem klanerne kommer til udtryk på denne måde, men også konflikterne mellem dem, der har opnået fordele, og dem, der er blevet straffet (eller hvis forventninger ikke er blevet indfriet) af de måske overilede økonomiske reformer.

2.2.2. Siden 1990 er der blevet gennemført en række juridiske reformer for at sikre albanske borgere grundlæggende frihedsrettigheder og borgerlige rettigheder. Man ratificerede FN's menneskerettigheder i oktober 1991, og i maj 1992 indsattes forfatningsdomstolen.

I marts 1993 vedtog det albanske parlament en vigtig grundlov om menneskerettighederne. Religionsfriheden er sikret, og enhver trosretning har fået mulighed for at organisere sig og modtage støtte fra udlandet. Foreningsfriheden, som er underlagt regler om registrering og autorisation fra det offentlige, har i løbet af tre år ført til oprettelsen af 27 politiske partier (endnu flere er blevet tilladt inden for de sidste måneder), 80 politiske og ikke-politiske sammenslutninger samt 25 fagforeninger. Pressefriheden garanteres ved lov; hidtil er 330 aviser og tidsskrifter blevet godkendt. Etableringen af en uafhængig presse støder dog på voldsomme økonomiske og politiske vanskeligheder (størstedelen af den albanske presse holdes i live med støtte fra udlandet, især fra USA; radio og tv er i hænderne på Det Demokratiske Parti).

På grund af det forværrede politiske klima har man i løbet af 1994 ifølge Amnesty International registreret krænkelser af menneskerettighederne, politivold ved politiske demonstrationer, processer for lykkede døre mod politiske topfolk og arrestation af 4 journalister for meningsforbrydelser (blev senere løsladt efter pres fra EU).

Disse begrænsninger af de grundlæggende frihedsrettigheder og menneskerettighederne har kunnet lade sig gøre, fordi man i det omfattende arbejde med etableringen af et demokratisk, juridisk system endnu mangler at vedtage to grundlæggende tekster: den nye forfatning og straffeloven. Den nye straffelov står omsider for at skulle underskrives efter lange parlamentariske forhandlinger. Helsinki-Komiteen i Albanien har givet udtryk for sin principielle godkendelse af straffeloven, men påpeger samtidig, at anvendelsen af dødsstraf bør indskrænkes, og at homoseksualitet bør afkriminaliseres.

Vedtagelsen af den nye forfatning blev som bekendt midlertidigt standset efter forkastelsen ved folkeafstemningen den 6. november 1994. Teksten, der var udarbejdet af et tværpolitisk udvalg med regeringschefen som formand, var ikke blevet forelagt parlamentet forinden (krav om $\frac{2}{3}$ flertal i henhold til forfatningsloven af 1992). Oppositionen afviste først og fremmest forslaget, fordi det var befolkningen og ikke parlamentet, der skulle tage stilling til forfatningen. Andre væsentlige kritikpunkter var, at forfatningen ville lægge for mange beføjelser i hænderne på præsidenten.

De politiske kræfter i Albanien ønsker en snarlig afklaring på det forfatningsmæssige spørgsmål (et nyt tværpolitisk udvalg har fået til opgave at udarbejde en ny tekst), selv om problemet vedrørende godkendelsesprocedurerne endnu ikke er løst (godkendelse af parlamentet, folkeafstemning eller begge dele).

2.2.3. Menneskerettighedsloven af marts 1993 garanterer, at mindretallets rettigheder respekteres. Det græske mindretal i det sydlige Albanien udgør det vanskeligste problem, fordi det giver anledning til kontroverser med Grækenland.

Da en delegation fra ØSU i maj 1994 besøgte Albanien, forsikrede viceudenrigsministeren, at dette mindretals rettigheder generelt var blevet respekteret i de to foregående år. Dette blev desuden officielt bekræftet både af højkommisæreren for nationale mindretal under CSCE, som Albanien er medlem af, og senest af repræsentanter fra Europarådet. I det pågældende område har det græske mindretal sine egne skoler, hvis regler og læseplaner er fastlagt efter aftaler mellem undervisningsministeren og det græske mindretal. I Gjizokaster findes en læreanstalt, der uddanner græsktalende lærere.

Den græske regerings krav om flere skoler til mindretallet svarer ikke til byggetætheden i regionen, som er blevet kraftigt udtyndet på grund af udvandringen. Som følge af affolkningen har mange landsbyer i det sydlige Albanien nu klasser med 4-5 elever (mod 50 i de nordlige regioner), så det ville være mere fornuftigt at lægge klasserne sammen. Derfor kan man fra albansk side ikke forstå, hvorfor den græske regering i maj 1994 i EU's Ministerråd brugte dette argument, da den blokerede for betalingsbalancestøtten. Alligevel fremhævede viceudenrigsministeren den politiske vilje til at tage yderligere skridt til at sikre den størst mulige respekt for det græske mindretals rettigheder. Man forberedte specielt en lov om flere midler til de græske skoler og med mulighed for at oprette privatskoler, hvilket én gang for alle skulle kunne løse problemet dels med opsplitningen af undervisningen i de mindste klasser og gøre det muligt at fortsætte undervisningen på græsk efter de første otte års skolegang.

2.2.4. Hvad kan EU gøre for at hjælpe Albanien med at gennemføre de sidste faser af demokratiseringsprocessen og specielt med at overvinde de nuværende vanskeligheder?

Det, man først og fremmest bør undgå, er at bruge de nuværende mangler i demokratiseringsprocessen som et damokles-sværd, når støtten skal tildeles. Denne firkantede og helt igennem negative måde at stille betingelser på udløser sjældent den ønskede positive virkning. I stedet har det hyppigt en tendens til at fremprovokere en stædig tilbagetrækning, hvor landet retter opmærksomheden mod partnere andre steder end i Europa. Når man stiller betingelser, bør man i stedet anlægge en ny, positiv indfaldsvinkel, der har som udgangspunkt, at demokratiseringen allerede næsten er fuldført og konkret »forpligter« den albanske regering til at overvinde manglerne gennem et samarbejde.

Man kan ligeledes overveje, om den strenge vurdering af Albanien ud fra »en demokratisk målestok«, som har forsinket landets optagelse i Europarådet (og således udsat det for en anderledes behandling end de andre østlande), har bragt det tættere på det fuldenkte demokrati, end det ville være kommet, hvis det havde været medlem og havde deltaget i de aktioner, Europarådet gennemfører for at styrke de demokratiske værdier og de grundlæggende rettigheder i Europa. ØSU kan imidlertid kun glæde sig over, at højtstående repræsentanter fra Europarådet har erklæret, at den manglende forfatning ikke må betyde en total udelukkelse af Albanien.

2.2.5. EU's positive indsats til fordel for demokratiseringsprocessen i Albanien bør foregå på flere planer. Man må især undgå, at de økonomiske betingelser destabiliserer det politiske liv og forsinker demokratiseringsprocessen. I Albanien tilfælde er den økonomiske støtte derfor stadig af afgørende betydning for bevarelsen og styrkelsen af demokratiet, selv om der ikke længere er tale om en nødsituation.

2.2.6. Direkte og indirekte foranstaltninger til styrkelse af det politiske demokrati og respekten for frihedsrettighederne og de grundlæggende menneskerettigheder er imidlertid ikke tilstrækkeligt. Hvis EU vil hjælpe Albanien til at opnå et reelt og ikke blot formelt demokrati, kan man ikke nøjes med en perfekt demokratiseringsproces, der i praksis viser sig at være tomt for demokratisk indhold. Man bør sikre, at folkestyrets frie udfoldelse ikke trues af bureaukratiets og det politiske og økonomiske enevældes eventuelle genopståen. Præsident Berisha's seneste handlinger (navnlig den seneste regeringsomdannelse i »oprydningens« og effektivitetens navn) peger tilsyneladende i den rigtige retning og viser en oprigtig vilje til at bekæmpe korruptionen, der er et af de største onder i den offentlige administration og det politiske liv i Albanien. Det er et af de problemer, som er årsag til størst bekymring i befolkningen. Udryddelse af korruptionen er en nødvendig betingelse for opbygningen af et så ungt demokrati som det albanske. Men som man har erfaret i visse europæiske lande, er det ikke i sig selv tilstrækkeligt, fordi der efter en bølge af populistisk retshåndhævelse kan udvikle sig nye former for totalitarisme.

2.2.7. For at undgå dette må man sætte sig demokratiseringen af økonomien og samfundet som mål.

De vestlige demokratiers vej til en demokratisering af samfundet og økonomien og de svar, man i den forbindelse har fundet frem til på spørgsmålet om den demokratiske stats såkaldte legitimeringskrise, koncentrerer sig om fire hovedmål: styrkelse af det civile samfund i pluralistisk retning, udvidelse af de borgerlige rettigheder (navnlig indarbejdelsen af den enkelte samfundsborgers pligter og rettigheder), økonomisk demokrati og udvikling af en kultur baseret på medbestemmelse.

Disse målsætninger er så almenlydige, at man kan finde det fristende at overføre dem til den albanske virkelighed. Men man må ikke glemme, at der er tale om et land, der indtil for få år siden ikke blot var uden et demokrati, men også et civilt samfund. Derfor må de tidligere omtalte mål forfølges samtidig med overvindelsen af problemerne i den økonomiske og sociale omstillingsfase.

2.2.8. Som allerede nævnt har Albanien gjort væsentlige fremskridt hen imod en styrkelse af det civile samfund i pluralistisk retning gennem sikring af grundlæggende rettigheder, adskillelse af de forskellige magtinstanser og decentralisering af magten. Man har desuden skabt de nødvendige juridiske forudsætninger for friheden til at drive virksomhed, for markedsøkonomi, autonome og pluralistiske interesseorganisationer og udbredt anvendelse af forhandlinger som et middel til at forlige interessekonflikter, dvs. alle væsentligste kendetegn for det pluralistiske, civile samfund. Selv iværksættelsen, der er tæt forbundet med allerede vedtagne og kommende foranstaltninger i overgangsfasen, har imidlertid givet anledning til en hel del modsigelser og problemer. Hjælper man den albanske regering og de albanske borgere med at finde passende løsninger på disse problemer, giver man Albanien mulighed for at foretage de væsentligste skridt i retning af en demokratisering af samfundet og økonomien.

2.3. *Overgangen til markedsøkonomi og økonomisk demokrati*

2.3.1. Den radikale liberalisering af engros- og detailpriserne og disses tilnærmelse til internationale priser, som regeringen indledte i 1992 efter Den Internationale Valutafonds anvisning, er nu næsten gennemført. Foranstaltningerne kom så overrumplende, at de førte til en usædvanlig stigning i inflationen med gennemsnitlige prisstigninger i 1993 på 85%. Skønt den i 1994 blev begrænset til 24%, fik det enorme sociale konsekvenser. Da lønstigningerne var langt lavere, og ca. 25% af arbejdsstyrken står uden arbejde, har det albanske samfund ikke alene oplevet et generelt fald i levestandarden, men også en omfattende og uretfærdig omfordeling af indkomsterne. Fagforeningerne skønner, at ca. 40% af befolkningen er dårligere stillet end under det gamle regime.

En ny undersøgelse fra det statistiske kontor i Albanien viser, at forskellen på rig og fattig bliver større. En familie anses for at være fattig, hvis den månedlige indtægt ikke overstiger 14 dollar, et beløb der næsten udelukkende anvendes på fødevarer. De velhavende familier har en indtægt, der overstiger 60 dollar (hvoraf 70% går til fødevarer).

2.3.2. Liberaliseringen af udenrigshandelen har afgjort givet befolkningen (eller rettere en del af den) adgang til forbrugsgoder, som var utænkelige under det gamle regime. Først i juni 1994 indførte regeringen

et told- og afgiftssystem for at ændre de kaotiske, uregulerede forhold, som liberaliseringen havde fundet sted under. Situationen havde skabt grobunden for en omfattende, ulovlig økonomi, nyrige kom til, og nye magtgrupper opstod. Ved at indføre disse foranstaltninger blev det desuden muligt at nedbringe efterspørgslen efter visse forbrugsgoder, f.eks. biler (i løbet af 2 år importerede man omkring 150 000 biler, hovedsagelig brugte).

Den værste konsekvens af denne form for liberalisering har dog uden tvivl været, at landets egen industri er blevet trængt ud af markedet. Den kan ikke konkurrere med importerede produkter, hverken på kvalitet eller priser, på grund af en totalt forældet teknologi og forældede organisationsformer — nogle fabriksanlæg stammer fra slutningen af det forrige århundrede.

Dette er således den albanske økonomis største paradoks: med en paralyseret industri og en stadig større efterspørgsel efter udenlandske forbrugsgoder producerer landet nu langt mindre end tidligere.

2.3.3. I sin iver efter at etablere en markedsøkonomi er Albanien slået målrettet ind på privatiseringens vej. Den har imidlertid vist sig at være stenet og fuld af forhindringer.

2.3.3.1. Privatiseringen i landbruget, som indledtes i 1991, er nu næsten bragt til ende. Al jord, som tilhørte de såkaldte kooperativer, er blevet overdraget til de tidligere ansatte. En del statsbedrifter, specielt fødevarer-virksomheder, er endnu ikke privatiseret.

Man har specielt fra den albanske regerings side gjort meget ud af at understrege i hvor høj grad, privatiseringen af landbrugsjorden har været med til at sætte gang i landbrugsproduktionen.

I 1991 og 1992 styrtdykkede landbrugsproduktionen som følge af den statslige strukturs opløsning (et fald på 30% i 1992 i forhold til 1990). Dog skal det bemærkes, at landbrugsproduktionen i 1994 på trods af en betydelig stigning i 1993 (15%) og 1994 (19%) stadig var ca. 10% lavere end i 1990, hvor man havde det kollektiverede landbrug, der som bekendt ikke er et forbillede, hvad effektivitet og produktivitet angår.

Der er mange forskellige grunde til, at det er vanskeligt at genfinde det tabte. Den væsentligste er, at man blot har omfordelt retten til landbrugsjorden uden at gennemføre en rigtig landbrugsreform, der tager højde for vanskelighederne i forbindelse med omstruktureringen af produktions- og afsætningssystemet. Den hast, hvormed privatiseringen er blevet gennemført, har tværtimod ødelagt det tidligere system. For eksempel har enkeltpersoners tilegnelse af kollektive infrastrukturer, f.eks. vandingsanlæg, i mange tilfælde ført til, at de helt er sat ud af funktion.

Den største hindring for hele produktionssystemets effektivitet er dog de nye familiebrugs størrelse, der gennemsnitligt ligger på 1,4 hektar. Det betyder, at størstedelen af det albanske landbrug drives til den enkeltes underhold. Mange landmænd vælger at flytte til byerne og søge andre beskæftigelsesmuligheder, hvilket fører til en stigende flugt fra landområderne og en ustruktureret urbanisering, der f.eks. er ved at fylde hovedstaden til bristepunktet. Beviset på, at de små landbrug giver en urentabel produktion, er de store utilstrækkeligt opdyrkede arealer især på de frugtbare sletter. Regeringen har derfor indført en afgift på 30 dollar pr. hektar om året i det håb, at det kan tilskynde ejerne til at udnytte deres jord produktivt.

I virkeligheden har man gennemført privatiseringen på denne måde for at opfylde to målsætninger. For det første ville man opnå den politiske tilslutning fra 60% af befolkningen (den del, som lever i landområderne), og parolen »al jord til bønderne« vinder altid tilslutning. For det andet ville man fastholde denne befolkningsgruppe i landområderne og landbrugsegnene, omend i skjult arbejdsløshed, for at undgå en forværring af landets sociale situation.

Spørgsmålet er, om ikke disse mål kunne være nået ved at gribe privatiseringen og landbrugsreformen anderledes an, især så det ikke gik ud over landbrugssektorens fremtidige produktivitet og effektivitet. Nu da skaden er sket, mangler man kun det omfattende arbejde, som regeringen allerede har påbegyndt, for at få landbrugene til at slutte sig sammen i et servicenetværk på kooperativ basis.

2.3.3.2. Privatiseringen af små og mellemstore virksomheder er også næsten fuldenendt. Den private sektor tæller ca. 2 500 virksomheder først og fremmest inden for handel, tjenesteydelser, transport og byggeri.

De største problemer er forbundet med knowhow og infrastrukturer. Det nationale privatiseringsselskab, der blev oprettet i 1992 som led i et PHARE-projekt, kan ikke imødekomme den private sektors enorme behov for teknisk assistance og uddannelse.

2.3.3.3. Privatiseringen af de store statsejede virksomheder (med over 300 ansatte) viser sig endnu mere problematisk. Størstedelen af disse virksomheder er teknologisk forældede levn fra det gamle regimes tid, som kræver en gennemgribende omstrukturering, hvis de skal kunne privatiseres. Regeringen har i samarbejde med Verdensbanken oprettet en fond til genopbygning af virksomheder. Det, der undrer mest, er, at man med disse tiltag udelukkende satser på at gøre de enkelte virksomheder mere rentable uden at bekymre sig om etableringen af nye virksomheder for at forbedre den

vertikale og horisontale integration af de forskellige produktionsled. Dette ville ikke blot være en sund økonomisk strategi, men ville også gøre det muligt at genansætte de 60-70 % af arbejdsstyrken, som omstruktureringerne gør overflødige.

Perspektiverne er ikke særlig opmuntrende, når man tænker på, at den offentlige sektor allerede nu har skaffet sig af med 50 % af de ansatte, og at de fleste af disse stadig er arbejdsløse.

Det giver desuden anledning til en del betænkeligheder, at man har så travlt med at gennemføre nogle af privatiseringerne. Det afslører dels manglen på økonomisk planlægning, dels en overvejende ideologisk indfaldsvinkel. For eksempel kan salget af offentlige tjenesteydelser som vand, elektricitet og telekommunikation til private investorer på kort sigt få statskassen til at svulme, men det synes ikke at være en løsning, der er i offentlighedens interesse.

2.3.3.4. En overgang til markedsøkonomi på denne måde gør det ikke muligt samtidig at gå over til økonomisk demokrati, hvor de økonomiske beslutninger på forskellige niveauer træffes med deltagelse af alle erhvervs- og samfundslivets aktører.

De albanske fagforeninger påpeger stærkt manglen på økonomisk demokrati, navnlig i forbindelse med privatiseringerne, hvor de foreslår indførelsen af medarbejderaktier. Kun lidt over halvdelen af de privatiserede små og mellemstore virksomheder er overdraget til arbejdstagerne. Fagforeningerne klager over, at de ikke har haft mulighed for at deltage i udarbejdelsen og gennemførelsen af privatiseringspolitikkerne, og især at de har været udelukket fra privatiseringsudvalgene. Regeringen har end ikke været imødekomende eller villig til at etablere et samarbejde mellem arbejdstagerne og virksomhedslederne om økonomipolitiske spørgsmål.

2.3.3.5. Af ovenstående fremgår det tydeligt, at overgangen fra centralistisk økonomi til markedsøkonomi i Albanien som i de øvrige central- og østeuropæiske lande foregår for hurtigt og uden tilstrækkelig hensyntagen til de økonomiske og sociale følger. EU bør i denne overgangsfase forsøge at lægge en dæmper på de overdrevne liberalistiske bestræbelser og ved en mere realistisk holdning skabe en modvægt til Den Internationale Valutafonds alt for ideologiske indstilling.

For blot at nævne ét eksempel: en mere gradvis og en mere selektiv liberalisering af handlen skulle sætte Albanien i stand til at omstrukturere den eksisterende industri og beskytte den fremvoksende.

2.4. Den sociale holdningsændring

2.4.1. Overgangen fra de centralistiske regimers overdrevne beskyttelse af borgerne og fratagelsen af ethvert socialt ansvar, til indarbejdelse af den enkelte samfunds-

borgers pligter og rettigheder, dvs. udøvelsen af de borgerlige rettigheder, betyder, at man må gøre op med såvel borgernes som statens holdninger. I Albanien eksisterer begrebet arbejdsmoral næsten ikke. Folk udebliver systematisk fra arbejdspladserne, der eksisterer ikke noget tillidsforhold mellem erhvervslederne og arbejdstagerne, den hierarkiske samfundsopfattelse er en del af kulturen og mentaliteten, og klanernes interesser går ofte forud for almene interesser. Man forventer normalt stadig, at alt kommer fra øverste sted. Undertiden, når ikke en gang det mest fornødne kommer fra øverste sted, føler den enkelte sig berettiget til at »sørge for sig selv« uden om den almindelige moralkodeks. Alt dette er en del af arven efter 45 års diktatur. Hvis man skal gøre op med denne arv, må der lægges enorme kræfter i uddannelse, overenskomstforhandlinger og social- og arbejdsmarkedspolitikken.

2.4.2. Albanien skal bistås i tilpasningen af uddannelsessystemerne, så der kan skabes en ny kultur baseret på værdier som ansvarlighed, respekt for den personlige udvikling, social retfærdighed og medbestemmelse. Man bør desuden støtte udviklingen af et omfattende program for investering i menneskelige ressourcer med henblik på at udvikle en arbejds- og virksomhedskultur.

2.4.3. Man undgår bedst, at klanerne udelukkende plejer egne interesser, ved at fremme et solidarisk netværk på tværs af samfundsgrupperne, der på et pluralistisk grundlag varetager de store befolkningsgruppers interesser, navnlig fagforeningerne og arbejdsgiverorganisationerne.

2.4.3.1. Den forhastede og uorganiserede oprettelse af private virksomheder og deres begrænsede størrelse har hidtil gjort det umuligt at organisere arbejdsgiverne, der spiller en vigtig rolle i det albanske samfund. Desuden har fagforeningerne endnu ikke tilstrækkelig vægt og repræsenterer ikke alle interesser på arbejdsmarkedet. Det skyldes problemer med autonomien (i forhold til partierne eller regeringen), repræsentativiteten og manglen på demokratiske strukturer.

2.4.4. De store befolkningsgruppers organisationer kan imidlertid udvikle sig, hvis konflikter ikke blot løses af staten, men ved hjælp af overenskomstforhandlinger og trepartsforhandlinger. Det er først og fremmest arbejdstagerne, der må forstå, at en væsentlig del af de sociale og arbejdsmarkedsmæssige rettigheder bedst opnås gennem en indsats fra fagforeningernes side og gennem overenskomstforhandlinger. Det er imidlertid nødvendigt, at dette understøttes og anerkendes gennem en arbejdsmarkedslovgivning.

Der er sket betydelige fremskridt i Albanien med hensyn til arbejdsmarkedslovgivningen og retten til arbejde, men der er stadig lang vej igen. Det er især nødvendigt, at regeringen sætter sig ud over ethvert forbehold, støtter overenskomstforhandlingerne og garanterer arbejdstagernes fagforeningsmæssige rettigheder, først og fremmest retten til at strejke.

3. Problemer i forbindelse med den makroøkonomiske stabilisering og regulering

3.1. I begyndelsen af 1992 var den albanske økonomi næsten brudt sammen: et fald i BNI på 40 % i forhold til 1989, en inflation på 10-15 %, en stærkt devalueret valuta, ingen eksport og et frit fald i landbrugsproduktionen.

Situationen er utvivlsomt blevet betydeligt mere stabil i forhold til tidligere: den årlige inflationsrate stabiliseredes omkring 25 % i 1994, væksten i BNI var på 11 % i 1993 og 8 % i 1994. Valutaen er stabil.

3.2. Ændringen i inflationsudviklingen skyldes især IMF's retningslinjer, der indebærer en drastisk beskæring af de offentlige udgifter (som i 1992 udgjorde 41 % af BNI og 12 % i 1993).

En ikke uvæsentlig konsekvens af disse foranstaltninger har imidlertid været industriproduktionens sammenbrud. I virkeligheden skyldes den begyndende vækst især landbrugssektoren, hvilket dog ikke ville have været muligt uden pengeoverførsler fra udlandet, først og fremmest i form af bistand og pengeoverførslerne fra albanske emigranter.

3.3. Der er stadig underskud på handelsbalancen. Regeringen regner med, at underskuddet på de løbende poster ikke vil nå under 20 % af BNI i løbet af 1994-1996.

Da emigranterne ofte slår sig ned i værtslandet, vil disses overførsler ikke i længden kunne udfylde pladsen som Albanien vigtigste indtægtskilde. Forbindelserne mellem Albanien og Grækenland, det land i Den Europæiske Union, som ligger nærmest Albanien, er selvfølgelig påvirket af, at ca. 350 000 illegalt indvandrede albanere i dag arbejder i Grækenland, og at deres overførsler til Albanien i 1993 beløb sig til 900 millioner dollar.

Landet kan derfor ikke undgå at sætte sig i gæld til udlandet. Det er allerede sket. Ud over en gæld på 480,3 millioner dollar, som er gået i arv fra det gamle regime, er udlandsgælden vokset med yderligere 638 millioner dollar i løbet af 1992/1993.

3.4. Den albanske økonomi er således langt fra stabiliseret, men derimod særdeles skrøbelig. Alene det, at importen består af forbrugsgoder og ikke kapitalgoder, viser at der endnu ikke er et tilstrækkeligt grundlag for en ændring af tendensen.

3.5. De makroøkonomiske, stabiliserende og regulerende foranstaltninger har endnu ikke løst den albanske økonomis problemer, men har derimod forværret de sociale problemer.

Der er sket en eksplosion i arbejdsløsheden. 400 000 har mistet deres arbejde, og mange af disse er emigranter.

Ifølge Verdensbanken var arbejdsløsheden i første halvdel af 1994 omkring 25 %. Arbejdsløsheden er særlig voldsom i byerne. Ifølge det albanske statistiske kontor i Tirana er 60 % af befolkningen i den arbejdsdygtige alder arbejdsløs.

Fastfrysningen af lønningerne i den del af befolkningen, der endnu har arbejde, har bidraget til en generel forværring af levevilkårene.

3.6. Under sådanne vilkår er hjælpen fra udlandet endnu uundværlig. Netop derfor er det nødvendigt, at EU hurtigst muligt iværksætter den løbende udbetaling af betalingsbalancestøtten på 35 millioner ECU, som er fastsat af Rådet.

4. Udviklingsmæssige problemer

4.1. Albanien er ikke blot et land, som skal bistås i overgangen fra diktatur og centralistisk økonomi til demokrati og markedsøkonomi. Det er alt i alt et tilbagestående land, som på mange områder er stærkt underudviklet.

Hjælpen fra udlandet er mest effektiv, hvis regeringen foretager de rigtige strategiske valg i forhold til den økonomiske vækst.

Disse valg er i øjeblikket koncentreret om nogle nøglesektorer: minedrift, energi, landbrug, fødevarerindustri og turisme. De enkeltstående beslutninger er uomtvistelige. Den økonomiske model, som fremkommer, og som hovedsagelig er eksportorienteret, giver imidlertid anledning til en del forvirring. Udviklingen inden for disse sektorer kan enten ikke fuldføres på kort tid (her behøver man blot tænke på, hvor uundværlig infrastrukturen er for turismen), eller også støder den på strukturelle problemer, for eksempel landbrugets opsplnitning i mindre enheder. Fremskaffelsen af de umådelige økonomiske ressourcer, som omstruktureringen af mineindustrien eller udbedringen af infrastrukturen kræver, udgør et uoverstigeligt problem. Samtidig er Albanien fortsat nødt til at importere alle befolkningens almindelige forbrugsgoder (med undtagelse af fødevarer). Det er derfor nødvendigt, at man i stedet for IMF's mere end abstrakte »export led«-model fremmer en integreret udvikling, som ud over at være eksportorienteret sigter mod produktion af forbrugsgoder til hjemmemarkedet med udgangspunkt i landets egne ressourcer (uden at man derfor går over i den modsatte grøft til »import substitution«).

Hvis en sådan industri skal blive til noget, kræver det naturligvis en vis periode med selektiv, ekstern beskyttelse.

4.2. »Export led«-modellen» ville på grund af samhandelens asymmetri medføre, at Albanien blev afhængig af EU, og især af Italien, der er landets vigtigste importkilde. En mere afbalanceret integrationsmodel ville derimod skabe komplementaritet i forhold til EU, ikke kun med hensyn til handlen inden for bestemte sektorer (i dette tilfælde råvarer til gengæld for forbrugsgoder), men også på interindustrielt plan (hvor EU's bidrag først og fremmest ville være knowhow og F&U).

4.3. Et andet element, man bør tage hensyn til i hjælpen til den albanske udvikling, er muligheden for økonomisk integration på Balkanhalvøen. Det er klart, at de alvorlige konflikter i området er en hindring for en sådan udvikling. Alligevel vil det på langt sigt være tilrådeligt, at Albanien ikke kun satser på integration med og individuel tilslutning til EU, men også udnytter de eksisterende muligheder for integration med nabolandene og de perspektiver, der ligger i det økonomiske modspil, som hele området kan få fra både EU og de sydlige og østlige Middelhavslande.

5. En ny samarbejdspolitik for EU og Albanien

5.1. Fra teknisk assistance til udviklingsstøtte

5.1.1. I tidsrummet 1991-1993 har Albanien modtaget international støtte svarende til 1 227 millioner ECU, hvoraf 44 % gik til nødhjælp, først og fremmest fødevarerhælp, 42 % til økonomisk omstrukturering, 10 % til betalingsbalancen og 6 % til eksportkredit.

EU har været den vigtigste donor: 326 millioner ECU, svarende til 27 % af den samlede hjælp. De øvrige donorer har været Italien (24 %), Tyrkiet (7 %), USA (7 %), Grækenland (5 %). Hjælpen koordineres af 24-landegruppen.

Nu hvor nødhjælpsfasen er overstået, tildeles EU's støtte hovedsagelig gennem PHARE-programmet, der er rettet mod fire områder: sektorbestemt omstrukturering (landbrug, sundhed, SMV, turisme), udbygning af infrastrukturen (transport, energi, miljø), udvikling af de menneskelige ressourcer (gennem TEMPUS) og institutionernes opbygning (offentlig administration og hjælp til koordineringen af støtten).

5.1.2. Interventionerne under PHARE er uden tvivl vigtige og nødvendige, men i betragtning af Albanien strukturelle tilbagestående er et samarbejde som PHARE, der overvejende er koncentreret om teknisk

assistance, i høj grad utilstrækkeligt i forhold til landets behov.

Albanien har brug for umådelige investeringssummer, og PHARE kan ikke imødekomme dette behov i sin nuværende udformning, selv om Det Europæiske Råd i København besluttede at hæve investeringsbeløbet med 15 %.

Albanien kan slet ikke sammenlignes med de øvrige central- og østeuropæiske lande, og EU's politik over for landet bør derfor fokusere på konkret udviklingsstøtte.

Denne politik må dog ikke være en efterligning af Verdensbankens »projekt-for-projekt-model«, men bør indsættes i en større sammenhæng.

5.1.3. Derfor mener ØSU, at Albanien bør integreres i middelhavspolitikken, idet det hører til både blandt de central- og østeuropæiske lande og tredjelændene ved Middelhavet. Samarbejdet med Albanien ville således kunne indarbejdes i en bredere, fælles udviklings- og partnerskabspolitik for Europa og Middelhavsområdet. Man ville desuden kunne supplere den nuværende tekniske assistance under PHARE med andre samarbejdsinstrumenter, der i højere grad svarer til den albanske udvikling, for eksempel middelhavspolitikken.

5.2. Økonomisk støtte

5.2.1. EU's økonomiske støtte bør således sættes ind i en bredere sammenhæng og udvides til at omfatte investeringer, og støtten bør i så fald rettes mod følgende områder:

- Økonomisk omstrukturering og sektorbestemt udvikling: ud over de sektorer, som i dag omfattes af PHARE (landbrug, SMV, turisme og sundhed) bør investeringerne desuden rettes mod omstruktureringen af mineindustrien og energisektoren.
- Infrastruktur: transport, energi, miljø.
- Private EU-investeringer i Albanien: etablering af et gunstigt økonomisk miljø, joint ventures, støtte til risikovillig kapital, fremme af EU's investeringer (udvidelse af det finansielle instrument »EC-Investment-Partners (ECIP)« til også at omfatte Albanien.
- Skabelse af arbejdspladser: udnyttelse af erfaringer fra allerede iværksatte projekter i EU og Middelhavsområdet, oprettelse af regionale kontorer for integreret udvikling og centre til støtte og opbakning for SMV. Programmer og netværk for SMV bør udstrækkes til Albanien.
- Udvikling af menneskelige ressourcer: først og fremmest lederuddannelser for både virksomheder og den offentlige administration samt erhvervs- og fagforeningsuddannelser.

- Decentralistisk samarbejde: mellem decentrerede enheder (lokalsamfund, universiteter, forskningsinstitutter), mellem arbejdsmarkedets parter og mellem det civile samfunds organisationer. Et første skridt kunne umiddelbart være at udstrække MED-programmerne til Albanien.
- Tværregionalt samarbejde: de midler, der er afsat til tværregional udvikling mellem EU og de central- og østeuropæiske lande samt INTERREG II (EF-initiativ vedrørende grænseområder), giver mulighed for at udvikle programmer for tværregionalt samarbejde. Det sker på baggrund af målsætningerne for udvikling og fysisk planlægning med henblik på at knytte forbindelser mellem EU og hele Balkanhalvøen. Ud over infrastrukturer (f.eks. akse Puglia — Durazzo — FYROM — Bulgarien — Rumænien, hvortil der er afsat 20 mio. ECU) bør man intensivere de projekter, som kan skabe økonomisk komplementaritet mellem EU's regioner, Albanien og de andre regioner på Balkan, og det er vigtigt at fremme skibsfartsforbindelserne i Det Adriatiske Hav (De Dalmatiske Kyster, Albanien, Igoumenitsa, Korfu), da det er en vigtig rute for udviklingen af turismen og transporten af varer.
- Regionalt samarbejde på Balkan: først og fremmest på miljøområdet, men også med henblik på integration af samfundsøkonomierne og markederne. Udviklingen af regionale samarbejdsprogrammer med Albanien som omdrejningspunkt vil, når de politiske omstændigheder tillader det, kunne danne grundlaget for et bredere, multilateralt og ikke kun bilateralt samarbejde mellem EU og Balkanhalvøen.
- Videnskabeligt samarbejde: EU's F&U-programmer udvides til Albanien.
- Socialt samarbejde: social- og arbejdsmarkedspolitik, oprettelse af et moderne fagforeningssystem. Arbejdsmarkedets parter skal medvirke ved iværksættelsen af samarbejdsprogrammerne. Der bør oprettes en social protokol for EU og Albanien med henblik på at fastsætte sociale og arbejdsmarkedsmæssige minimumsregler.
- Migrationssamarbejde: som et led i samarbejdet bør det gøres klart, i hvor høj grad EU kan hjælpe Albanien ved at modtage et bestemt antal albanske arbejdere. Aftaler om regulering og kontrol med emigrationen og aftaler mellem EU og Albanien vedrørende social beskyttelse af emigrerede arbejdstagere.
- Kulturelt samarbejde: det kulturelle samarbejde, navnlig på ungdomsområdet, bør styrkes, ved hjælp af konkrete programmer beregnet på den albanske ungdom på et tværkulturelt og tværreligiøst grundlag samt på et balkansk og europæisk grundlag.
- Samarbejde om styrkelse af demokratiet og de grundlæggende rettigheder: PHARE-projekter til fremme af demokratiet skal intensiveres med henblik på opstillingen af et program vedrørende retten til statsborgerskab. Den demokratiske dimension og de grundlæggende rettigheder skal indarbejdes i samtlige samarbejdsprogrammer.

5.3. Samarbejde og dialog

5.3.1. Der er ingen tvivl om, at handelssamarbejdet med Albanien skal gå ud over den nuværende aftale om handel og handelssamarbejde. Skabelsen af et frihandelsområde og en toldunion kan på lang sigt kun nås, hvis man fastlægger tidsfrister, udvælger produktkategorier og tager højde for skævheder, således at den albanske produktion til hjemmemarkedet og de regionale markeder sikres.

5.3.2. Den tekniske assistance i overgangsfasen, som allerede er iværksat under PHARE-programmet, skal bekræftes og styrkes.

Samarbejdet bør generelt intensiveres inden for følgende områder:

- Industrielt samarbejde: teknologioverførsel, joint venture osv.
- Samarbejde om miljøspørgsmål: beskyttelse af Middelhavet, forureningsbekæmpelse, genbrug af ressourcer, integreret forvaltning af kyststrækninger. Udformning og gennemførelse af konkrete forsknings- og udviklingsprogrammer med udsendelse af europæiske videnskabsfolk og forskere til Albanien.

5.3.3. Styrkelsen af den politiske dialog mellem EU og Albanien bør indebære en tilnærmelse af fælles værdier, fælles strategiske rammer og en definition af fælles målsætninger med henblik på forsoning og samarbejde.

EU bør fremskynde sine procedurer for associering med Albanien og fremme den politiske, sociale og kulturelle dialog i det albanske samfund, ikke mindst blandt de unge. EU bør især:

- gøre en indsats for at forbedre de eksterne betingelser, som ofte er til skade for landets interne politiske stabilitet,
- gå fuldt og helt ind for Albanien indlemmelse i de internationale organer, så det kan deltage som fuldgældigt medlem i internationale samarbejdsprogrammer vedrørende menneskerettigheder, kultur, narkotikabekæmpelse, bekæmpelse af organiseret kriminalitet osv.

5.3.4. Den sociale dialog mellem EU og Albanien kan ikke udsættes længere. Man bør kunne danne et forum for et regelmæssigt samarbejde mellem arbejdsmarkedets parter i EU og Albanien.

Derfor foreslår ØSU, at der oprettes et paritetisk rådgivende udvalg bestående af arbejdsmarkedets kræfter i EU og Albanien, der skal fremme dialogen og samarbejdet.

6. Nye aftalerammer for EU og Albanien

6.1. I betragtning af ovennævnte analyse af situationen i Albanien og de foreslåede muligheder for udvikling af forholdet til EU er den nuværende aftale om handel, handelssamarbejde og økonomisk samarbejde utilstrækkelig.

Det punkt er således nået, hvor man må arbejde hen imod indgåelsen af en Europa-aftale svarende til aftalen med andre central- og østeuropæiske lande.

Styrkelsen af de politiske, økonomiske og kulturelle bånd mellem EU og Albanien skal foregå i et tempo, der

er afstemt efter forholdene i Albanien, krisen i området og Adriaterhavets betydning som en af Nordeuropas vigtigste udfaldsporte til Middelhavet.

Procedurerne for Albanien's associering med EU skal fremskyndes. Albanien skal på enhver mulig måde hjælpes til at tilvejebringe forudsætningerne for en sådan associering. I den forbindelse bør EU undersøge muligheden for at iværksætte et særligt program for modernisering af den albanske økonomi og det albanske samfund.

Albanien hører til i Europa på grund af dets geografiske placering, dets historie og dets kultur. En Europa-aftale ville på den ene side styrke den albanske befolknings europæiske identitet (et ikke uvæsentligt mål, hvis man tænker på, hvordan Middelhavsområdet flere steder er slået ud af kurs i politisk og kulturel henseende), og på den anden side ville det styrke Albanien's muligheder for at spille en »europæisk rolle« i forhold til det hårdt plagede Balkan.

Bruxelles, den 31. maj 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

til Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Følgende ændringsforslag, som fik mindre end en fjerdedel af de afgivne stemmer, blev forkastet under den generelle debat:

Punkt 1.3.4.1

Punkt 1.3.4.1 foreslås erstattet med følgende sætning:

»EU bør fremskynde sine procedurer for associering med Albanien og fremme den politiske, sociale og kulturelle dialog i det albanske samfund, ikke mindst blandt de unge.«

Begrundelse

Den foreslåede ændring er nødvendig, fordi:

- a) sandheden skal gengives — der eksisterer ikke noget modsætningsforhold mellem den katolske og den ortodokse kirke i Albanien (jf. pavens seneste rundskrivelse med titlen LYSET I ØST og den ortodokse kirkes officielle meddelelser);
- b) Albanien's Autokefale Kirke tilhører ikke den græske kirke — den hører under Patriarken i Konstantinopel;

- c) der ikke eksisterer noget modsætningsforhold mellem muslimer og kristne (katolikker og ortodokse) i Albanien;
- d) de ortodokse i Albanien har ikke givet udtryk for solidaritet med de ortodokse i det tidligere Jugoslavien.

Afstemningsresultat

21 stemmer for, 26 stemmer imod, 9 stemmer hverken for eller imod.

Punkt 2.2.3

Teksten slettes fra anden sætning (»Det Græske mindretal ...«) til og med slutningen.

Begrundelse

- a) Det er under lavmålet, når mindretal i en tekst fra en EU-institution betegnes som »det vanskeligste problem«.
- b) Teksten herefter tilfører ikke udtalelsen noget indhold af betydning, idet den kun udgør en generel og vag gengivelse af indholdet dels i en lov, som man er ved at afskaffe, dels i en anden lov, som man er ved at udfærdige og som effektivt skal løse problemet med de mindste klasser uden at definere dette problem eller gøre sig klart, på grundlag af hvilke principper problemet skal løses.
- c) Under den seneste tids positive udvikling i forbindelserne mellem Grækenland og Albanien er man enedes om at lade uddannelsesspørgsmål behandle i et særligt underudvalg.

Afstemningsresultat

17 stemmer for, 27 stemmer imod, 10 stemmer hverken for eller imod.
